

แนวทางการจัดระเบียบป้าย เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ฉบับผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
ครั้งที่ 2/2568 วันที่ 6 พฤษภาคม 2568

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร.....	
๑. บทนำ	๑
๒. นิยามและหลักเกณฑ์การจัดระเบียบป้าย	๓
๒.๑ ประมวลศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภูมิทัศน์.....	๓
๒.๒ นิยามป้าย	๓
๒.๓ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายควบคุมอาคาร.....	๕
๒.๔ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง.....	๙
๒.๕ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายภาษีป้าย	๑๒
๒.๖ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายทางหลวง	๑๓
๒.๗ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายการทางพิเศษแห่งประเทศไทย.....	๑๔
๒.๘ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายการจราจรทางบก	๑๔
๒.๙ หลักเกณฑ์การให้สัมปทานการติดตั้งป้ายแก่เอกชนของกรุงเทพมหานคร	๑๕
๒.๑๐ แผนระดับประเทศที่เกี่ยวข้อง	๑๕
๓. สถานการณ์การจัดระเบียบป้าย	๑๗
๓.๑ ปัญหาการจัดระเบียบป้าย	๑๗
๓.๒ สถิติที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบป้าย.....	๑๘
๓.๓ ตัวอย่างและการศึกษาการจัดระเบียบป้ายในประเทศไทย	๒๑
๓.๔ ตัวอย่างและการศึกษาการจัดระเบียบป้ายในต่างประเทศ	๒๕
๔. ความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบป้าย	๓๓
๔.๑ การหารือร่วมกับหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจ	๓๓
๔.๒ การหารือเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แนวทางฯ	๓๓
๔.๓ การนำเสนอในงานประชุมวิชาการ.....	๓๔
๔.๔ การนำเสนอคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง	๓๔
๔.๕ การถอดบทเรียนจากการหารือร่วมกับหน่วยงาน.....	๓๔
๕. การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย (SWOT Analysis).....	๔๒
๕.๑ การสำรวจความคิดเห็นต่อประเด็นการจัดระเบียบป้ายของหน่วยงาน	๔๒
๕.๒ ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย (SWOT) วิเคราะห์จากแบบสำรวจ	๕๐
๕.๓ การกำหนดกรอบมาตรการจัดระเบียบป้ายผ่าน TOWS Matrix	๕๑
๖. แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง	๕๒
๖.๑ ระยะเวลาดำเนินการ	๕๒
๖.๒ เป้าหมาย.....	๕๒
๖.๓ วัตถุประสงค์.....	๕๒
๖.๔ เป้าประสงค์.....	๕๒
๖.๕ สรุปแนวทาง/มาตรการ	๕๒
๖.๖ แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง.....	๕๔
๗. ข้อเสนอแนะการดำเนินการจัดระเบียบป้ายในระดับพื้นที่ (พื้นที่กรุงเทพมหานคร).....	๕๘
บรรณานุกรม	๖๐
ภาคผนวก	๖๑

บทสรุปผู้บริหาร

๑. ที่มาและความสำคัญ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำ**แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๘๐** (กรม. มีมติรับทราบเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๔) โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการพัฒนาชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพของชุมชน โดยเน้นการบริหารจัดการแบบองค์รวมในทุกกลไก ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ในกลยุทธ์ที่ ๒.๓ การจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมืองและชุมชนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สะดวกสบาย สวยงาม น่าอยู่ ปลอดภัย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๘๐ สผ. จึงจัดทำ**แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง** ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อกำหนดกรอบการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานตามบทบาทหน้าที่ โดยบูรณาการความร่วมมือร่วมกันในการจัดระเบียบป้าย นำไปสู่การมีภูมิทัศน์ที่ดี ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘

๒. นิยามและหลักเกณฑ์การจัดระเบียบป้าย

การทบทวนนิยามและหลักเกณฑ์การจัดระเบียบป้าย อาทิ นิยามป้ายมลทัศน์ โดยคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมมลทัศน์ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ พรบ.ภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ พรบ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ พรบ.การทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ กฎหมายลำดับรอง ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแผน ได้แก่ มาตรการป้องกันมลพิษจากการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ

๓. การรวบรวมสถานการณ์การจัดระเบียบป้าย

๓.๑ การรวบรวมปัญหาของการจัดระเบียบป้าย จากการทบทวนนโยบายการจัดการจัดระเบียบป้ายที่ผ่านมา ได้แก่ (๑) ปัญหาการติดตั้งป้ายไม่ปลอดภัย (๒) ปัญหาการบริหารจัดการป้าย (๓) ปัญหากฎหมายที่มีอยู่ไม่ครอบคลุม และไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง (๔) ปัญหาการขาดกลไกการส่งเสริมการจัดการป้าย เพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี

๓.๒ การรวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากกรุงเทพมหานคร อาทิ จากสถิติของสำนักการโยธาพบว่าร้อยละ ๒๐ ของป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครเป็นป้ายผิดกฎหมาย และจากสถิติของสำนักเทศกิจ พบว่าป้ายที่มีการจัดเก็บทั้งหมด มีการดำเนินการจับปรับเพียงร้อยละ ๒ นอกจากนี้ สถิติจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกว่าร้อยละ ๒๕ ไม่ผ่านผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณา

๓.๓ การทบทวนแนวทางปฏิบัติที่ดีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พบตัวอย่างที่ดี อาทิ (๑) การกำหนดนิยามป้ายที่ครอบคลุมป้ายสมัยใหม่ อาทิ ป้ายดิจิทัล ป้ายบอลลูน รวมถึงการวาด การทาสี (๒) การควบคุมตำแหน่งและรูปแบบของป้าย อาทิ การห้ามติดตั้งป้ายบริเวณใกล้สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ การกำหนดระยะห่างของป้ายจากพื้นที่อยู่อาศัย (๓) การควบคุมความสว่างและแสงจากป้าย (๔) รูปแบบการขออนุญาตติดตั้งป้ายที่มีเกณฑ์ชัดเจน และมีหน่วยงานขออนุญาตที่ชัดเจน

๔. ความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบป้าย

ที่ผ่านมา สผ. ดำเนินการหารือกลุ่มย่อย (focus group) ทั้งสิ้น ๑๓ ครั้ง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ ครอบคลุมทุกภาคส่วนที่มีการดำเนินงานด้านการจัดระเบียบป้าย เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดระเบียบป้ายตามภารกิจของหน่วยงาน รวมทั้งรวบรวมสถานการณ์ หลักเกณฑ์ การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากหน่วยงาน โดยได้หารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท การทางพิเศษแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร (สำนักงานโยธา สำนักงานเทศกิจ สำนักงานการจราจรและขนส่ง สำนักงานเขตพัฒนา) สมาคมป้ายและโฆษณา สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย และนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการด้านภูมิสถาปัตยกรรม ครั้งที่ ๗ (the 7th National Conference on Landscape Architecture 2024: NCLA 2024) เพื่อแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จากวงการวิชาการภูมิสถาปัตยกรรมแล้วเสร็จ ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

๔.๑ ปัญหาของการจัดระเบียบป้าย

อาทิ การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด การประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) มีท้องถิ่นเพียงส่วนน้อยที่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ขั้นตอนการขออนุญาตรวมทั้งการดำเนินคดีที่ใช้เวลานาน กฎหมายไม่ทันสมัยและไม่ครอบคลุมเทคโนโลยีใหม่ ผู้ติดตั้งป้ายขาดความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติและกฎหมาย บทลงโทษเบาเกินไปทำให้ผู้กระทำความผิดขาดจิตสำนึกและไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษ มีการลักลอบติดป้ายมาก อาทิ บริเวณทางหลวง/ทางหลวงชนบท ประชาชนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้การให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้ผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ

๔.๒ มาตรการ/กลไกที่หน่วยงานใช้ดำเนินงานจัดระเบียบป้ายในปัจจุบัน

อาทิ การบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายควบคุมอาคาร กฎหมายรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การส่งเสริมนโยบายจากผู้บริหาร การพัฒนาเทคโนโลยี การให้ความรู้ผ่านคู่มือและโซเชียลมีเดีย การจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังป้ายโฆษณาผิดกฎหมาย การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดระเบียบป้าย เช่น การยื่นขออนุญาตผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และการจัดเก็บภาษี การควบคุมแสงสว่างของป้าย LED การควบคุมจำนวนป้ายโดยพิจารณาตามความจำเป็น การให้เอกชนเช่าหรือติดตั้งป้าย รวมทั้งการมีกลไกตรวจสอบผ่านคณะกรรมการ

๔.๓ ข้อเสนอแนะการพัฒนามาตรการ/กลไกการจัดระเบียบป้าย

อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ (เช่น การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (เช่น การเพิ่มบทลงโทษ การลดขั้นตอนการขออนุญาต) การเสริมสร้างความรู้และจิตสำนึกต่อประชาชนและผู้ติดตั้งป้าย การบูรณาการความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดพื้นที่ต้นแบบการจัดระเบียบป้าย การพัฒนากลไกอำนวยความสะดวก (เช่น การจัดทำแพลตฟอร์มกลาง การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดป้าย) การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และผังเมือง และการนำแนวทางปฏิบัติที่ดีจากทั้งในและต่างประเทศมาปรับใช้ในบริบทของประเทศไทย

๕. การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย (SWOT Analysis)

การสำรวจความคิดเห็นต่อประเด็นการจัดระเบียบป้าย (๑,๕๘๒ ตัวอย่าง) โดยขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสำรวจ ทั้งหน่วยงานราชการส่วนกลาง รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมกรุงเทพมหานคร โดยสอบถามความเห็นด้วยต่อประเด็นปัจจัยแวดล้อม (SWOT) ที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย โดยรวบรวมมาจากการทบทวนวรรณกรรม การวิเคราะห์สถานการณ์ และการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ TOWS Analysis กำหนดได้เป็น ๔ กลุ่มมาตรการสำคัญ พร้อมทั้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความสำคัญของมาตรการจัดระเบียบป้าย โดยหากวิเคราะห์ลำดับของหมวดหมู่ที่มีผู้ให้ความสำคัญสูง พบว่า สามารถจัดลำดับความสำคัญของมาตรการจากมากไปน้อย ได้แก่ (๑) มาตรการการบริหารจัดการ (๒) มาตรการกฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ (๓) มาตรการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน/เอกชน (๔) มาตรการการพัฒนาเครื่องมือ กลไกการจัดระเบียบป้าย นำไปสู่การกำหนดแนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

๖. แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

๖.๑ ระยะเวลาดำเนินการ ดำเนินการถึงปี พ.ศ. ๒๕๘๐ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๘๐ และมีการทบทวนทุก ๕ ปี

๖.๒ เป้าหมาย เมืองและชุมชนมีการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี ผ่านการจัดระเบียบป้าย

๖.๓ วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน ให้เมืองและชุมชนมีการจัดระเบียบป้าย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สะดวกสบาย สวยงาม น่าอยู่ และปลอดภัย

๖.๔ เป้าประสงค์

- ๑) การจัดระเบียบป้ายได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) มาตรการ หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย เอื้อต่อการจัดระเบียบป้าย
- ๓) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบป้าย
- ๔) เครื่องมือ กลไก การจัดระเบียบป้าย ได้รับการพัฒนา เพื่อยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์

๖.๔ แนวทาง/มาตรการ ประกอบด้วย ๔ แนวทาง ได้แก่

แนวทาง	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพ การบริหารจัดการ เพื่อการจัดระเบียบป้าย	๑.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน ๑) การจัดทำนโยบายการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี ทั้งในภาพรวมและระดับท้องถิ่น ๒) การส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรู้เชิงกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนพัฒนาให้มีหลักสูตรการจัดระเบียบป้ายสำหรับอบรมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ๓) การส่งเสริมให้มีการกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบและงบประมาณที่เหมาะสม ๔) การสนับสนุนการเก็บภาษีป้าย การให้สิทธิสัมปทานป้าย รวมทั้งมาตรการจูงใจอื่น ๆ ที่สร้างสมดุลทางเศรษฐกิจและการมีสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี	<u>หน่วยงานหลัก</u> - มท. (สถ./ยผ.) - อปท. - คค. (ทล./ทช./กทพ.) - ทส. (สผ.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - ส.ท.ท. - สถาบันการศึกษา
	๑.๒ การผลักดันการดำเนินงานของหน่วยงานตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ๑) การกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ๒) การกำกับดูแลการตรวจสอบความปลอดภัยของป้ายตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ให้มีความปลอดภัย เป็นระเบียบเรียบร้อย ๓) การตรวจสอบ ดูแล และปรับปรุงตำแหน่งติดตั้งเครื่องหมายจราจร	<u>หน่วยงานหลัก</u> - อปท. - คค. (ทล./ทช./กทพ.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - มท. (ยผ.) - ตร.

แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

แนวทาง	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางที่ ๒ การผลักดัน มาตรการ หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย ที่เอื้อต่อการจัด ระเบียบป้าย	๒.๑ การจัดทำ/ปรับปรุง หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง ๑) การส่งเสริมให้หน่วยงานออกหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย เพื่อส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด หรือปรับปรุงตามความเหมาะสม ๒) การเพิ่มบทลงโทษตามกฎหมายให้เกิดความเกรงกลัว หรือมีบทลงโทษในอัตราที่หนักขึ้นสำหรับผู้ทำผิดซ้ำ ๓) การปรับปรุงการขออนุญาตติดตั้ง/การตรวจสอบความปลอดภัยของป้าย ๔) การปรับปรุงกระบวนการติดตั้ง รวมทั้งติดตามตรวจสอบ อาทิ การจัดทำใบมอบอำนาจติดตั้งป้าย ระบบค่าประกันป้าย ระบบใบรับรองการมีป้ายถูกต้องตามกฎหมายของผู้ประกอบการ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - มท. (สถ./ยผ.) - คค. (ทล./ทช./กทพ.) - อปท. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - องค์การภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง (อาทิ ASPA)
	๒.๒ การจัดให้มีมาตรการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ ๑) การจัดทำมาตรการ/แนวทางการดำเนินงานเพื่อการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงภูมิทัศน์ อาทิ การกำหนดพื้นที่ติดตั้งป้าย การกำหนดระยะห่างระหว่างป้าย จำนวนป้ายที่อนุญาต ระยะเวลาในการติดตั้ง รูปแบบข้อความ สี ฯลฯ รวมทั้งคำนึงถึงสภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๒) การจัดให้มีมาตรการเพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ สำหรับป้ายเคลื่อนที่ได้ อาทิ ป้ายบนยานพาหนะ ป้ายที่คนถือ ๓) การกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับแสงสว่างบนป้าย อาทิ นิยามมลภาวะทางแสง ปริมาณ/ทิศทางแสงส่องสว่าง เวลาเปิด-ปิด ประเภทหลอดไฟ ระยะห่างระหว่างชุมชน	<u>หน่วยงานหลัก</u> - อปท. - มท. (ยผ.) - คค. (ขบ./รพม./รพท./รฟฟท./ขสมก./ทอท.) - ทส. (สผ.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - สธ. (อนม.)
แนวทางที่ ๓ การส่งเสริม การมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วน ในการจัดระเบียบ ป้าย	๓.๑ การมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน เอกชน และเครือข่าย ในการจัดระเบียบป้าย ๑) การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระเบียบป้ายของทุกภาคส่วน ๒) การจัดตั้ง ส่งเสริมเครือข่ายประชาชน และเครือข่าย เพื่อการจัดระเบียบป้ายและจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ มีช่องทางในการร้องเรียน ตรวจสอบ ติดตามผล แจ้งเบาะแส	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ทส. (สผ.) - อปท. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - มท. (สถ.) - ภาคเอกชน
	๓.๒ การส่งเสริมค่านิยม การรับรู้ การจัดระเบียบป้ายที่ดี ๑) การรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สื่อสาร อาทิ องค์กรความรู้/คู่มือ สำหรับผู้ประกอบการและประชาชน หลักเกณฑ์การจัดระเบียบป้าย ช่องทางการแจ้งเบาะแส ๒) การส่งเสริมการพัฒนาสื่อโฆษณาสร้างสรรค์ ๓) การสนับสนุนการจัดระเบียบป้ายในสถานที่และทรัพย์สินของราชการ รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งศาสนสถาน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ภาคส่วนอื่น	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ทส. (สผ.) - อปท. - ASPA <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - วธ. (ศน./TMF) - สร. (กปส./สศส.) - พศ. - หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ

แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

แนวทาง	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	๓.๓ การสนับสนุนการจัดระเบียบป้ายในระดับพื้นที่ ๑) การจัดทำรายการประเด็นกลาง (checklist) ที่หน่วยงานระดับพื้นที่ควรคำนึงถึงด้านภูมิทัศน์ ๒) การจัดให้มีแผน/มาตรการออกแบบภูมิทัศน์ (Design Guideline) ในแต่ละพื้นที่ และการออกข้อกำหนดการจัดระเบียบป้าย ตามอัตลักษณ์ของภูมิทัศน์พื้นที่หรือย่าน โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมือง (zoning) ๓) การจัดให้มีมาตรการการจัดระเบียบป้ายในแหล่งอันครวนุรักษ์ อาทิ แหล่งศิลปกรรมอันครวนุรักษ์ พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า และพื้นที่มรดกโลก แหล่งมรดกวัฒนธรรมอื่น ๆ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๔) การคัดเลือกและส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการจัดการภูมิทัศน์	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ทส. (สผ.) - อปท. - มท. (ยผ.) - คณะอนุกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - วจ. (ศก./สวธ.) - สร. (สศส.) - กก. (กทท.) - TALA
แนวทางที่ ๔ การพัฒนาเครื่องมือ กลไกการจัดระเบียบ ป้าย เพื่อยกระดับ การจัดการสิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์	๔.๑ การพัฒนานวัตกรรม/ฐานข้อมูล ๑) การส่งเสริม พัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และบริหารจัดการ อาทิ นวัตกรรมเพื่ออำนวยความสะดวกการยื่นขออนุญาตติดตั้งป้าย การแจ่งเบาะแส การจัดเก็บภาษีป้าย ๒) การส่งเสริมการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ๓) การวางระบบแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานจัดระเบียบป้ายที่มีประสิทธิภาพ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ดช. (depa) - อว. (สนช.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - อปท. - คค. (ทล./ทช./กทพ.) - มท. (ยผ.)
	๔.๒ การส่งเสริมการศึกษา/วิจัยที่เกี่ยวข้อง ๑) การศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้อง ๒) การสนับสนุนงานวิจัย และการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ๓) การสนับสนุนการศึกษาและการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Assessment)	<u>หน่วยงานหลัก</u> - มหาวิทยาลัย <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - TALA

อักษรย่อหน่วยงาน

อักษรย่อ	คำอธิบายอักษรย่อ
กก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กค.	กระทรวงการคลัง
กทท.	กรมการท่องเที่ยว
กทพ.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
กปส.	กรมประชาสัมพันธ์
ขบ.	กรมการขนส่งทางบก
ขสมก.	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
คค.	กระทรวงคมนาคม
ดช.	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ตร.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ทช.	กรมทางหลวงชนบท
ทล.	กรมทางหลวง
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ทอท.	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
พศ.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
มท.	กระทรวงมหาดไทย
ยผ.	กรมโยธาธิการและผังเมือง
รฟท.	การรถไฟแห่งประเทศไทย
รฟฟท.	บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด
รฟม.	การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย
วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
ศก.	กรมศิลปากร
ศน.	กรมการศาสนา
สถ.	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ส.ท.ท.	สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
สนช.	สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
สผ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สร.	สำนักนายกรัฐมนตรี
สวธ.	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
สศค.	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
สศส.	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)
อนม.	กรมอนามัย
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (รวมกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา)
อว.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ASPA	สมาคมป้ายและโฆษณา
depa	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล
TALA	สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย
TMF	กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

๑. บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

การมีสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมืองที่ดีนั้น นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นของสิ่งแวดล้อมชุมชนเมือง เพราะทุกคนย่อมต้องการมีพื้นที่อยู่อาศัยและการใช้ชีวิตที่มีคุณภาพในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สะดวกสบาย สวยงาม น่าอยู่ และปลอดภัย หากแต่ปัจจุบันประเด็นสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพและเอกภาพ และขาดแนวทางที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ในเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำรงชีวิตของคนในเมืองอยู่ได้อย่างปกติสุข ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

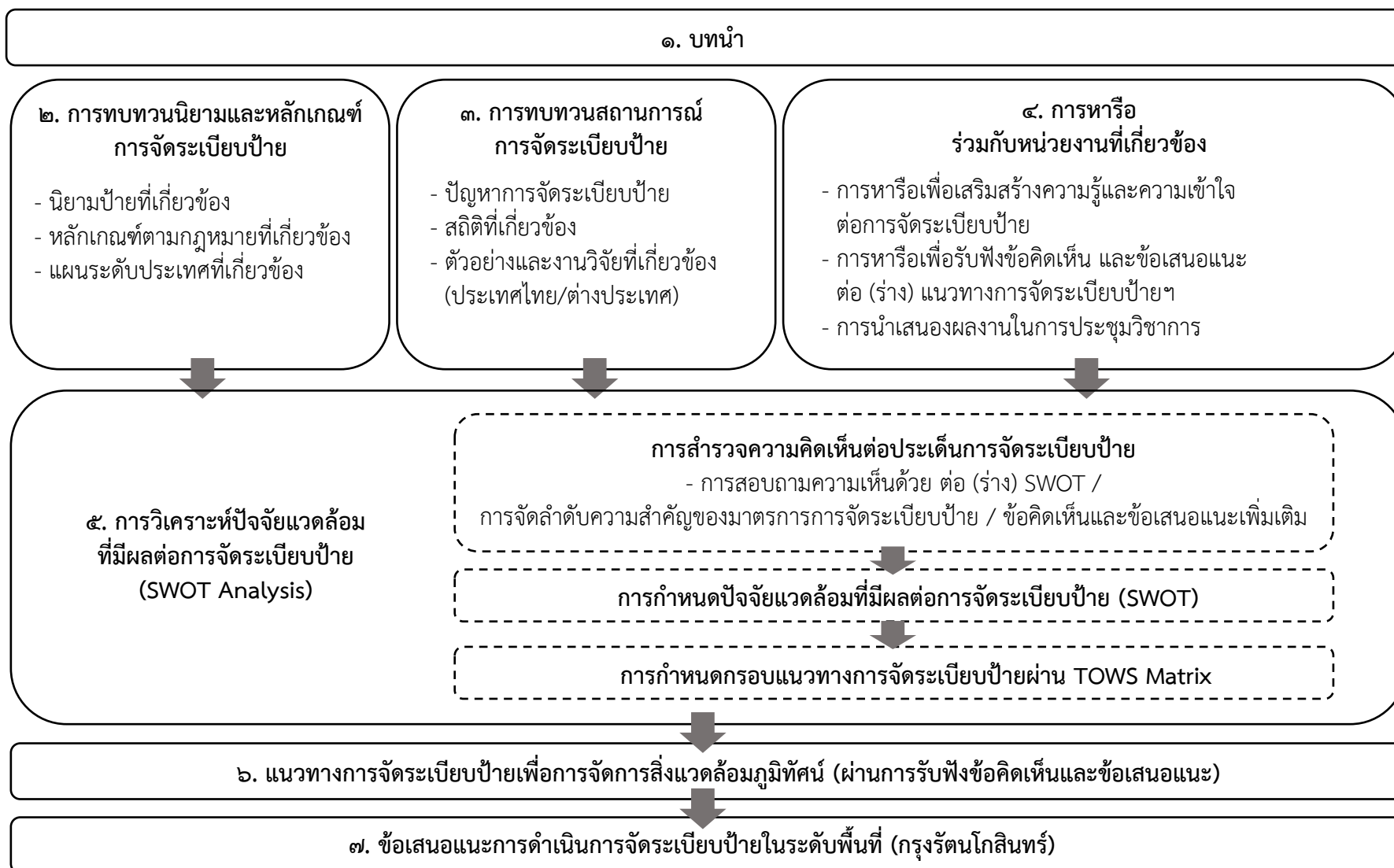
หนึ่งในประเด็นสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์คือการจัดระเบียบป้าย สืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เห็นชอบการดำเนินโครงการปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณแนวเส้นทางจราจร โดยเฉพาะป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ที่บดบังทัศนียภาพของเมือง รวมถึงอาจก่อให้เกิดอันตรายในเรื่องความปลอดภัยของป้าย ประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจึงได้แต่งตั้ง **คณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ^๑** เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ เพื่อพิจารณามาตรการควบคุมป้ายที่ก่อให้เกิดมลพิษ โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดระเบียบป้าย (ครม. มีมติรับทราบ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘) **แผนปฏิบัติการในการจัดระเบียบป้าย** (ครม. มีมติรับทราบเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐) **ยุทธศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์** (ครม. มีมติรับทราบเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการและเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่เหมาะสมในองค์กรวม โดยหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักคือการจัดระเบียบป้าย และถ่ายทอดยุทธศาสตร์แปลงไปสู่การปฏิบัติ ผ่านการจัดทำแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ในระดับท้องถิ่น อาทิ เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และ เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ดำเนินการโดย สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

ต่อมา สผ. ได้จัดทำ **แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๘๐** (ครม. มีมติรับทราบ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๔) โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการพัฒนาชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพของชุมชน โดยเน้นการบริหารจัดการแบบองค์รวมในทุกภาค ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ในกลยุทธ์ที่ ๒.๓ การจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมืองและชุมชน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สะดวกสบาย สวยงาม น่าอยู่ ปลอดภัย ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๘๐ สผ. จึงดำเนินการจัดทำ **แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง** ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อกำหนดกรอบการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานตามบทบาทหน้าที่ โดยบูรณาการความร่วมมือร่วมกันในการจัดระเบียบป้ายนำไปสู่การมีภูมิทัศน์ที่ดี ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘

^๑ ปัจจุบัน คณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ เป็นส่วนหนึ่งของคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะตามคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๙ พ.ค. ๒๕๖๒

๑.๒ ขั้นตอนการจัดทำแนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

๒. นิยามและหลักเกณฑ์การจัดระเบียบป้าย

๒.๑ ประมวลศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภูมิทัศน์^๒

๑) ภูมิทัศน์ หรือ ภูมิภาพ หมายถึง ลักษณะภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของบริเวณใดบริเวณหนึ่ง รวมทั้งภูมิประเทศที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของมนุษย์

๒) สิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งประกอบกันเป็นลักษณะภาพภูมิประเทศ โดยสามารถแบ่งประเภทสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เป็น ๓ ประเภท ได้แก่ (๑) สิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ธรรมชาติ หมายถึง ลักษณะภาพภูมิประเทศทางธรรมชาติ (๒) สิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง หมายถึง ลักษณะภาพภูมิประเทศของเมือง (๓) สิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ชนบท หมายถึง ลักษณะภาพภูมิประเทศชนบท

๓) การจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ หมายถึง การอนุรักษ์ คุ้มครอง ป้องกัน ดูแล รักษา ฟื้นฟู พัฒนา และการใช้ประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๔) มลทัศน์ หมายถึง ทิวทัศน์ หรือภาพของสิ่งก่อสร้าง และ/หรือสภาพภูมิทัศน์ที่รกรุงรัง รกตา หรือบดบังทิวทัศน์อันสวยงาม อันเนื่องมาจากสิ่งก่อสร้าง ป้าย ของเสีย หมอกควัน แสงที่จ้าเกินควร การกระทำหรือปล่อยปะละเลยของมนุษย์อื่น ๆ อันจะก่อให้เกิดอันตราย ความรำคาญ ความไม่เจริญตาเจริญใจแก่ผู้พบเห็น

ทั้งนี้ บัณฑิต จุลาสัย (๒๕๒๙) กล่าวว่า สาเหตุของการเกิดมลทัศน์เกิดขึ้นได้ ๕ ประการ ได้แก่ ๑) ความทรุดโทรม อันเนื่องมาจากอายุและคุณภาพ ๒) ความขัดแย้งขององค์ประกอบต่าง ๆ ในเมือง ที่ไม่สอดคล้อง และไม่กลมกลืนกัน ๓) คุณภาพ ความเสื่อมโทรมของวัสดุหรือการชำรุดเสียหาย การไม่รีดถอนหลังเสร็จสิ้นการใช้งาน ๔) ความหนาแน่น โดยมีจำนวนองค์ประกอบชนิดนั้นมากในหนึ่งอาณาบริเวณ ๕) ตำแหน่งที่ตั้ง เมื่ออยู่ในที่ตั้งหรือตำแหน่งที่ไม่เหมาะสม อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ไม่กลมกลืน

๒.๒ นิยามป้าย

เรียบเรียงจากนิยามของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปรับปรุงเพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะของหน่วยงาน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) ป้าย^๓ หมายถึง ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดตั้ง หรือตั้งป้าย ที่แสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือข้อความที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น ไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึกหรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น ทั้งที่ติดตั้งในที่เอกชนและที่สาธารณะ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) ป้ายถาวร หมายถึง ป้ายที่มีการติดตั้ง และใช้วัสดุที่คงทนถาวร แบ่งเป็น ป้ายที่เคลื่อนที่ไม่ได้ หมายถึง ป้ายทุกขนาด ทุกประเภทที่ติดบนพื้นดิน ที่ติดกับอาคาร หรือพื้นผิวอาคาร และที่ติดบนอาคาร และป้ายที่เคลื่อนที่ได้ หมายถึง ป้ายที่ติดกับพาหนะ เช่น รถ เรือ และรถไฟ

(๒) ป้ายชั่วคราว หมายถึง ป้ายที่ติดตั้งเป็นครั้งคราว ไม่เกิน ๑๕ วัน และใช้วัสดุที่ไม่คงทนถาวร เช่น ป้ายที่เป็นแผ่นใบปลิว และป้ายโฆษณางานวัด และหมายความรวมถึงป้ายที่ใช้คนถือหรือวางชั่วคราวในที่สาธารณะเป็นต้น^๔ ป้ายชั่วคราวมีทั้งป้ายที่เคลื่อนที่ไม่ได้ และป้ายที่เคลื่อนที่ได้

^๒ รวบรวมจาก สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒๕๕๔)

^๓ รวบรวมจาก คณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านมลทัศน์. (๒๕๕๐) ทั้งนี้ นิยามป้ายได้ระบุว่า "ให้ยกเว้นป้ายที่เกี่ยวกับการจราจร และป้ายที่แจ้งข่าวสารทางราชการที่ไม่มีการโฆษณา ชื่อ ยี่ห้อ และภาพของสินค้า หรือร้านค้า" อย่างไรก็ตามในเอกสารฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้ป้ายดังกล่าวเป็นข้อยกเว้น เนื่องจากป้ายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของภูมิทัศน์เมืองเช่นกัน

^๔ เพิ่มเติมจากข้อคิดเห็นขอสำนักเทคนิค กรุงเทพมหานครในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๗

ป้ายโฆษณา หมายถึง ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นหรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น

๒) ป้ายที่เป็นมลทัศน์ หมายถึง ป้ายโฆษณา หรือป้ายอื่น ๆ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้^๕

- ป้ายที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งที่กำหนดหลักเกณฑ์ในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง

- ป้ายที่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย อาทิ ไม่มีความมั่นคง แข็งแรง ปิดหรือบดบังเครื่องหมายหรือสัญญาณจราจร มีแสงสว่างที่รบกวน รวมทั้งมีข้อความหรือรูปภาพ รบกวนหรือบดบังทัศนวิสัยของผู้สัญจร

- ป้ายที่รบกวน คุกคาม บดบังภูมิทัศน์ และ/หรือ ทำให้เกิดความแปลกแยก

ทั้งนี้ให้ครอบคลุม ป้ายที่เป็นมลทัศน์ตามนิยามที่กำหนดเพิ่มเติมในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๓) นิยามป้ายตามความหมายใน พรบ.ป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐

ป้าย หมายความว่า ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือสื่อความหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น ไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษรหรือภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น (มาตรา ๖)

๔) นิยามป้ายตามประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่องป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ทางพิเศษหรือการจราจรในทางพิเศษ

ป้าย หมายความว่า วัตถุที่แสดงหรือโฆษณาด้วยตัวอักษร ภาพหรือเครื่องหมายที่เขียน จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น เพื่อสื่อความหมายหรือความเข้าใจอย่างใดอย่างหนึ่ง และให้หมายความรวมถึงป้ายตามกฎหมายควบคุมอาคารด้วย (ข้อ ๓)

ทั้งนี้ ควรดำเนินงานปรับปรุงหลักเกณฑ์ของป้ายในส่วนของนิยามของป้ายอย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งพิจารณาตัวอย่างที่ดีทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และไม่เพียงแต่ป้ายในลักษณะแผ่น (sign/billboard) ควรให้ครอบคลุมสื่อการโฆษณา (advertising) ในหลากหลายรูปแบบ ที่อาจมีผลต่อภูมิทัศน์ อาทิ หุ่นแข่ง หุ่นลม ป้ายโฆษณาดิจิทัลสามมิติ ป้ายบอลูน ตลอดจนป้ายที่ใช้โดรนบินเพื่อโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ

^๕ ปรับปรุงจากนิยามที่กำหนดโดยคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านมลทัศน์. (๒๕๕๐) ให้สอดคล้องต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ นิยามบางส่วนปรับปรุงจากประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่องป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดตั้งป้ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ทางพิเศษหรือการจราจรในทางพิเศษ

๒.๓ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายควบคุมอาคาร

๑) พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

- อาคาร ให้หมายรวมถึง ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย โดยมีเงื่อนไข ได้แก่ (มาตรา ๔)
(ก) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะ^๖และมีขนาดเกิน ๑ ตารางเมตร หรือน้ำหนักรวม
ทั้งโครงสร้างเกิน ๑๐ กิโลกรัม หรือ

(ข) ที่ติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้วระยะห่าง
จากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือน้ำหนักที่กำหนด
ในกฎกระทรวง (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒) ได้แก่
(๑) ขนาดความกว้างของป้ายเกิน ๕๐ เซนติเมตร หรือ (๒) ยาวเกิน ๑ เมตร หรือ (๓) เนื้อที่ของป้ายเกิน
๕,๐๐๐ ตารางเซนติเมตร หรือ (๔) มีน้ำหนักของป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายอย่างใดอย่างหนึ่ง
หรือรวมกันเกิน ๑๐ กิโลกรัม

- ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๘ แล้ว ให้ราชการส่วนท้องถิ่น
มีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องนั้นได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๐)

(๑) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดรายละเอียดในเรื่องนั้นเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้
ในกฎกระทรวง โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว

(๒) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว
เนื่องจากมีความจำเป็นหรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะท้องถิ่น

- การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้ป้าย ตาม พรบ.ควบคุม
อาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น^๗ก่อน (มาตรา ๒๑)

๒) กฎกระทรวงว่าด้วยการยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๐

อาคารดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาต ตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๓๒
มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ แห่ง พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ข้อ ๒)

(๑) อาคารของกระทรวง ทบวง กรม ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๒) อาคารของราชการส่วนท้องถิ่น ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๓) อาคารขององค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ที่ใช้ในกิจการขององค์การหรือใช้
เพื่อสาธารณประโยชน์

(๔) โบราณสถาน วัดวาอาราม หรืออาคารต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการศาสนา ซึ่งมีกฎหมายควบคุม
การก่อสร้างไว้แล้วโดยเฉพาะ

(๕) อาคารที่ทำการขององค์การระหว่างประเทศ หรืออาคารที่ทำการของหน่วยงานที่ตั้งขึ้น
ตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ

(๖) อาคารที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลต่างประเทศ

^๖ ตามความหมายในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ “ที่สาธารณะ” หมายความว่า ที่ซึ่งเปิดหรือยินยอมให้ประชาชนเข้าไป
หรือใช้เป็นทางสัญจรได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่

^๗ พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า (๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล (๒) นายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด (๓) ประธานกรรมการบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบล (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร (๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับเขตเมืองพัทยา (๖) ผู้บริหาร
ท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด สำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สำหรับเขต
กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามกฎหมาย ได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการเขตปฏิบัติราชการ
แทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๓ และ ๘๔ แห่งพรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๘ ให้อำนาจผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนไม่ได้ เว้นแต่กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการเขต หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ (กลุ่มงานคดี สำนักเทคนิค กรุงเทพมหานคร (ม.ป.ป.))

๓) กฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๘^๔

ใช้บังคับกับป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ (ข้อ ๓)

(๑) ที่สร้างขึ้นโดยมีความสูงจากระดับฐานหรือระดับพื้นดินที่ก่อสร้างตั้งแต่ ๑๐ เมตร ขึ้นไป

(๒) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะสูงจากระดับพื้นดินเกิน ๒.๕๐ เมตร และมีพื้นที่ของป้ายเกิน ๑ ตารางเมตร หรือมีน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกิน ๑๐ กิโลกรัม

(๓) ที่ติดหรือตั้งไว้ระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้ว ระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีความกว้างของป้ายเกิน ๕๐ เซนติเมตร หรือมีความยาวเกิน ๑ เมตร หรือมีพื้นที่ของป้ายเกิน ๕,๐๐๐ ตารางเซนติเมตร หรือมีน้ำหนักของป้าย หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกันเกิน ๑๐ กิโลกรัม

ทั้งนี้ กำหนดลักษณะ ขนาด ระยะ ความสูง และแนวนอนของป้าย ไว้ดังนี้

(๓.๑) ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่อาคารต้องไม่บังช่องระบายอากาศ หน้าต่าง ประตู หรือทางหนีไฟ (ข้อ ๘)

(๓.๒) ป้ายบนหลังคาหรือดาดฟ้าของอาคาร เว้นแต่ป้ายชื่ออาคารสูงไม่เกิน ๓ เมตร ให้เป็นไปตามข้อกำหนด ดังนี้ (ข้อ ๙)

- ไม่ล้ำออกนอกแนวผนังรอบนอกอาคาร

- ความสูงของป้ายไม่เกิน ๖ เมตร และมีความสูงของป้ายและอาคารรวมกันไม่เกิน ๓๐ เมตร เมื่อวัดจากระดับพื้นดิน

- มีพื้นที่ป้ายไม่เกิน ๗๕ ตารางเมตร

เพื่อประโยชน์ในการคิดระยะร่นของอาคารตามที่กำหนดไว้ตามข้อ ๔๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พรบ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ในกรณีที่ป้ายอยู่บนหลังคาหรือดาดฟ้าของอาคารให้ถือว่าป้ายนั้นเป็นส่วนหนึ่งของอาคารโดยคิดรวมเป็นความสูงของอาคารด้วย

(๓.๓) ป้ายที่ยื่นจากผนังอาคารให้เป็นไปตามข้อกำหนด ดังนี้ (ข้อ ๑๐)

- อาคารที่ไม่มีกันสาด ให้ยื่นจากแนวอาคารได้ไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร และส่วนต่ำสุดต้องสูงจากพื้นหน้าอาคารนั้นไม่น้อยกว่า ๓.๒๕ เมตร อาคารที่มีกันสาดให้ยื่นจากแนวอาคารเหนือกันสาดได้ไม่เกิน ๒ เมตร หรือไม่เกินแนวกันสาดแล้วแต่ระยะใดจะน้อยกว่า

- ความสูงของป้ายไม่เกิน ๑ ใน ๓ ส่วนของความสูงอาคาร แต่ต้องไม่เกิน ๑๕ เมตร

- ส่วนสูงสุดของป้ายต้องไม่เกินจุดสูงสุดของผนังอาคารด้านที่ติดตั้งป้ายนั้น

(๓.๔) ป้ายที่ติดตั้งเหนือกันสาดและไม่ได้ยื่นจากผนังอาคาร ให้ติดตั้งได้โดยมีความสูงของป้ายไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร วัดจากขอบบนของปลายกันสาดนั้น และมีพื้นที่ป้ายไม่เกิน ๒.๕๐ ตารางเมตร (ข้อ ๑๑)

(๓.๕) ป้ายที่ติดตั้งใต้กันสาดให้ติดตั้งแนบผนังอาคารและต้องสูงจากพื้นหน้าอาคารนั้นไม่น้อยกว่า ๒.๕๐ เมตร ในกรณีที่ไม่สามารถติดกับผนังได้โดยตรงให้ติดห่างจากผนังได้ไม่เกิน ๓๐ เซนติเมตร (ข้อ ๑๒)

(๓.๖) ป้ายโฆษณาสำหรับโรงมหรสพให้ติดตั้งขนานกับผนังอาคารโรงมหรสพ แต่จะยื่นห่างจากผนังได้ไม่เกิน ๕๐ เซนติเมตร หรือหากติดตั้งป้ายบนกันสาดจะต้องไม่ยื่นล้ำแนวปลายกันสาดนั้น และความสูงของป้ายทั้งสองกรณีต้องไม่เกินความสูงของอาคาร (ข้อ ๑๓)

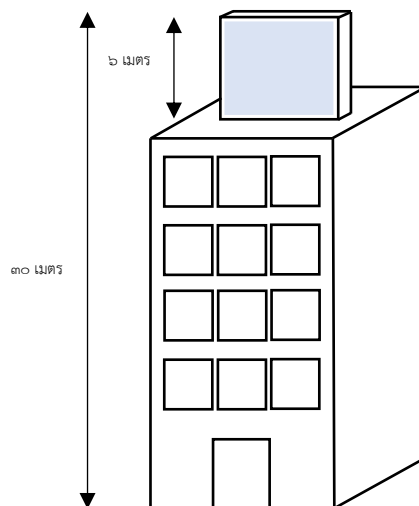
^๔ มีการแก้ไขกฎกระทรวงฯ ในข้อกำหนดเกี่ยวกับความสูงของป้ายบนอาคาร และแนวนอนของป้ายที่ติดตั้งอยู่บนพื้นที่ดิน รวมทั้งการผ่อนปรนป้ายที่มีอยู่ก่อนกฎกระทรวงฉบับนี้ โดยคณะรัฐมนตรีรับหลักการร่างฯ เมื่อวันที่ ๑๖ ก.ค. ๒๕๖๗ และอยู่ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

(๓.๓) สิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่ติดตั้งอยู่บนพื้นดินโดยตรงให้ทำด้วยวัสดุทนไฟทั้งหมด (ข้อ ๑๔)

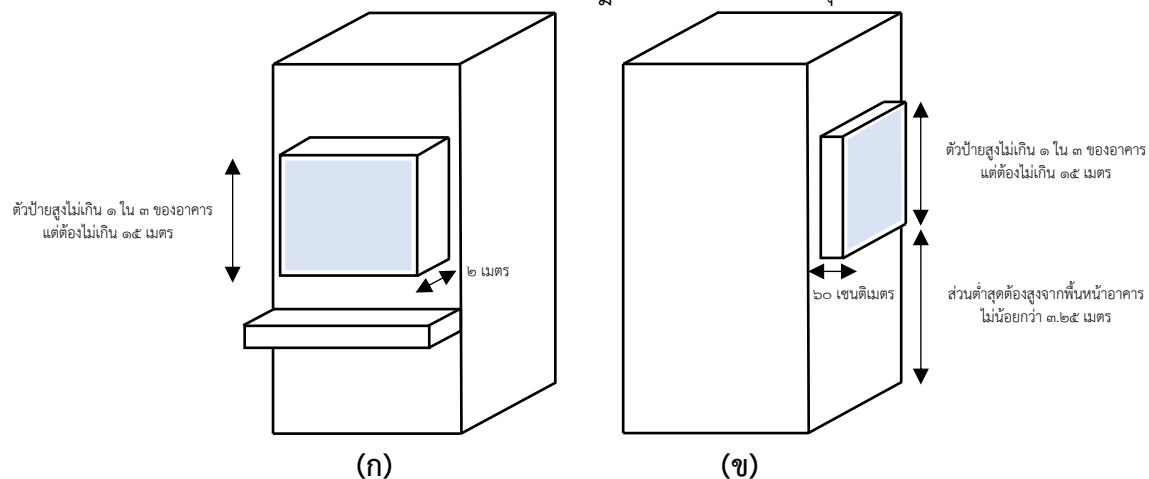
(๓.๔) ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่ติดตั้งอยู่บนพื้นดินโดยตรงต้องมีความสูงไม่เกินระยะที่วัดในทางราบจากขอบป้ายไปจนถึงกึ่งกลางถนนสาธารณะที่อยู่ใกล้ป้ายนั้น มีความสูงไม่เกิน ๓๐ เมตร มีความยาวไม่เกิน ๓๒ เมตร และห่างจากแนวเขตที่ดินของตนหรือป้ายอื่นไม่น้อยกว่าความสูงของป้าย เว้นแต่จะก่อสร้างห่างจากแนวเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๖ เมตร และได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้น (ข้อ ๑๕)

(๓.๕) ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะเมื่อวัดในทางราบให้มีระยะห่างระหว่างขอบป้ายกับถนนสาธารณะ ดังนี้ (ข้อ ๑๖)

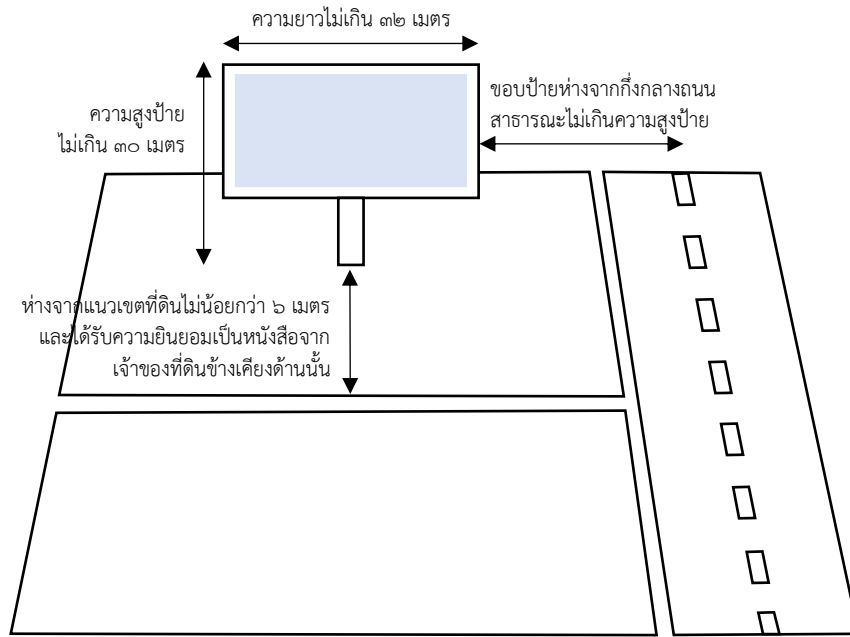
- ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า ๑๐ เมตร ให้ขอบป้ายห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย ๖ เมตร
- ถนนสาธารณะที่มีความกว้างตั้งแต่ ๑๐ เมตร แต่ไม่เกิน ๖๐ เมตร ให้ขอบป้ายห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย ๑ ใน ๑๐ ของความกว้างของถนนสาธารณะ
- ถนนสาธารณะที่มีความกว้างเกิน ๖๐ เมตร ให้ขอบป้ายห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย ๒ เมตร

การติดตั้งป้ายบนหลังคาหรือดาดฟ้าของอาคาร ตามกฎกระทรวงฯ (ปรับปรุงจากฉัตรศิราช ลาภวิงค์ (๒๕๕๙))

(ก) การติดตั้งป้ายที่ยื่นจากผนังอาคารมีกันสาด (ข) การติดตั้งป้ายที่ยื่นจากผนังอาคารไม่มีกันสาด
ตามกฎกระทรวงฯ (ปรับปรุงจากฉัตรศิราช ลาภวิงค์ (๒๕๕๙))

การติดตั้งป้ายบนพื้นดิน ตามกฎกระทรวงฯ (ปรับปรุงจากฉัตรศิราช ลาภวิงค์ (๒๕๕๙))

(๓.๑๐) การจัดให้มีระบบไฟฟ้าแสงสว่างส่องแผ่นป้ายหรือป้ายที่ใช้ระบบไฟฟ้า และมีแสงสว่างในตัวเอง แสงสว่างที่ออกจากป้ายจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อบริเวณข้างเคียง และไม่รบกวนการมองเห็นสภาพการจราจรของผู้ขับขี่ยานพาหนะจนอาจส่งผลต่อการควบคุมหรือขับขี่ยานพาหนะ (ข้อ ๑๗)

(๓.๑๑) เจ้าของหรือผู้ครอบครองป้ายหรือสิ่งที่สูงขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่สูงจากพื้นดินตั้งแต่ ๑๕ เมตรขึ้นไป หรือมีพื้นที่ป้ายตั้งแต่ ๕๐ ตารางเมตรขึ้นไป หรือป้ายที่ติดตั้งบนหลังคาหรือดาดฟ้า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่มีพื้นที่ตั้งแต่ ๒๕ ตารางเมตรขึ้นไป ให้มีหน้าที่ดังนี้ (ข้อ ๒๓)

(๑) ต้องจัดให้มีตัวอักษรแสดงเลขที่ใบรับรองการตรวจสอบ ในกรณีที่ยังไม่มีใบรับรองการตรวจสอบป้ายหรือสิ่งที่สูงขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายให้แสดงเลขที่ใบอนุญาตก่อสร้างแทน รวมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ และมีขนาดตัวอักษรไม่เล็กกว่า ๒๐ เซนติเมตร แสดงไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจนในบริเวณด้านหน้าป้ายหรือสิ่งที่สูงขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย

(๒) ต้องจัดให้มีการประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายกำหนดชนิดหรือประเภทของอาคารที่เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารหรือผู้ดำเนินการต้องทำการประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก พ.ศ. ๒๕๔๘

๔) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงอาคารประเภทป้าย หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายในพื้นที่บางส่วน ในท้องที่กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙

ภายในบริเวณที่ ๑ บริเวณที่ ๒ บริเวณที่ ๓ บริเวณที่ ๔ และบริเวณที่ ๕ ห้ามบุคคลใด ก่อสร้างอาคารประเภทป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายทุกชนิด

"บริเวณที่ ๑" หมายความว่า พื้นที่ภายในเขตทางพิเศษและในระยะ ๕๐ เมตร จากเขตทางพิเศษ ทั้งสองฟากในเขตกรุงเทพมหานคร ตามแผนที่และรายการประกอบแผนที่ท้ายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

"บริเวณที่ ๒" หมายความว่า พื้นที่ภายในเขตทางรถไฟและในระยะ ๕๐ เมตร จากเขตทางรถไฟ ทั้งสองฟากในเขตกรุงเทพมหานคร ตามแผนที่และรายการประกอบแผนที่ท้ายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

"บริเวณที่ ๓" หมายความว่า พื้นที่ภายในเขตถนนและในระยะ ๕๐ เมตร จากเขตทาง ทั้งสองฟากของถนนในเขตกรุงเทพมหานคร ตามแผนที่และรายการประกอบแผนที่ท้ายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

"บริเวณที่ ๔" หมายความว่า พื้นที่ภายในรัศมี ๒๐๐ เมตร จากจุดศูนย์กลางของพระบรมราชานุสาวรีย์ พระเจ้าตากสินมหาราช อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญตามแผนที่ท้ายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

"บริเวณที่ ๕" หมายความว่า พื้นที่ภายในเขตแม่น้ำเจ้าพระยา และพื้นที่ภายในระยะ ๕๐ เมตร จากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่งในเขตกรุงเทพมหานคร ตามแผนที่ท้ายข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานครนี้

เว้นแต่ป้าย ดังต่อไปนี้

(๑) ป้ายชื่อถนน ตรอก ซอย ป้ายของทางราชการที่ใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ ป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง

(๒) ป้ายเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของสถานประกอบการ (โลโก้) และป้ายบอกชื่อสถานที่ เช่น ป้ายชื่ออาคาร ป้ายชื่อสถานประกอบการ ป้ายชื่อหมู่บ้าน โดยมีพื้นที่รวมกันไม่เกิน ๕ ตารางเมตร มีความสูงไม่เกิน ๑๒ เมตร แต่มิใช่ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายบนหลังคาหรือดาดฟ้าของอาคาร ทั้งนี้ การวัดความสูงของป้าย ให้วัดจากระดับพื้นดินถึงส่วนที่สูงที่สุดของป้าย

๒.๔ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

๑) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

นิยามของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๔)

เจ้าพนักงานท้องถิ่น^๙ หมายความว่า

(๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล

(๓) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

พนักงานเจ้าหน้าที่^{๑๐} หมายความว่า

(๑) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขต องค์การบริหารส่วนจังหวัด

^๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

^{๑๐} แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ได้ยกเลิกบทบาทของ (๖) ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้

- (๒) ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล
- (๓) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๕) ปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๖) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและรองปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

การขออนุญาตติดตั้งป้ายโฆษณาในที่สาธารณะ

การโฆษณาด้วยการ ปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะ จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาต (มาตรา ๑๐)

อำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ (กรณีสั่งให้ ปลด รื้อ ถอน ฯลฯ) เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ ดังนี้ (มาตรา ๔๔)

- (๑) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด
- (๓) ตักเตือนผู้กระทำความผิด หรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป

(๔) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำตักเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อเกิดการกระทำความผิด ตาม พรบ. ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติดังนี้

(๑) กรณีไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทุกคนร่วมกันขจัดหรือแก้ไขไม่ให้สิ่งผิดกฎหมายปรากฏอยู่ในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะอีกต่อไป (มาตรา ๔๕)

(๒) กรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้กระทำความผิดให้จัดการลบล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตาม ให้คดีเป็นอันยกเลิก ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายตามจริงให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่การชดใช้ค่าใช้จ่ายไม่ลบล้างการกระทำความผิดหรือระงับการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด (มาตรา ๔๖)

(๓) เมื่อพบเห็นการกระทำความผิดประชาชนผู้พบเห็นอาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้า และให้ถือว่าประชาชนผู้พบเห็นเป็นผู้เสียหาย (มาตรา ๕๑)

ทั้งนี้ ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ที่อาคารในลักษณะที่ สกปรกรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ ถ้ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือ เตือนให้เก็บหรือจัดทำให้เป็นที่เรียบร้อย ถ้าผู้ติดตั้งเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารละเลย เพิกเฉย นอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป (มาตรา ๔๐)

๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑) ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตกระทำการโฆษณาด้วยการปิด ทิ้งหรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะ ให้ยื่นคำร้องตามแบบ ร.ส.๑ ท้ายกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะกระทำการโฆษณาพร้อมด้วยตัวอย่างของแผ่นประกาศหรือใบปลิวที่จะโฆษณา จำนวน ๒ ชุด (ข้อ ๑)

(๒) เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (ข้อ ๒)

(๒.๑) ข้อความหรือภาพในแผ่นประกาศหรือใบปลิวไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒.๒) มีคำรับรองของผู้ขออนุญาตว่าจะเก็บ ปลด รื้อถอน ชุด ลบ หรือลάνแผ่นประกาศหรือใบปลิวเมื่อหนังสืออนุญาตหมดอายุ

(๒.๓) ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การโฆษณาเรื่องใดต้องได้รับอนุมัติข้อความหรือภาพที่ใช้ในการโฆษณา หรือต้องปฏิบัติตามกฎหมายใด ต้องได้รับอนุมัติหรือได้ปฏิบัติตามกฎหมายนั้นแล้ว

(๒.๔) ในกรณีที่เป็นการโฆษณาด้วยการติดตั้งป้ายโฆษณา ต้องไม่อยู่ในบริเวณห้ามติดตั้งป้ายโฆษณา

(๓) เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าแผ่นประกาศหรือใบปลิวที่จะโฆษณานั้นอยู่ในหลักเกณฑ์ที่อนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสืออนุญาตให้โฆษณาได้ตามแบบ ร.ส.๒ ภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันยื่นคำร้อง

ในกรณีที่มีข้อขัดข้องเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตซึ่งจะต้องมีการแก้ไขคำร้องข้อความหรือภาพในแผ่นประกาศหรือใบปลิว หรือต้องดำเนินการตามกฎหมายอื่นก่อน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งข้อขัดข้องหรือเหตุผลที่ไม่สามารถออกหนังสืออนุญาตได้ให้ผู้ขออนุญาตทราบภายใน ๓ วัน นับแต่วันตรวจพบข้อขัดข้อง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๗ วัน นับแต่วันยื่นคำร้อง

การแจ้งวรรคสองให้กระทำได้เพียงครั้งเดียว เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจแจ้งเพียงครั้งเดียวได้ ให้ระบุเหตุจำเป็นนั้นไว้ด้วย (ข้อ ๔)

(๔) ในการอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงเขตท้องที่ที่อนุญาตให้โฆษณาไว้ในหนังสืออนุญาต และต้องกำหนดอายุของหนังสืออนุญาตภายใต้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (ข้อ ๕)

(๕.๑) การโฆษณาที่เป็นการค้า ครั้งละไม่เกิน ๖๐ วัน

(๕.๒) การโฆษณาที่ไม่เป็นการค้า ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน

(๕) เมื่อได้รับอนุญาต ให้ผู้รับอนุญาตแสดงข้อความว่าได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยแสดงเลขที่ และวัน เดือน ปี ที่ได้รับหนังสืออนุญาตลงในแผ่นประกาศหรือใบปลิวด้วย (ข้อ ๖)

(๖) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตตามอัตรา ดังต่อไปนี้ (ข้อ ๗)

(๖.๑) หนังสืออนุญาตให้ปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวเพื่อการโฆษณาที่เป็นการค้า ฉบับละ ๒๐๐ บาท

(๖.๒) หนังสืออนุญาตให้ปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวเพื่อการโฆษณาอื่น ๆ ที่ไม่เป็นการค้า ฉบับละ ๑๐๐ บาท

ทั้งนี้ แผ่นประกาศหรือใบปลิวในการหาเสียงเลือกตั้งที่มีการโฆษณาที่เป็นการค้าหรือโฆษณาอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย ให้ขออนุญาตตามข้อ (๑) และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตาม (๖.๑) หรือ (๖.๒) แล้วแต่กรณี

บริเวณที่ห้ามติดป้าย

บริเวณที่ไม่อนุญาตให้ติดตั้งป้ายโฆษณา ได้แก่ บริเวณक्रमถนนหรือทางสาธารณะ วงเวียนอนุสาวรีย์ สะพาน สะพานลอย สะพานลอยคนเดินข้ามเกาะกลางถนน สวนหย่อมสวนสาธารณะ ถนน ต้นไม้ และเสาไฟฟ้า ซึ่งอยู่ในที่สาธารณะ ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นการติดตั้งเพื่องานพระราชพิธี รัฐพิธี หรือการต้อนรับราชอัครทูตหรือแขกเมืองของรัฐบาล^{๑๑}

๒.๕ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายภาษีป้าย

๑) พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ ^{๑๒}

(๑) เจ้าของป้าย ผู้ครอบครองป้าย มีหน้าที่เสียภาษีป้ายเป็นรายปี (มาตรา ๗)
(๒) ตัวอย่างป้ายที่ไม่ต้องเสียภาษี (มาตรา ๘) อาทิ ป้ายที่แสดงไว้ที่คนหรือสัตว์ ป้าย/ป้ายที่แสดงไว้ในอาคารที่ใช้ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นหรือภายในอาคารซึ่งเป็นที่รโหฐาน เพื่อหารายได้ (แต่ละป้ายมีพื้นที่ไม่เกินที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่รวมถึงป้ายตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์) / ป้ายของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น

(๓) ในกรณีที่ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการสำหรับภาษีป้ายใดเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายนั้นได้ ให้ถือว่าผู้ครอบครองป้ายนั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย ถ้าไม่อาจหาตัวผู้ครอบครองป้ายนั้นได้ ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร หรือที่ดินที่ป้าย นั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายตามลำดับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีป้ายเป็นหนังสือไปยังบุคคลดังกล่าว (มาตรา ๑๘)

๒) กฎกระทรวงกำหนดอัตราภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๖๓

กำหนดอัตราภาษีป้าย (ข้อ ๒) บังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป (ข้อ ๓) ดังนี้

(๑) ป้ายที่มีอักษรไทยล้วน

(ก) ป้ายที่มีข้อความที่เคลื่อนที่หรือเปลี่ยนเป็นข้อความอื่นได้ ให้คิดอัตรา ๑๐ บาท ต่อหาร้อยตารางเซนติเมตร

(ข) ป้ายนอกจาก (ก) ให้คิดอัตรา ๕ บาท ต่อหาร้อยตารางเซนติเมตร

(๒) ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศ และหรือปนกับภาพ และหรือเครื่องหมายอื่น

(ก) ป้ายที่มีข้อความ เครื่องหมาย หรือภาพที่เคลื่อนที่ หรือเปลี่ยนเป็นข้อความ เครื่องหมาย หรือภาพอื่นได้ ให้คิดอัตรา ๕๒ บาท ต่อหาร้อยตารางเซนติเมตร

(ข) ป้ายนอกจาก (ก) ให้คิดอัตรา ๒๖ บาท ต่อหาร้อยตารางเซนติเมตร

(๓) ป้ายที่ไม่มีอักษรไทยไม่ว่าจะมีภาพหรือเครื่องหมายใด 1 หรือไม่ และป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วนหรือทั้งหมดอยู่ใต้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ

(ก) ป้ายที่มีข้อความ เครื่องหมาย หรือภาพที่เคลื่อนที่ หรือเปลี่ยนเป็นข้อความ เครื่องหมาย หรือภาพอื่นได้ ให้คิดอัตรา ๕๒ บาท ต่อหาร้อยตารางเซนติเมตร

(ข) ป้ายนอกจาก (ก) ให้คิดอัตรา ๕๐ บาท ต่อหาร้อยตารางเซนติเมตร

ทั้งนี้ ป้ายที่ต้องเสียภาษีป้ายก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ให้เป็นไปตามภาษีป้ายที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ (ข้อ ๔)

^{๑๑} กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๓

^{๑๒} ปัจจุบันอยู่ระหว่างปรับปรุง พรบ. ภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ โดย รวม.มหาดไทยได้ลงนามแล้ว อยู่ระหว่างการนำเสนอต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ครม.) เพื่อบรรจุเป็นวาระพิจารณาของ ครม. ในประเด็น อาทิ การคิดภาษีเป็นรายเดือน และมีการกำหนดอัตราเงินเพิ่มในกรณีไม่ชำระภาษีภายในกำหนด โดยเสียเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อเดือน รวมทั้ง มีการกำหนดป้ายใหม่จาก ๓ ประเภท เป็น ๒ ประเภท และปรับเพดานอัตราภาษีป้ายให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

๒.๖ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายทางหลวง

๑) พรบ. ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๙

- ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง แขนว วางหรือกองสิ่งใดในเขตทางหลวงในลักษณะที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ หรือในลักษณะที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางหลวงหรือความไม่สะดวกแก่การจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวง จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ (มาตรา ๓๘)

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่ทางหลวงหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้กระทำการผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะเพิกถอนเสียก็ได้

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ให้ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าว รื้อถอน ทำลาย หรือขนย้ายสิ่งที่ติดตั้ง แขนว วางหรือกองอยู่ภายในกำหนดเวลาอันสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงมีอำนาจรื้อถอน ทำลาย หรือขนย้ายสิ่งที่ติดตั้ง แขนว วางหรือกองอยู่ โดยผู้นั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้ และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

- ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวง หรือรุกล้ำเข้าไปในเขตทางหลวง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้รวมทั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการในการจัดการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันอุบัติเหตุ และการติดขัดของการจราจรด้วย (มาตรา ๔๗)

ผู้ได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งต้องชำระค่าใช้เขตทางหลวงตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่ทางหลวงหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้กระทำการผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะเพิกถอนเสียก็ได้

อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่สร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้นำมาตรา ๓๗ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- เมื่อมีความจำเป็นจะต้องควบคุมทางเข้าออกทางหลวงเพื่อให้การจราจรบนทางหลวงเป็นไปโดยรวดเร็วและสะดวก หรือเพื่อความปลอดภัยในการจราจรบนทางหลวง ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในที่ดินริมเขตทางหลวงทั้งสายหรือบางส่วนดังต่อไปนี้ (มาตรา ๔๙)

(๑) สร้างหรือดัดแปลงต่อเติมอาคารตามประเภท ชนิด หรือลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวง สถานีบริการน้ำมัน สถานีบริการก๊าซ สถานีบริการล้างหรือตรวจสภาพรถ หรือติดตั้งป้ายโฆษณา ภายในระยะไม่เกินสิบห้าเมตรจากเขตทางหลวง

ทั้งนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

การกำหนดทางหลวงสายใดทั้งสายหรือบางส่วนที่จะห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

๒.๗ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

๑) พระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

- ภายใต้บังคับมาตรา ๓๖ ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างโรงเรือนหรือสิ่งอื่นใดหรือปลูกต้นไม้ หรือพืชผล
อย่างใด ๆ ในทางพิเศษ หรือเพื่อเชื่อมต่อกับทางพิเศษ (มาตรา ๓๗)

ในกรณีที่มีการดำเนินการอันเป็นสาธารณูปโภคตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยเอกชนที่ได้รับ
สัมปทาน กทพ. อาจเรียกเก็บค่าตอบแทนในการใช้พื้นที่ดังกล่าวได้

โรงเรือนหรือสิ่งอื่นใดที่สร้างขึ้น หรือต้นไม้หรือพืชผลที่ปลูกขึ้นโดยฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ให้ กทพ.
มีอำนาจรื้อถอนหรือทำลายตามควรแต่กรณี ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๖ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- ภายในระยะทางห้าสิบเมตรจากเขตทางพิเศษ ห้ามมิให้ผู้ใดสร้าง ดัดแปลง ติดหรือตั้งป้าย
หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ทางพิเศษหรือการจราจร
ในเขตทางพิเศษตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก กทพ. (มาตรา ๓๘)

การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ กทพ. กำหนดและให้นำ
มาตรา ๓๗ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่ฝ่าฝืนมาตรา ๓๘
มาดำเนินการขออนุญาตจาก กทพ. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับกทพ. มีคำสั่ง
ไม่อนุญาต ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายดำเนิน ภายใน ๖๐ วัน
นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งไม่อนุญาตหรือตามระยะเวลาที่ กทพ. กำหนด (มาตรา ๓๙)

๒) ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่องป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายในลักษณะ ที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ทางพิเศษหรือการจราจรในทางพิเศษ

ข้อ ๔ ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายดังต่อไปนี้ มีลักษณะอันอาจก่อให้เกิด
ความไม่ปลอดภัยแก่ทางพิเศษหรือการจราจรในเขตทางพิเศษ

(๑) ไม่มีความมั่นคงแข็งแรง และเห็นได้ว่ามีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย
แก่ทางพิเศษ

(๒) ไม่ได้รับอนุญาตให้สร้าง ดัดแปลง ติดหรือตั้งหรือตรวจสอบตามกฎหมาย ในกรณี
ที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องขออนุญาต สร้าง ดัดแปลง ติดหรือตั้งหรือตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรง

(๓) ปิดหรือบังเครื่องหมายหรือสัญญาณจราจรในทางพิเศษ

(๔) มีข้อความหรือรูปภาพอันเป็นการรบกวนสมาธิของผู้ขับขี่ หรือดึงดูดความสนใจ
หรือบดบังทัศนวิสัยของผู้ขับขี่

(๕) มีข้อความหรือรูปภาพที่ขัดต่อศีลธรรมหรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย

ข้อ ๕ ความในข้อ ๔ ไม่ใช้บังคับกับป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การติดตั้งในบริเวณหรือสถานที่ที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยกำหนดหรือจัดไว้ให้

(๒) ป้ายที่ไม่สูงกว่าระดับผิวทางพิเศษ (๓) ป้ายชื่อถนน ตรอก ซอย (๔) ป้ายของทางราชการที่ใช้เพื่อประโยชน์
สาธารณะ (๕) ป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง

๒.๘ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายการจราจรทางบก

๑) พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๐๙ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางเท้าหรือทางใด ๆ ซึ่งจัดไว้สำหรับ
คนเดินเท้าในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๑๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจรจะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็นและเป็นการชั่วคราวเท่านั้น

ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง นอกจากจะมีความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แล้ว เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้

๒.๙ หลักเกณฑ์การให้สัมปทานการติดตั้งป้ายแก่เอกชนของกรุงเทพมหานคร

- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การทรัพย์สิน พ.ศ. ๒๕๓๘

หลักเกณฑ์การโอนกรรมสิทธิ์ การจัดหาประโยชน์หรือการให้สิทธิอื่นใดเกี่ยวกับทรัพย์สินให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด (ข้อ ๑๕ วรรคสอง) ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ (ข้อ ๑๘)^{๑๓}

๒.๑๐ แผนระดับประเทศที่เกี่ยวข้อง

- มาตรการป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอมาตรการป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อป้องกันการทุจริตและปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตเกี่ยวกับการติดป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ การละเว้นการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง โดยคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบมาตรการฯ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับกระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับมาตรการฯ ไปพิจารณาดำเนินการ และกระทรวงมหาดไทยมอบหมายกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) ดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ได้กำหนดมาตรการและกลไกที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) มาตรการระยะเร่งด่วน

มาตรการทางการบริหาร (ควรดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ๖ เดือน) นับจากมีมติ ครม.

(๑.๑) ผู้บริหารในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรลงพื้นที่ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัดตามสายการบังคับบัญชาในการกำกับดูแลเรื่องการติดตั้งป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ หากเจ้าหน้าที่ที่กำกับดูแลเรื่องดังกล่าวละเลยหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ติดตั้งป้ายโฆษณาให้ถือเป็นความผิดวินัยหรืออาญาตามแต่กรณี

(๑.๒) ป้ายโฆษณาทุกประเภทต้องมีเลขทะเบียนควบคุมเป็นระบบเดียว ซึ่งสามารถบ่งบอกว่าหมายเลขนั้น หน่วยงานใดเป็นผู้ออกใบอนุญาตหรือกำกับดูแลป้ายโฆษณาในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างให้เกิดความเข้มงวดในการกำกับดูแลและจัดระเบียบป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะรวมทั้งเป็นข้อมูลในการดำเนินการกับผู้ติดตั้งป้ายโฆษณาผิดกฎหมายและหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตผิดกฎหมายด้วย

(๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีช่องทางที่เหมาะสมสำหรับแจ้งเบาะแสป้ายโฆษณาหรือสิ่งอื่นใดที่รบกวนทางสาธารณะหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยอาจใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

^{๑๓} ทั้งนี้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกชน ให้เป็นไปตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกเอกชน เพื่อให้สิทธิกระทำการที่ใช้ทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๑

หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ อีกทั้ง หน่วยงานนั้นจะต้องมีแนวทางการจัดการที่ชัดเจนและรายงานผลการดำเนินการภายหลังได้รับการแจ้งเบาะแสให้ประชาชนผู้แจ้งเบาะแสรับทราบด้วย^{๑๔}

(๑.๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดพื้นที่เฉพาะสำหรับการติดป้ายโฆษณาโดยไม่มีค่าธรรมเนียมหรือค่าขออนุญาต โดยรวมเป็นศูนย์กลางในสถานที่ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่และให้มีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและลดโอกาสในการที่เจ้าหน้าที่เรียกเก็บผลประโยชน์

(๑.๕) ในกรณีที่หน่วยงานภาครัฐจัดจ้างให้ภาคเอกชนดำเนินการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์หรือรณรงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดขนาดมาตรฐานของชื่อหรือสัญลักษณ์ของบริษัทเอกชนที่ปรากฏบนป้ายโฆษณาให้มีขนาดตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างเด่นชัดหรือดึงดูดความสนใจได้เทียบเท่ากับข้อความประชาสัมพันธ์หรือข้อความรณรงค์ที่ปรากฏบนป้ายนั้น ๆ เพื่อป้องกันการโฆษณาแฝงของภาคเอกชนที่อาจเกิดขึ้น

มาตรการทางกฎหมาย (ควรดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ๑ ปี) นับจากมีมติ ครม.

(๑.๖) กำหนดนิยามของคำว่าป้ายโฆษณาให้ชัดเจน รวมถึงกำหนดลักษณะ รูปแบบและขนาดของป้ายโฆษณาให้เป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางในการควบคุมดูแลเรื่องป้ายโฆษณาในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑.๗) กำหนดค่ามาตรฐานความเข้มของแสงบนป้ายโฆษณาที่ไม่ก่อให้เกิดอันตราย รวมทั้งกำหนดให้ป้ายโฆษณาที่มีแสงสว่างในตัวเองต้องมีระบบการปรับความเข้มของแสงอัตโนมัติตามแสงธรรมชาติ

(๑.๘) ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมการขออนุญาตติดตั้งป้ายโฆษณาให้มีความเหมาะสมกับปัจจุบัน โดยกำหนดกรอบเป็นช่วงอัตรา และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตน โดยพิจารณาทั้งจากขนาดของป้าย พื้นที่ที่ติดตั้งป้ายแล้วกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงที่จะเป็นรายได้ของรัฐ เพื่อนำมาพัฒนาดูแลรักษาพื้นที่นั้น ๆ อย่างเหมาะสม

(๑.๙) ปรับบทลงโทษเป็นลักษณะของอัตราก้าวหน้า คือ ปรับในอัตราที่สูงขึ้นตามจำนวนครั้งที่กระทำความผิดซึ่งหากกระทำความผิดเกินจำนวนครั้งที่กำหนดให้ระงับสิทธิในการติดตั้งป้ายโฆษณาในที่สาธารณะทุกกรณี

(๑.๑๐) กรณีไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้ติดตั้งป้ายโฆษณาผิดกฎหมาย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์จากป้ายโฆษณานั้นเป็นผู้ติดตั้ง เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าถูกกลั่นแกล้งหรือไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิด

(๒) มาตรการระยะยาว (ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง)

(๒.๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดเวทีเพื่อให้ความรู้ทางกฎหมายแก่สมาคมโฆษณา สมาคมคอนโดมิเนียม หรือสมาคมภาคธุรกิจเอกชนอื่น ๆ ในพื้นที่นั้นซึ่งมีความประสงค์จะติดตั้งป้ายโฆษณาในบริเวณดังกล่าวเพื่อขอความร่วมมือและเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเจ้าของป้ายโฆษณาได้มีการรับทราบและมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

(๒.๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เครือข่ายประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการติดตั้งป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ เพื่อความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง

^{๑๔} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.) มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๕๕๔ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อให้จังหวัดกำกับดูแลให้ อบท. ดำเนินการตามมาตรการเร่งด่วน โดยใช้มาตรการทางการบริหาร ซึ่งรวมถึงการให้ อบท. มีช่องทางในการแจ้งเบาะแสป้ายโฆษณา โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งนี้ ปัจจุบัน แต่ละ อบท. มีการจัดทำประกาศท้องถิ่น เพื่อแจ้งช่องทางสำหรับการแจ้งเบาะแสป้ายโฆษณาหรือสิ่งอื่นใดที่รบกวนทางสาธารณะหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งระบุช่องทางในการแจ้งเบาะแส เช่น แจ้งเบาะแสดด้วยตนเอง ผ่านทางโทรศัพท์ ผ่านทางเว็บไซต์ หรือกล่องข้อความในเฟซบุ๊ก ไลน์ อีเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๓. สถานการณ์การจัดระเบียบป้าย

๓.๑ ปัญหาการจัดระเบียบป้าย^{๑๕}

ปัจจุบัน พบว่ามีป้ายที่ไม่ได้มีการจัดระเบียบซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ สามารถสรุปปัญหาได้ ดังนี้

๑) ปัญหาการติดตั้งป้ายไม่ปลอดภัย

การติดตั้งป้ายซึ่งกีดขวางทางเท้าและการจราจร ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการสัญจร และบดบังทัศนวิสัยการจราจร เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ พบปัญหาป้ายล้มเพราะโครงสร้างไม่มั่นคงแข็งแรง โดยสร้างผิดไปจากแบบที่ได้รับอนุญาตในการก่อสร้างตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือป้ายได้รับผลกระทบจากลมและฝนที่รุนแรง

๒) ปัญหาการบริหารจัดการป้าย

ขาดบุคลากรและงบประมาณในการติดตามตรวจสอบให้มีการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ พบปัญหาด้านการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล พฤติกรรมสื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่ อาทิ การเลือกปฏิบัติในการอนุมัติ/อนุญาตในการติดตั้งป้ายโฆษณา ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เคร่งครัดและต่อเนื่อง^{๑๖}

๓) ปัญหากฎหมายที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

ป้ายโฆษณามีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ เช่น สื่อโฆษณาติดกระจกต่าง ๆ บนอาคารสูง (Building Wrap) ป้ายโฆษณาดิจิทัล (Digital Billboard) ยานพาหนะที่ติดตั้งป้ายโฆษณาเคลื่อนที่ (Vehicle LED Advertising) เป็นต้น กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับป้ายที่มีอยู่ไม่ครอบคลุม และไม่เหมาะสมกับการจัดระเบียบป้าย โดยเฉพาะเรื่องความสว่างของป้ายที่ยังไม่มีค่ามาตรฐานอย่างชัดเจน นอกจากนี้มีป้ายขนาดเล็กที่มีการกำหนดนิยามไม่ชัดเจน ทำให้ไม่มีกฎหมายครอบคลุมโดยตรง ทั้งนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป้ายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีหลายฉบับ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม อย่างไรก็ตามกฎหมายอาจไม่ให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงาน อาทิ พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถูกตัดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกไปตามมาตรา ๔ "ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้"

๔) ปัญหาการขาดกลไกการส่งเสริมการจัดการป้าย เพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี

มีการติดตั้งป้ายบนอาคาร หรือป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ทำให้บดบังทัศนียภาพที่สวยงาม ทำลายหรือลดคุณค่าของภูมิทัศน์ที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้ ยังมีการติดป้ายเพื่อสร้างความสนใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ป้ายโฆษณาที่ต้องติดตามดูหลายป้ายเพื่อติดตามความสนใจให้คนติดตามดูป้ายต่อไป โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันไม่มีการระบุวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการภูมิทัศน์เมือง หรือการแก้ไขปัญหาภูมิทัศน์ (การส่งเสริมการมีทัศนียภาพและความสวยงามของบ้านเมือง) ถึงแม้ว่าที่ผ่านมามีกลไกระดับนโยบาย จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วก็ตาม ยังคงพบปัญหาป้ายที่มีผลต่อภูมิทัศน์เมือง ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย เพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

^{๑๕} ปรับปรุงจาก คณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ (๒๕๕๐) และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒๕๖๕)

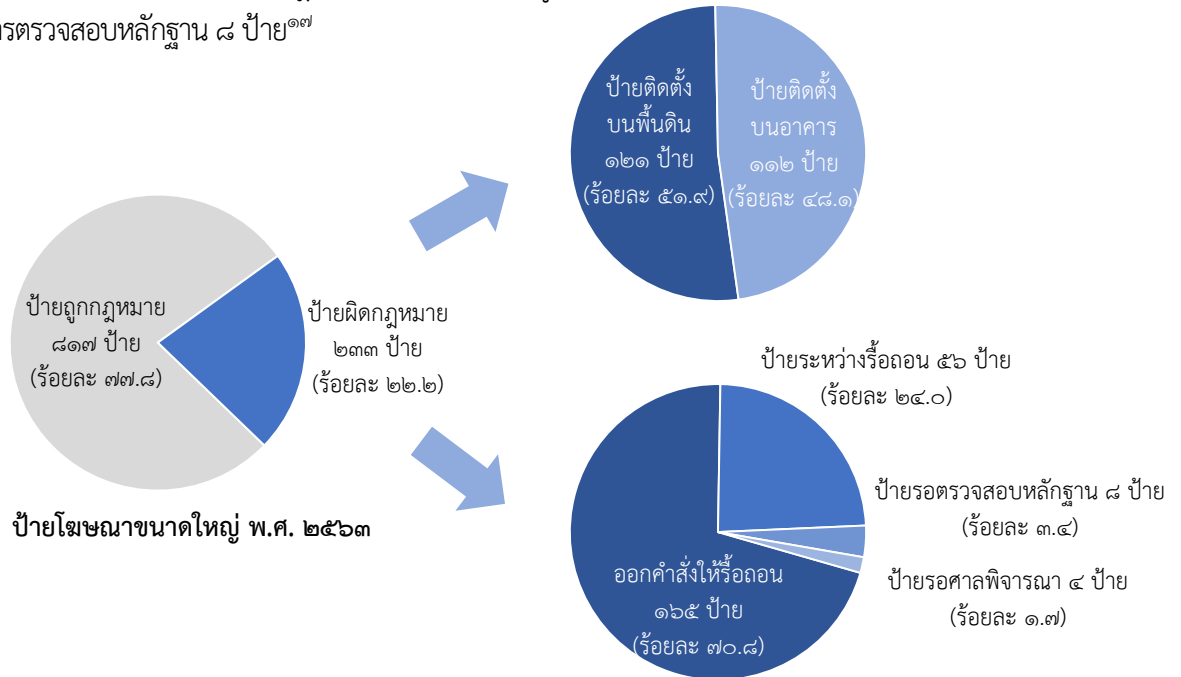
^{๑๖} ที่มา สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๒๕๖๒)

๓.๒ สถิติที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบป้าย

๑) สำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กรุงเทพมหานครมีป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ประมาณ ๑,๐๕๐ ป้าย มีป้ายผิดกฎหมาย ๒๓๓ ป้าย หรือร้อยละ ๒๒.๒ ในส่วนของป้ายที่ผิดกฎหมาย เป็นป้ายที่ติดตั้งบนพื้นดิน ๑๒๑ ป้าย และติดตั้งบนอาคาร ๑๑๒ ป้าย ในจำนวนนี้เป็นป้ายอยู่ระหว่างขั้นตอนการบังคับให้รื้อถอน ๕๖ ป้าย ออกคำสั่งให้รื้อถอนตามขั้นตอนของกฎหมาย ๑๖๕ ป้าย อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง ๔ ป้าย อยู่ระหว่างการตรวจสอบหลักฐาน ๘ ป้าย^{๑๗}

๒) สำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร

- รายงานการตรวจป้ายโฆษณาในที่สาธารณะของกรุงเทพมหานคร^{๑๘}

ระยะเวลา	จัดเก็บป้ายจำนวน (ป้าย)	จับปรับ (ป้าย)	เป็นเงิน (บาท)	ดำเนินคดี (ป้าย)
๘ พ.ค.๖๑ - ก.พ.๖๖	๒๔๖,๙๙๙	๖,๐๔๒	๑๖,๕๒๐,๗๐๐	๘๐
ต.ค.๖๔ - ก.ย.๖๕	๒๙,๒๔๒	๕๗๕	๑,๒๑๔,๓๐๐	ไม่มีข้อมูล

๓) สำนักการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร^{๑๙}

- ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครในโครงการให้สิทธิสัมปทานเอกชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการจราจรและขนส่ง

ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์	จำนวน (ป้าย)
๑. ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์แบบเลื่อน	๑๗๕
๒. ป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณศาลาที่พักแบบจอขนาด ๕๕ นิ้ว	๖๙๑
๓. ป้ายประชาสัมพันธ์ภาพนิ่งแบบจอขนาด ๓๒ นิ้ว	๑,๑๗๐
๔. ป้ายสื่อโฆษณาบริเวณเสาใต้สถานีรถไฟฟ้า	๑๙๖
๕. ป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณ Sky Walk Light Box ขนาด ๑ x ๘ เมตร	๔
รวม	๒,๒๓๖

^{๑๗} หนังสือพิมพ์แนวหน้า (๒๕๖๓)

^{๑๘} ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากสำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร ในการหารือแนวทางการจัดระเบียบป้ายในกรุงเทพมหานคร ระหว่าง สผ. และสำนักเทศกิจ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๖ และจากหนังสือสำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร ที่ กท ๑๔๐๒/๔๔๗๓ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕

^{๑๙} ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากสำนักการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร ในการหารือแนวทางการจัดระเบียบป้ายในกรุงเทพมหานคร ระหว่าง สผ. และสำนักการจราจรและขนส่ง เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖

- ป้ายเครื่องหมายจราจรในส่วนรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร

หมวดป้ายเครื่องหมายจราจร		กค.๑ (ป้าย)	กค.๒ (ป้าย)	กค.๓ (ป้าย)	รวม (ป้าย)	หมายเหตุ
๑. ป้ายคร่อมถนน (Overhead sign)	๑.๑ ป้ายคร่อมถนนแบบแนะนำเส้นทาง	๔๖	๔๐	๔๐	๑๒๖	
๒. ป้ายแขวนยื่น (Overhang sign)	๒.๑ ป้ายแขวนยื่นแนะนำเส้นทาง					
	๒.๒ ป้ายแขวนยื่นแนะนำสถานที่	๒,๔๑๗	๒,๒๓๐	๑,๐๘๖	๕,๗๓๓	
	๒.๓ ป้ายแขวนยื่นข้อบังคับ					
	๒.๔ ป้ายแขวนยื่นพลังงานแสงอาทิตย์					เตือน/บังคับ
๓. ป้ายตั้งพื้น	๓.๑ ป้ายถนน, ขอย	๓,๓๔๐	๒,๔๔๗	๒,๗๕๗	๘,๕๔๔	
	๓.๒ ป้ายตั้งพื้นแบบเสาเดี่ยว สองเสา และติดบนเสาไฟฟ้า					
	- ขนาด ๐.๔๕ X ๐.๔๕ เมตร					เตือน/แนะนำ/บังคับ
	- ขนาด ๐.๔๕ X ๐.๗๕ เมตร					เตือน/แนะนำ/บังคับ
	- ขนาด ๐.๔๓ X ๑.๑๕ เมตร	๒๑,๗๕๘	๑๓,๖๘๐	๑๒,๘๑๗	๔๘,๒๕๕	เตือน/แนะนำ/บังคับ
	- ขนาด ๐.๖๕ ๑.๐๐ เมตร					เตือน/แนะนำ/บังคับ
	- ขนาด ๐.๗๕ X ๑.๑๕ เมตร					เตือน/แนะนำ/บังคับ
	- ป้ายตั้งพื้นแบบเสาเดี่ยวพลังงานแสงอาทิตย์					เตือน/แนะนำ/บังคับ
	- ป้ายแบ่งเขตพื้นที่ปกครอง	๕๕๐	๓๐๐	๒๐๐	๑,๐๕๐	
	- ป้ายแบ่งเขตพื้นที่สถานีตำรวจ	๔๕๐	๓๐๐	๒๐๐	๙๕๐	
	- ป้ายบอกชื่อแยก	๓๑๐	๒๖๐	๒๕๐	๘๒๐	
	รวม	๒๘,๘๗๑	๑๙,๒๕๗	๑๗,๓๕๐	๖๕,๔๗๘	

๔) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น^{๒๐}

- รายงานการตรวจป้ายโฆษณาในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ประจำปี ๒๕๖๕ โดยจำนวนป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะเป็นการนับป้ายที่ขออนุญาตและไม่ได้ขออนุญาตติดตั้ง ป้ายขนาดเล็ก และป้ายขนาดใหญ่รวมกัน

	จำนวน อปท. ที่รายงานข้อมูล (แห่ง)	จำนวนป้ายโฆษณา บนทางสาธารณะ (ป้าย)	การบังคับใช้กฎหมาย	
			สั่งรื้อถอน (ป้าย)	ดำเนินคดี (ป้าย)
ข้อมูลปี ๒๕๖๕ (๗๖ จังหวัด)	๒๗๗	๑๑,๑๑๗	๑,๘๐๒	๗๘

^{๒๐} หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๔๕๐๖ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

- ผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ประจำปี ๒๕๖๕ ด้านที่ ๑ การบริหารจัดการ ตัวชี้วัด ๑๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการตามมาตรการป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณา (แยกตามประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

	จำนวน อปท.	จำนวนและร้อยละ อปท. ได้คะแนน											
		ผ่านตัวชี้วัด (๕ และ ๓ คะแนน)		๕ คะแนน		๓ คะแนน		ไม่ผ่านตัวชี้วัด (๑ และ ๐ คะแนน)		๑ คะแนน		๐ คะแนน	
		แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ
๑. เทศบาลนคร	๓๐	๒๘	๙๓.๓๓	๒๕	๘๓.๓๔	๓	๑๐.๐๐	๒	๖.๖๖	๑	๓.๓๓	๑	๓.๓๓
๒. เทศบาลเมือง	๑๙๕	๑๖๔	๘๔.๑๐	๑๑๖	๕๙.๔๙	๔๘	๒๔.๖๒	๓๑	๑๕.๙๐	๒๑	๑๐.๗๗	๑๐	๕.๑๓
๓. เทศบาลตำบล	๒,๒๔๗	๑,๗๐๑	๗๕.๗๐	๑,๑๕๕	๕๑.๔๐	๕๕๖	๒๔.๓๐	๕๔๖	๒๔.๓๐	๓๑๘	๑๔.๐๒	๒๒๘	๑๐.๒๘
๔. องค์การบริหารส่วนตำบล	๕,๓๐๐	๓,๙๕๐	๗๔.๕๓	๒,๖๒๓	๔๙.๔๙	๑,๓๒๗	๒๕.๐๔	๑,๓๕๐	๒๕.๔๗	๘๔๒	๑๕.๘๙	๕๐๘	๙.๕๘
๕. เมืองพัทยา	๑	๑	๑๐๐.๐๐	-	-	๑	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
รวม	๗,๗๗๓	๕,๘๔๔	๗๕.๑๘	๓,๙๑๙	๕๐.๔๒	๑,๙๒๕	๒๔.๗๗	๑,๙๒๙	๒๔.๘๒	๑,๑๘๒	๑๕.๒๑	๗๔๗	๙.๖๑

หมายเหตุ: ตัวชี้วัดดังกล่าวไม่ประเมินองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เกณฑ์การให้คะแนน

(๑) ดำเนินการครบ ๕ ข้อขึ้นไป ๕ คะแนน (๒) ดำเนินการครบ ๔ ข้อ ๓ คะแนน (๓) ดำเนินการครบ ๒-๓ ข้อ ๑ คะแนน (๔) ไม่มีดำเนินการ ๐ คะแนน

เกณฑ์การประเมินการดำเนินการ

(๑) ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัดตามสายการบังคับบัญชาในการกำกับดูแลเรื่องการจัดตั้งป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ

(๒) มีการจัดให้มีช่องทางที่เหมาะสมสำหรับแจ้งเบาะแสป้ายโฆษณาหรือสิ่งอื่นใดที่รบกวนทางสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือช่องทางอื่น เช่น ทางไปรษณีย์ กล้องรับความคิดเห็น เป็นต้น และมีแนวทางการจัดการที่ชัดเจนและรายงานผลการดำเนินการ ภายหลังได้รับการแจ้งเบาะแสให้ประชาชนผู้แจ้งเบาะแสรับทราบ

(๓) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้ประกอบการทราบถึงการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายป้ายโฆษณา หรือสิ่งอื่นใดที่รบกวนทางสาธารณะ

(๔) มีการออกตรวจการติดตั้งป้ายโฆษณาหรือสิ่งอื่นใดที่รบกวนทางสาธารณะหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีการจัดเก็บหรือรื้อถอนป้ายโฆษณา หรือสิ่งอื่นใดที่รบกวนทางสาธารณะ

(๕) มีการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ติดตั้งป้ายโฆษณาหรือสิ่งอื่นใดที่รบกวนทางสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๖) มีการรายงานผลการดำเนินการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และแจ้งข้อมูลให้กับจังหวัดและให้จังหวัดรายงานผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบทุก ๆ ๓ เดือน

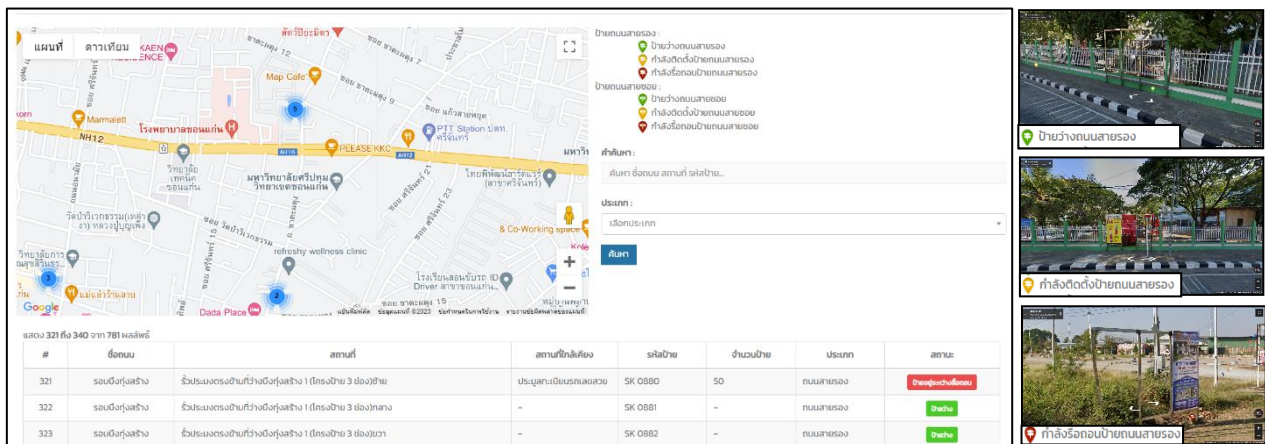

๓.๓ ตัวอย่างและการศึกษาการจัดระเบียบป้ายในประเทศไทย

๑) ตัวอย่างการจัดระเบียบป้ายในประเทศไทย

(๑) เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น^{๒๑}

เทศบาลนครขอนแก่น จัดทำโครงข่ายหลักเพื่อจัดระเบียบป้ายโฆษณาให้มีการติดตั้งเฉพาะที่ พร้อมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลการติดตั้งป้ายชั่วคราวในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งสามารถระบุ อาทิ ตำแหน่งพิกัด รหัสป้าย สถานที่ติดตั้งป้าย ประเภทถนน (ถนนสายรอง/ซอย) โดยแสดงบนแผนที่ออนไลน์ (Google Map) ซึ่งสามารถแสดงสถานะการติดตั้งป้าย ๓ สถานะ ได้แก่ (๑) ป้ายว่าง (๒) กำลังติดตั้งป้าย (๓) กำลังรื้อถอนป้าย เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ และใช้ประกอบการพิจารณาสำหรับประชาชน ผู้สนใจเข้าโครงข่ายหลักสำหรับติดตั้งป้ายของเทศบาล ซึ่งเป็นกลไกช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบป้าย

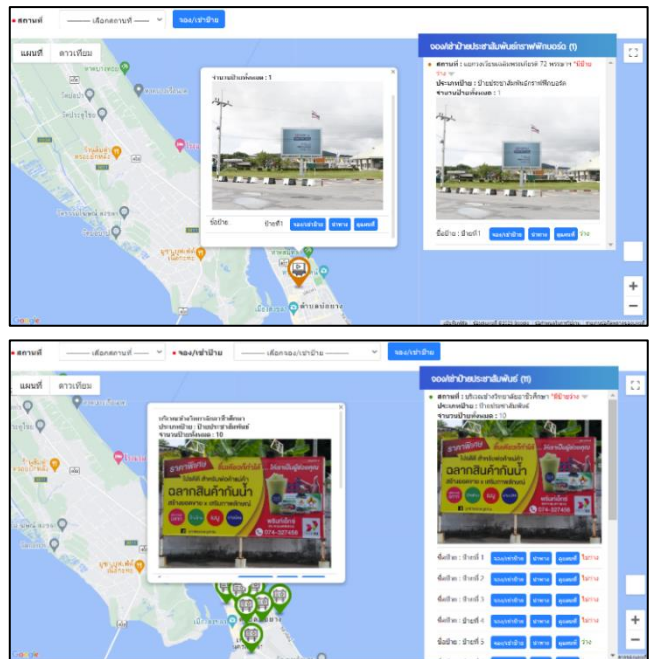
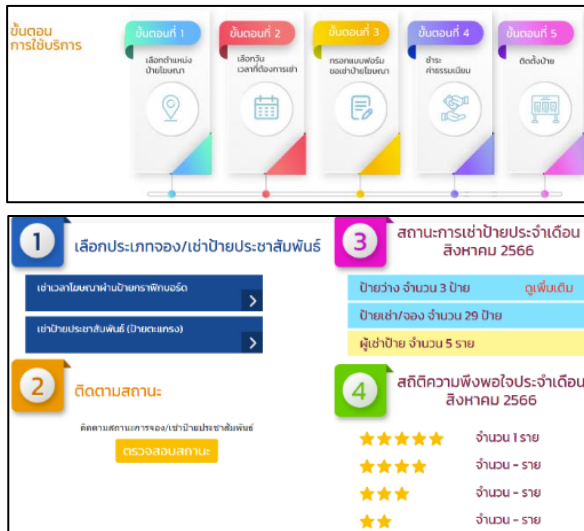
ระบบฐานข้อมูลการติดตั้งป้ายชั่วคราวในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

(๒) เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา^{๒๒}

เทศบาลนครสงขลาจัดทำระบบการให้เวลาโฆษณาผ่านป้ายประชาสัมพันธ์ ผ่านเว็บไซต์ ศูนย์บริการร่วมเทศบาลสงขลา (One Stop Service) ให้ผู้ที่สนใจสามารถเลือกจอง/เช่าป้ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาล ๒ รูปแบบ ได้แก่ (๑) การเช่าเวลาโฆษณาผ่านป้ายกราฟฟิคบอร์ด (๒) การเช่าเวลาโฆษณาผ่านป้ายประชาสัมพันธ์ (ป้ายตะแกรง) ผู้ประสงค์ติดตั้งป้ายสามารถระบุข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ อาทิ สถานที่ติดตั้งป้าย ประเภทป้าย จำนวนป้าย เนื้อหา ซึ่งแสดงบนแผนที่ออนไลน์ (Google Map) สามารถทราบสถานะการใช้งานป้าย (ว่าง/ไม่ว่าง) รวมทั้งสามารถติดตามสถานะการจอง/เช่า ป้ายประชาสัมพันธ์ผ่านระบบได้

^{๒๑} ฐานข้อมูล <http://kkmuni.city/kkmuni-mis-map/web/site/index-label?page=17>

^{๒๒} ฐานข้อมูล <https://www.songkhla-city.go.th/onestopservice/advertise>

ระบบการให้เข้าเวลาโฆษณาผ่านป้ายประชาสัมพันธ์ เทศบาลนครสงขลา

(๓) เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี^{๒๓}

เทศบาลนครแหลมฉบัง ทำข้อตกลงบันทึกความเข้าใจ (MOU) โครงการ สมาร์ทซิตี้ กับบริษัท ยูไนเต็ เทคโนโลยี เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (UTE) ในเครือเบญจจินดา เพื่อร่วมดำเนินการโครงการวางโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล และการสื่อสารโทรคมนาคม โดยติดตั้งเสาไฟอัจฉริยะ (Lucky Pole) และระบบแพลตฟอร์มบริหารจัดการเมือง MaxiCity ที่สามารถบริหารจัดการเสาไฟอัจฉริยะ (Lucky Pole) แบบรวมศูนย์ ซึ่งเสาไฟอัจฉริยะ (Lucky Pole) มีป้ายโฆษณาเป็นจอภาพ LED ขนาด ๑.๒ เมตร สูง ๑.๘ เมตร เพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหน่วยงานในรูปแบบดิจิทัล รองรับการนำเสนอแบบ Real Time โดยกำหนดระยะเวลาฉายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ๑๕ นาที/โฆษณา ออกอากาศทุกวัน เวลา ๐๖.๓๐ - ๒๐.๓๐ น.

เสาไฟอัจฉริยะ (Lucky Pole) เทศบาลนครแหลมฉบัง

(๔) เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ^{๒๔}

เทศบาลเมืองชัยภูมิกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองชัยภูมิ การจัดระเบียบป้ายโฆษณาในที่สาธารณะในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ เพื่อให้เกิดความสวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อยตามแผนพัฒนาเมืองระยะ ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๗) และจัดตั้งกลไกคณะกรรมการจัดระเบียบป้ายในที่สาธารณะ โดยจัดทำเทศบัญญัติเทศบาลเมืองชัยภูมิ เรื่อง การควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณา พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีการกำหนดนิยามป้ายโฆษณาในข้อ ๔ ได้แก่ “แผ่นป้าย แผ่นผ้า หรือใบปลิว ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพหรือเครื่องหมายที่เขียนแกะสลักจารึกหรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ป้ายที่ทำจากเครื่องพิมพ์แบบฉีดหมึก (ink jet printer) ป้ายโฆษณาประเภทไตรวิชั่น ป้ายโฆษณาดิจิตอล หรือ Digital Signage หรือป้ายโฆษณาจอ LED หรือป้ายโฆษณาจอ LCD และให้ความหมายรวมถึงป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกประเภท” ซึ่งครอบคลุมประเภทป้ายที่หลากหลาย ทันต่อยุคสมัย

(๕) เทศบาลตำบลศาลา จังหวัดลำปาง^{๒๕}

เทศบาลตำบลศาลา ออกระเบียบเทศบาลตำบลศาลาว่าด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการติดตั้งป้ายโฆษณาในที่สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดนิยามป้ายโฆษณาในข้อ ๓ ได้แก่ “แผ่นป้าย แผ่นผ้า หรือใบปลิว ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษรภาพหรือเครื่องหมายที่เขียนแกะสลักจารึกหรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ป้ายดิจิตอล หรือป้ายโฆษณาจอ LED/LCD ซึ่งให้ความหมายรวมถึงป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกประเภท” ซึ่งนิยามดังกล่าวครอบคลุม ป้ายดิจิตอล หรือป้ายโฆษณาจอ LED/LCD และป้ายหาเสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้เทศบาลตำบลศาลาได้จัดสถานที่สำหรับติดตั้งป้ายโฆษณาโดยเฉพาะบริเวณแยกสำคัญ ซึ่งส่งเสริมการจัดระเบียบป้ายให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

(๖) เทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย^{๒๖}

เทศบาลตำบลเชียงคาน จัดทำเทศบัญญัติเทศบาลตำบลเชียงคาน เรื่อง กำหนดประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง ระยะหรือระดับของอาคาร และบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยกำหนดพื้นที่บางส่วนในท้องที่เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ห้ามก่อสร้างอาคารชนิดและประเภท โดยกำหนดพื้นที่ทั้งสิ้น ๔ บริเวณ มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบป้าย ได้แก่ บริเวณที่ ๑ และ ๒ ห้ามก่อสร้างป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดตั้งป้ายทุกชนิด ยกเว้นป้ายบอกชื่อสถานที่ ป้ายชื่อถนน ตรอก ซอย ป้ายของราชการ ป้ายเครื่องหมายสัญลักษณ์ของสถานประกอบการ และป้ายชื่อหมู่บ้านที่มีพื้นที่รวมกันไม่เกิน ๒ ตารางเมตร และให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วย

^{๒๔} เทศบัญญัติเทศบาลเมืองชัยภูมิ เรื่อง การควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณา พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๒๕} ระเบียบเทศบาลตำบลศาลาว่าด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการติดตั้งป้ายโฆษณาในที่สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๖๒

^{๒๖} เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเชียงคาน เรื่อง กำหนดประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง ระยะหรือระดับของอาคาร และบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พ.ศ. ๒๕๕๓

๒) การศึกษาการประเมินผลกระทบทางทัศนียภาพของป้ายโฆษณา (อ้างอิงจากจาก อลงกรณ์ ฤนิมกาญจน์, ๒๕๕๘^{๒๗})

อลงกรณ์ ฤนิมกาญจน์ (๒๕๕๘) สำรวจทัศนคติของประชาชน เกี่ยวกับผลกระทบทางทัศนียภาพจากป้ายโฆษณาที่ติดตั้งบนอาคารและทางเท้า เพื่อประเมินการรับรู้และการตอบสนองร่วมกันของสาธารณชนต่อทัศนียภาพเมือง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนและนักท่องเที่ยวบริเวณถนนราชดำเนิน และถนนชุมพล จ.นครราชสีมา โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบทางทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมใน ๕ ด้าน ผ่านแบบสอบถาม ได้แก่ ด้านผลกระทบกับกายภาพของเมือง ด้านรูปแบบและขนาดของป้ายโฆษณาที่ติดตั้ง ด้านตำแหน่งของป้าย ด้านผลกระทบทางสายตาของผู้สัญจรไปมา ด้านมาตรการควบคุมสื่อป้ายโฆษณา

งานวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์ ความปลอดภัย การเดินทางสัญจร และผลประโยชน์จากการติดตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ค่อนข้างไปทางลบมากกว่าทางบวก โดยเห็นว่าสื่อป้ายโฆษณาสร้างผลกระทบต่อกายภาพโดยรวมของเมือง และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของเมืองและอาคารที่มีลักษณะเฉพาะ และเห็นด้วยว่าควรจำกัดตำแหน่ง รูปแบบ พร้อมทั้งควบคุมอายุการใช้งานของป้ายแก่ผู้สัญจรไปมา และผู้อาศัยในอาคาร โดยจำแนกผลการสำรวจออกเป็น ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่ (๑) ประเด็นตำแหน่งป้ายโฆษณา เห็นว่าจำนวนสื่อป้ายโฆษณาอยู่ใกล้กับพื้นที่เมืองเก่า พื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ (เช่น อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี) และสถานที่สำคัญ (เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ) มากเกินไป และป้ายโฆษณาที่ติดตั้งได้กั้นสายตา (ป้ายแขวน) ป้ายบริเวณทางเท้าก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้สัญจรไปมา โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการติดตั้งป้ายดังกล่าว (๒) ประเด็นรูปแบบป้ายโฆษณา เห็นว่า ป้ายโฆษณาส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้สัญจรไปมา เช่น ขนาดและสี สัน วัสดุสะท้อนแสง นอกจากนี้แสงจากป้ายโฆษณาติดที่ลมีผลกระทบทางสายตาของผู้ที่ผ่านไปมา รวมทั้งส่งผลกระทบต่อและผู้อาศัยโดยป้ายบนอาคารอาจปิดบังช่องระบายอากาศ

ดังนั้น เพื่อลดผลกระทบของป้ายที่ส่งผลกระทบต่อกายภาพของเมือง และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของเมือง จึงควรกำหนดมาตรการ โดยจำแนกออกเป็น ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ประเด็นตำแหน่งป้ายโฆษณา โดยกำหนดข้อห้ามติดตั้งป้ายโฆษณาทั้งบนอาคารและทางเท้าใกล้บริเวณสถานที่สำคัญ อาทิ พื้นที่เมืองเก่า พื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี และสถานที่สำคัญ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ โดยการกำหนดรัศมีบริเวณห้ามติดตั้งป้ายรอบสถานที่สำคัญ ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องติดตั้งป้าย ให้ติดตั้งป้ายในระยะเวลาจำกัด ๒) ประเด็นรูปแบบป้ายโฆษณา โดยกำหนดวัสดุเพื่อการจัดทำป้าย ความมันวาว/สะท้อนแสง เช่น อะลูมิเนียม กระดาษ สเตนเลส เพื่อป้องกันแสงแดดในตอนกลางวันหรือสะท้อนแสงไฟในเวลากลางคืน รวมทั้งวัสดุป้ายบนอาคารไม่ควรใช้วัสดุที่มีลักษณะปิดทึบ เช่น ไวนิล ไม้อัด พลาสติก ไม่ระบายอากาศ เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้อาคาร รวมทั้งควรมีข้อกำหนดความสว่างป้ายโฆษณาตามมาตรฐาน IESNA (สมาคมวิศวกรรมส่องสว่างในอเมริกาเหนือ) และสามารถปรับลดความสว่างตามสภาพแวดล้อมได้

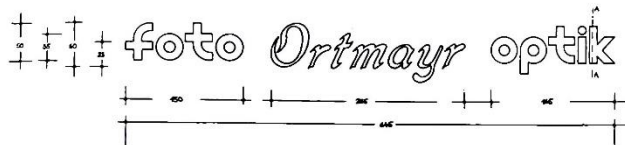
^{๒๗} อลงกรณ์ ฤนิมกาญจน์. (๒๕๕๘). การประเมินผลกระทบทางทัศนียภาพของป้ายโฆษณาที่ติดตั้งบนอาคารและทางเท้า กรณีศึกษา: ป้ายโฆษณาบริเวณถนนราชดำเนิน และถนนชุมพล อ.เมือง จ.นครราชสีมา. วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

๒.๓ การติดตั้งป้ายโฆษณาเหนือโครงนั่งร้านหรือรั้วชั่วคราว มีการกำหนดเงื่อนไขของการติดตั้งป้าย อาทิ พื้นที่ป้ายโฆษณาไม่เกินร้อยละ ๒๕-๓๐ ของพื้นที่โครงนั่งร้านหรือพื้นที่รั้ว และต้องไม่ทำลายภูมิทัศน์ของชุมชนและพื้นที่รอบข้าง

๓. ป้ายที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตตาม BayBO (ตามมาตรา ๕๗ วรรค ๑ (๑๒)) อาทิ ป้ายที่มีพื้นที่น้อยกว่า ๑ ตารางเมตร (ยกเว้นป้ายที่มีความสูงมากกว่า ๑๐ เมตร) ป้ายหรือจอภาพที่ติดบริเวณหน้าต่างร้านค้า ป้ายแนะนำสำหรับสถานที่ที่มองไม่เห็นจากทางสาธารณะ ป้ายชั่วคราวสำหรับกิจกรรม/โครงการ ไม่เกิน ๒ เดือน (ต้องเขียนว่าโฆษณาถึงเมื่อใด) นอกจากนี้ การติดตั้งป้ายสถานที่ อาทิ โรงละคร สนามกีฬา สนามบิน สถานที่แสดงสินค้า บนพื้นที่พาณิชยกรรม พื้นที่อุตสาหกรรมหรือพื้นที่อื่น ๆ ที่กำหนดไว้ตามผังเมือง (Bebauungsplänen) หากไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางภูมิทัศน์ ซึ่งมีความสูงไม่เกิน ๑๐ เมตร สามารถทำได้

๔. ป้ายทุกกรณี (รวมป้ายที่มีพื้นที่น้อยกว่า ๑ ตารางเมตร) ที่อยู่ใกล้หรืออาจมีผลกระทบกับมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการขึ้นทะเบียนตามกฎหมายรักษาและจัดการมรดกทางวัฒนธรรม (Bayerisches Denkmalschutzgesetz – BayDSchG) ต้องขออนุญาตติดตั้งป้าย ตามมาตรา ๖^{๓๒} แห่งกฎหมายฯ เพื่อคำนึงและเผื่อระวังถึงผลกระทบทางภูมิทัศน์ที่อาจเกิดขึ้นต่อมรดกทางวัฒนธรรม

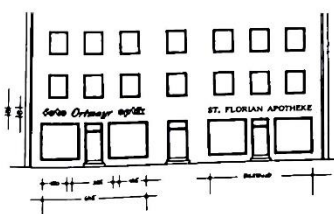
DETAILZEICHNUNG 1 (詳細図)
M = 1:120
(縮尺)

SCHEIT A-A (A-A 断面図)

OBER- UND SEITENFASSE (上部および側部部材)
ALUMINIUM LACKBEI
UNTERFASSE (下部部材)
ALU-PROFIL
UNTERSCHÜTTUNG DER FASSE MIT KORBARTEN LACK-ABSTREIF
KORBARTEN LACK MIT ABSTREIFSTREIFEN

GESAMTAUSSICHT 1 (全体図)
M = 1:100
(縮尺)

(外觀写真)

(配置図 縮尺)
LAGEPLAN M = 1:1000
MFC BL. NR. 305/36

LICHTWERBANLAGE

AN ANNEHMEN
MÜNCHEN, DAHLSCHER, 96

(建築主) DER BAUFHERR

(地権者) DER HERR DER GEMEINSCHAFT

(設計者) DER PLANVERTRETER

(施工費) KOSTEN DER ANLAGE

31.7.2000

ตัวอย่างเอกสารที่ใช้ประกอบการยื่นขออนุญาตติดตั้งป้ายของท้องถิ่นเมืองมิวนิก
(ที่มา Referat für Stadtplanung und Bauordnung der Landeshauptstadt München, Werbeanlagen
อ้างอิงใน Nishimura et al (2000))

การวิเคราะห์จุดเด่นการดำเนินงานจัดระเบียบป้าย ของประเทศเยอรมนี

- นิยามป้ายตามตัวอย่างของประเทศเยอรมนี ครอบคลุมประเภทป้ายที่หลากหลาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับนิยามของประเทศไทยซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ และกำหนดเกณฑ์ขออนุญาตต่อป้ายที่มีขนาดเกิน ๑ ตารางเมตร สอดคล้องกับกฎหมายควบคุมอาคารของประเทศไทย (มาตรา ๔ (๓)) อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างของประเทศเยอรมนีมีการระบุป้ายนีออนในนิยามป้ายด้วย

- แต่ละรัฐเป็นผู้กำหนดกฎหมายควบคุมอาคารในท้องที่ของตน ทำให้สามารถกำหนดมาตรการควบคุมที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่มากกว่า ทั้งนี้หากต้องการขออนุญาตติดตั้งป้าย ต้องขออนุญาตต่อหน่วยงานท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานผังเมืองและควบคุมอาคาร (Referat für Stadtplanung und Bauordnung) เพียงหน่วยงานเดียว ซึ่งสามารถลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และสามารถพิจารณาความเหมาะสมในองค์รวมได้ ทั้งประเด็นความมั่นคงแข็งแรง และความปลอดภัยแล้ว มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์

- การขออนุญาตติดตั้งป้าย มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์อย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงสี วัสดุที่ใช้ ประเภทแสงสว่างที่ใช้ นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงทัศนียภาพเมืองในองค์รวม โดยผู้ติดตั้งป้ายต้องจัดทำแผนที่และแปลนซึ่งแสดงตำแหน่งของป้ายซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและสิ่งปลูกสร้างข้างเคียง รวมทั้งมีมาตรการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดมลพิษ โดยการจำกัดความหนาแน่นของป้ายไม่ให้ผู้สัญจรมองเห็นป้ายพร้อมกันเกิน ๓ ป้าย และห้ามการติดตั้งป้ายบนดาดฟ้าอาคารรวมทั้งป้ายที่เป็นไฟกระพริบและป้ายเคลื่อนไหว

- การนำผังเมืองมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ โดยกำหนดให้ผู้ยื่นขออนุญาตต้องแสดงข้อกำหนดทางผังเมืองในบริเวณที่ติดตั้งป้าย และมีการอนุโลมการไม่ต้องขออนุญาตติดตั้งป้ายในพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นพาณิชยกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม รวมทั้งการคำนึงถึงผลกระทบของการติดตั้งป้ายต่อมรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่ โดยกำหนดให้ป้ายทุกประเภทในพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งวัฒนธรรมดังกล่าว ต้องได้รับการขออนุญาตในทุกกรณี

๒) มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลภาวะทางแสงจากป้ายโฆษณาของต่างประเทศ (อ้างอิงจาก ชาคริต อิมเจริญกุล, ๒๕๖๐)

ชาคริต อิมเจริญกุล (๒๕๖๐) รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา รวมถึงข้อมูลข่าวสารจากสารสนเทศอื่น ๆ เช่น บทความ คำบรรยาย ข้อกฎหมาย รวมถึงเอกสารต่าง ๆ ทั้งของประเทศไทยและในต่างประเทศ เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายการจัดการมลภาวะทางแสงจากป้ายโฆษณาในประเทศไทย รวมถึงศึกษาที่มาของสภาพปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น และมาตรการทางกฎหมายการจัดการมลภาวะทางแสงสว่างจากป้ายโฆษณาของต่างประเทศ อาทิ ประมวลกฎหมายบททั่วไปของเมืองคาลิมัสซ่า (Calimesa Municipal) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา กฎหมายของแคว้นอันดาลูซิอาว่าด้วยการควบคุมมลภาวะทางแสง ราชอาณาจักรสเปน และ Slovene Light Pollution Law ของสาธารณรัฐสโลวีเนีย โดยศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายของทั้งสามประเทศ กับมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดตามภาคผนวก ก ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ดังนี้^{๓๓}

^{๓๓} ชาคริต อิมเจริญกุล. (๒๕๖๐). ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับมลภาวะทางแสงจากป้ายโฆษณา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

๑. กฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดการมลภาวะทางแสงจากป้ายโฆษณา

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับเรื่องป้ายโฆษณา คือ กฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมป้ายหรือสิ่งที่ยื่นขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างไรก็ตามไม่สามารถบังคับใช้ต่อประเด็นแสงจากป้ายโฆษณาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีข้อบังคับในลักษณะกว้าง^{๓๔} ไม่มีนิยามมลภาวะทางแสง นอกจากนี้ เมื่อเกิดเหตุพิพาทเรื่องแสงสว่าง ผู้เสียหายต้องฟ้องร้องคดีโดยอาศัยบทกฎหมายทั่วไป (กฎหมายลักษณะละเมิด) ซึ่ง อาจทำให้ไม่ได้รับการดูแล/เยียวยาอย่างเป็นธรรม

๒. หลักเกณฑ์ความสว่างป้ายโฆษณาของ Illuminating Engineering Society (IESNA)^{๓๕}

(๑) Illuminating Engineering Society (IESNA) คือ หน่วยงานที่ ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติการในเรื่องแสงสว่างที่เหมาะสมต่อชุมชนหรือสถาบันต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติจาก American National Standards Institute (ANSI) โดยเป็นสถาบันมาตรฐานแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการติดตั้งค่าความส่องสว่างบนป้ายโฆษณาตามแบบมาตรฐาน ดังนี้

(๑.๑) หลักเกณฑ์ค่าความส่องสว่างบนป้ายโฆษณา

ค่าผิวสะท้อนบนแผ่นป้ายโฆษณา	ค่าความสว่าง (Lux)	
	บริเวณข้างป้ายสว่าง	บริเวณข้างป้ายมืด
ต่ำ	๑,๐๐๐	๕๐๐
สูง	๕๐๐	๒๐๐

(๑.๒) หลักเกณฑ์ระดับปริมาณการส่องสว่าง และแสงสว่างของป้ายโฆษณา

ปริมาณความสว่างโดยรวม	แสงสว่างจากป้ายโฆษณา	
	แรงเทียนต่อฟุต (Footcandles)	ค่าความสว่าง (Lux)
ต่ำ	๑๐-๒๐	๑๐๐-๒๐๐
กลาง	๒๐-๔๐	๒๐๐-๔๐๐
สูง	๔๐-๘๐	๔๐๐-๘๐๐

๓. การเปรียบเทียบกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการจัดการมลภาวะทางแสงจากป้ายโฆษณา (สาธารณรัฐสโลวีเนีย รัฐแคลิฟอร์เนียในสหรัฐอเมริกา แคว้นอันดาลูซิอาในราชอาณาจักรสเปน)

(๑) นิยามมลภาวะทางแสง

สาธารณรัฐสโลวีเนีย ราชอาณาจักรสเปน สหรัฐอเมริกา ได้บัญญัติคำจำกัดความ “มลภาวะทางแสง” ในทำนองเดียวกันว่า คือ การปล่อยแสงสว่างออกมาในลักษณะที่เป็นการรบกวนการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ และก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบนิเวศต่าง ๆ รวมถึงสัตว์อื่น ๆ

(๒) ปริมาณการส่องสว่าง

- สาธารณรัฐสโลวีเนีย ปริมาณการส่องสว่างของป้ายโฆษณาน้อยกว่า ๒ Lux
- ราชอาณาจักรสเปน ปริมาณแสงสว่างที่ส่องออกมาในหนึ่งหน่วยเวลา หรือฟลักซ์ที่ส่องสว่างขึ้นไปบนท้องฟ้าต้องต่ำกว่า ๑% ของปริมาณการส่องสว่าง และแสงสว่างจากป้ายโฆษณาที่มีปริมาณแสงเปล่งออกมาในหนึ่งหน่วยเวลาหรือฟลักซ์ที่ส่องสว่างขึ้นไปบนท้องฟ้าห้ามเกินกว่า ๒๕%

^{๓๔} กฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมป้ายหรือสิ่งที่ยื่นขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๑๗

^{๓๕} ซาคริต อิมเจริญกุล. (๒๕๖๐). อ้างอิงจาก Illuminating Engineering Society (IESNA), An Introduction to The IES Lighting Handbook, Retrieved June 16, 2016. [https://www.ies.org/handbook/DILaura/Introduction to The IES Lighting Handbook PDF.pdf](https://www.ies.org/handbook/DILaura/Introduction%20to%20The%20IES%20Lighting%20Handbook.pdf)

(๓) การติดตั้งหลอดไฟฟ้าและกำหนดทิศทางแสงในการส่องสว่าง

- สาธารณรัฐสโลวีเนีย ทิศทางการส่องสว่างของป้ายโฆษณาต้องทำมุม ๙๐ องศา
- ราชอาณาจักรสเปน ทิศทางของแสงสว่างต้องส่องสว่างอยู่ในระดับต่ำกว่าในแนวระนาบ และต้องพุ่งลงพื้นดิน (ไม่ส่องสว่างพุ่งขึ้นไปบนท้องฟ้า)

(๔) เวลาเปิดปิดแสงสว่าง และการจำกัดระยะเวลาใช้งานของป้ายโฆษณา

- สาธารณรัฐสโลวีเนีย ปิดการใช้งานหรือปิดการใช้งานเกี่ยวกับแสงสว่างของป้ายโฆษณา ในช่วงระหว่างเวลา ๒๔.๐๐ น. ถึง ๐๕.๐๐ น.

- ราชอาณาจักรสเปน พื้นที่เขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชหรือเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ห้ามเปิดใช้งานจากไฟฟ้าส่องสว่างภายนอกอาคารเป็นเวลาขั้นต่ำ ๙ ชั่วโมง ในช่วงระหว่างเวลาที่พระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น ยกเว้นใช้เพื่อความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์ สัตว์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเวลากลางคืน และพื้นที่สำหรับกิจกรรมประเภทหอดูดาวหรือพื้นที่ที่มีอิทธิพลต่อการดูดาว การศึกษาด้านดาราศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ให้ปิดการใช้งานแสงสว่างในเวลากลางคืนอย่างเคร่งครัด

- สหรัฐอเมริกา โคมไฟภายนอกอาคารต้องปิดในช่วงเวลากลางวัน (พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตก) และ ระบบแสงกลางแจ้งในเขตพาณิชย์หรืออุตสาหกรรมถูกปิดหรือลดปริมาณของแสงสว่างลงอย่างน้อย ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ตั้งแต่เวลา ๒๒.๐๐ น. หรือแล้วแต่ความเหมาะสมของสถานที่ของธุรกิจจนถึงเวลาเช้า

(๕) ประเภทหลอดไฟฟ้า

- ราชอาณาจักรสเปน ใช้งานหลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟประเภทไดโอดเปล่งแสงหรือหลอด LED (Light Emitting Diode) เท่านั้น (ไม่ทำให้เกิดความร้อนกับตัวหลอดไฟที่จะทำให้สิ้นเปลืองพลังงาน มีแสงสีให้เลือกใช้หลายแบบ ขนาดเล็ก ยืดหยุ่นต่อการออกแบบและการใช้งาน)

- สหรัฐอเมริกา การโฆษณากลางแจ้ง ต้องใช้งานหลอดไฟ หลอดไส้ หรือแหล่งที่มาของการส่องสว่างต้องใช้วิธีการที่ทันสมัยที่สุด

(๖) ระยะห่างระหว่างพื้นที่อยู่อาศัย และการกำหนดหลักเกณฑ์ตามพื้นที่

- สาธารณรัฐสโลวีเนีย กำหนดให้ห่างจากที่พักหรือย่านอยู่อาศัยชุมชนไม่น้อยกว่า ๖๐ เมตร
- สหรัฐอเมริกา กำหนดให้ห่างจากพื้นที่อยู่อาศัย ๑๕๐ ฟุต (ประมาณ ๕๐ เมตร) และอนุญาตติดตั้งในพื้นที่ อาทิจานที่มีผู้คนอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก พื้นที่ในเชิงพาณิชย์ เขตอุตสาหกรรมต่าง ๆ หรือพื้นที่เปิดโล่งที่มีลักษณะอยู่กลางแจ้ง โดยป้ายโฆษณาต้องสูงไม่เกิน ๒๕ ฟุต (ประมาณ ๘ เมตร) นับจากพื้นถนน ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการติดตั้งที่ส่งเสริมต่อรูปแบบของสถาปัตยกรรมโดยรวม

(๗) อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงาน

- ราชอาณาจักรสเปน มีกระทรวงสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่ดูแลสถานะทางแสง
- สหรัฐอเมริกา มีผู้อำนวยการพัฒนาชุมชนคณะกรรมการวางแผน หรือสภาเทศบาลเมืองต้องบริหารจัดการและบังคับใช้บทบัญญัติตามประเภทของการใช้งานที่กำหนดไว้

(๘) การกำหนดบทลงโทษหรือความรับผิด

- สาธารณรัฐสโลวีเนีย กรณีนิติบุคคลหรือเป็นผู้ประกอบการเกี่ยวกับแสงสว่างถูกปรับเป็นเงินระหว่างจำนวน ๔,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐ ยูโร ทั้งนี้ ผู้ที่มีหน้าที่ดูแล บำรุงรักษา จะถูกปรับเป็นเงินจำนวนระหว่าง ๘๐๐ ถึง ๒,๐๐๐ ยูโร สำหรับการกระทำความผิดของนิติบุคคลหรือผู้ประกอบการ นอกจากนี้ กรณีบุคคลธรรมดาจะถูกปรับเป็นเงินจำนวน ๖๐๐ ยูโร

- ราชอาณาจักรสเปน กระทำผิดร้ายแรงโทษปรับตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ - ๖๐,๐๐๐ ยูโร และกระทำผิดเล็กน้อย โทษปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ ยูโร

๓. ข้อเสนอแนะต่อการจัดระเบียบป้ายในประเทศไทย

ชาคริต อัมเจริญกุล (๒๕๖๐) มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมป้ายหรือสิ่งสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

(๑) ควรแก้ไข หมวด ๔ ลักษณะ ขนาด ระยะ ความสูง และแนวกว้าง ข้อ ๑๖ เดิมกำหนดระยะห่างของการติดตั้งป้ายโฆษณาไว้เพียงถนนสาธารณะให้ครอบคลุมระยะห่างระหว่างพื้นที่อยู่อาศัย

(๒) ควรแก้ไข หมวด ๕ ระบบการจัดแสงสว่าง ข้อ ๑๗ เพิ่มเติมให้ระบบไฟฟ้าแสงสว่างส่องแผ่นป้ายหรือป้ายที่ใช้ระบบไฟฟ้าและมีแสงสว่างในตัวเอง แสงสว่างที่ออกจากป้ายจะต้องติดตั้งหลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟภายนอกอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีข้อกำหนดสำหรับการติดตั้ง เพื่อจำกัดปริมาณการส่องสว่าง (ไม่ให้ส่องสว่างขึ้นไปบนท้องฟ้าไม่เกิน ๑% ของปริมาณการส่องสว่าง ต้องติดตั้งหรือออกแบบไม่ให้แสงสว่างส่องไปยังนอกบริเวณหรือพื้นที่ที่ต้องการใช้งาน และต้องไม่รบกวนการมองเห็นสภาพการจราจรของผู้ขับขี่) จำกัดระยะเวลาเปิดปิดป้ายโฆษณา (ต้องปิดการใช้งานแสงสว่างในช่วงเวลากลางวัน ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก) และลดแสงสว่างจากการใช้งานของป้ายโฆษณาตามความเหมาะสม (ต้องลดปริมาณของแสงสว่างลงอย่างน้อย ๕๐% ตั้งแต่เวลา ๒๒.๐๐ น.)

(๓) ควรแก้ไข หมวด ๑๐ หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของป้ายหรือผู้ครอบครองป้ายหรือสิ่งสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้ง ป้าย ข้อ ๒๓ กำหนดบทลงโทษหากเจ้าของหรือผู้ครอบครองป้ายหรือสิ่งสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎกระทรวงฉบับนี้กำหนดต้องระวางโทษไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากยังไม่ดำเนินการใด ๆ จะต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง นอกจากนี้ ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะป้ายชำรุด บกพร่อง ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญ เจ้าของป้ายต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน เว้นแต่จะได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

๓) มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลภาวะทางแสงจากป้ายโฆษณาของต่างประเทศ (อ้างอิงจาก ชัชনী คงเมือง, ๒๕๕๖^{๓๖})

ชัชনী คงเมือง (๒๕๕๖). ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณาในกรุงเทพมหานคร จากตำราทางวิชาการจากตำราทางวิชาการ วารสาร บทความ ข่าว หนังสือพิมพ์ เอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและการควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณาในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร) และต่างประเทศ ทั้งนี้สามารถสรุปการดำเนินงานของต่างประเทศ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแนวทางการติดตั้งป้ายในกรุงเทพมหานคร รายละเอียดตามภาคผนวก ข สรุปได้ดังนี้

^{๓๖} ชัชনী คงเมือง. (๒๕๕๖). ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้ายโฆษณา กรณีศึกษาการควบคุมป้ายโฆษณาในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้ายโฆษณาในต่างประเทศ

(๑) สหราชอาณาจักรมีกฎหมายที่ใช้ควบคุมป้ายโฆษณา คือ พระราชบัญญัติการผังเมือง ค.ศ. 1990 (The Town and Country Planning Act, 1990) ได้ให้คำจำกัดความ “การโฆษณา” หมายถึง ถ้อยคำใด ๆ ตัวหนังสือ แบบโครงสร้าง ป้ายสัญลักษณ์ ป้ายประกาศ ป้ายกระดาน ป้ายแสดง ข้อความเตือน (ไม่ว่าจะเป็นป้ายผ้าใบหรือป้ายกันสาด) เครื่องหมายทั่วไป หรือเครื่องหมายที่แสดงเฉพาะ ไม่ว่าจะได้รับการประดับด้วยดวงไฟหรือไม่ และป้ายหรือเครื่องหมายต่าง ๆ เหล่านี้ ได้ถูกใช้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเพื่อการโฆษณา การประกาศหรือการแจ้งให้ทราบ รวมทั้งป้ายโฆษณาใด ๆ หรือโครงสร้างที่คล้ายกันที่ได้ถูกออกแบบหรือได้รับการดัดแปลงสำหรับใช้เพื่อการติดตั้งของป้ายโฆษณา และระเบียบเกี่ยวกับผังเมืองและท้องถิ่น (ว่าด้วยการควบคุมการโฆษณา) ค.ศ. 1992 (The Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulation 1992) ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติการผังเมือง ค.ศ. 1990 ได้ให้คำจำกัดความ “การโฆษณา” ว่ารวมถึงป้ายเตือนความจำและป้ายทางรถไฟ

(๒) สหรัฐอเมริกามีกฎหมายของรัฐบาลกลางที่ใช้ควบคุมป้ายโฆษณาระหว่างรัฐ คือ กฎหมาย Highway Beautification Act in 1965 เป็นการควบคุมการโฆษณาทางหลวงทุกชนิดและรื้อถอนวัตถุ สิ่งของ อาคารหรือสิ่งใด ๆ ที่ทำให้ถนนทางหลวงหรือทางพิเศษในประเทศไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและสกปรก นอกจากนี้ มีการออกกฎหมายระดับมลรัฐ อาทิ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ มลรัฐไวโอมิง มลรัฐยูทา ได้บัญญัติคำจำกัดความ “การโฆษณาทางหลวง” ในทำนองเดียวกันว่า คือ ป้ายโฆษณาทางหลวง สิ่งที่แสดงให้เห็นชัดเจนครอบคลุมดวงไฟ เครื่องหมาย ภาพวาด ภาพวาดระบายสี ภาพวาดสเก็ตช์ ถ้อยคำ แผ่นจารึกตัวหนังสือ หรือป้ายโปสเตอร์ ป้ายกระดานหรือสิ่งอื่น ๆ ที่ได้รับการออกแบบที่ได้ถูกมุ่งหมายไว้หรือถูกใช้ในการโฆษณา หรือในการแจ้งให้ทราบรวมทั้งส่วนใด ๆ ของการโฆษณาหรือข้อความเนื้อหาสาระของป้ายนั้นที่มองเห็นได้จากสถานที่ใด ๆ บนเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางสายหลักของถนนที่ตัดผ่านระหว่างรัฐหรือระบบทางหลวงเบื้องต้น ทั้งนี้ มลรัฐแมสซาชูเซตส์และมลรัฐยูทาได้จำกัดความของป้ายโฆษณา รวมถึงอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือประกอบไปกับการโฆษณาผ่านทางป้ายโฆษณานั้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นดวงไฟหรือโคมไฟที่ให้แสงสว่างกับป้าย

(๓) สิงคโปร์มีกฎหมายที่ใช้ควบคุมป้ายโฆษณา ดังนี้

(๓.๑) กฎหมายผังเมือง Urban Redevelopment Authority (URA)

- ป้ายโฆษณาแบบป้ายเดียว หรือป้ายโฆษณาที่ติดอยู่กับอาคาร ต้องอยู่ภายใต้กรอบที่องค์การวางแผนพัฒนาเมือง Urban Redevelopment Authority (URA) กำหนด โดยมีการจัด zoning ห้ามไม่ให้วางป้ายในพื้นที่สีเขียวของเมืองหรือพื้นที่ที่มีการควบคุมภูมิทัศน์ต้นไม้ ทั้งนี้ ตึกหรืออาคารใด ๆ ที่มีการติดแผ่นป้ายโฆษณาหรือแผ่นป้ายลอยฟ้า เมื่อรวมกับความสูงของอาคารต้องไม่เกินความสูงที่กำหนดโดยองค์การวางแผนพัฒนาเมือง Urban Redevelopment Authority (URA) โดยไม่เกิน ๒๘๐ เมตร

(๓.๒) ประมวลกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจโฆษณา (Singapore Code of Advertising Practice (3rd Edition) February ค.ศ. 2008) เป็นกฎหมายควบคุมเนื้อหาการโฆษณา ได้บัญญัติคำจำกัดความเกี่ยวกับการโฆษณาไว้ อาทิ “การโฆษณา” หมายถึง การสื่อสารทางธุรกิจในทุก ๆ รูปแบบเพื่อขายสินค้า บริการ โดยไม่คำนึงถึงสื่อที่ใช้ไม่ว่าจะเป็นป้ายบนกล่องวัสดุสินค้า ฉลากสินค้าและวัสดุต่างๆ สำหรับสื่อเพื่อการขาย “สินค้า” หมายถึง สินค้าทุกอย่างในโลกไซเบอร์ การบริการ แนวคิด มูลค่าและของขวัญของชำร่วย “ผู้บริโภค” หมายถึง คนทุกคนที่มีแนวโน้มที่จะเห็นโฆษณา

(๓.๓) กฎเกณฑ์ควบคุมการโฆษณาอาคาร (Building Control (Outdoor Advertising) Regulations ค.ศ.๒๐๐๗) เป็นกฎหมายควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณาในพื้นที่สาธารณะและบนตัวอาคาร ได้บัญญัติคำจำกัดความเกี่ยวกับการโฆษณาไว้ อาทิ "การโฆษณา" หมายถึง สัญลักษณ์หรือป้ายแจ้งให้ทราบหรือป้ายแสดงความเป็นตัวแทนหรือเป็นการแสดงผลอื่น ๆ ที่ส่งเสริมสินค้าใด ๆ ผลิตภัณฑ์หรือบริการเหตุการณ์ เป็นสัญลักษณ์ป้ายแจ้งให้ทราบได้รับการฉายบนพื้นผิวใด ๆ ภายนอกของอาคารหรือโครงสร้างอื่นใดของตัวอาคาร "โครงสร้างการโฆษณา" หมายถึง กรอบของวัตถุที่ออกแบบเพื่อ/สำหรับการแสดงผลของโฆษณา, ภาพเคลื่อนไหวป้าย, ป้ายทิศทาง หรือ ป้ายลอยฟ้า "ป้ายเคลื่อนไหว" หมายถึง การโฆษณาที่จะแสดงภาพเคลื่อนไหวที่สามารถเปลี่ยนภาพ เปลี่ยนสี เปลี่ยนแสงได้เนื่องจากการใช้พลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น ๆ "ป้ายบอลูน" หมายถึง การโฆษณาหรือป้ายที่ลอยสูงหรือแขวนอยู่เหนืออาคารสามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากท้องฟ้า ถนน หรืออาคารด้านล่าง "แผ่นป้ายติดประกาศ" หมายถึง แผ่นป้ายที่ยึดติดกับที่รองรับการติดประกาศต่าง ๆ ที่บอกสถานที่ บอกทิศทาง อธิบายความ รายการของธุรกิจ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น แผ่นป้ายติดประกาศจะต้องมีขนาด ๕ ตารางเมตร ป้ายบอกทิศทางมีขนาดไม่เกิน ๒ ตารางเมตร ป้ายบอกทิศทางที่เกี่ยวกับโฆษณาธุรกิจมีขนาดไม่เกิน ๒ ตารางเมตร "แผ่นป้ายลอยฟ้า" หมายถึง การโฆษณาใด ๆ ที่แสดงไว้บนที่สูงบนหลังคาอาคารมองเห็นได้อย่างเด่นชัดจากท้องฟ้า ถนน หรืออาคารด้านล่าง

ทั้งนี้ การติดตั้งป้ายต้องขออนุญาตต่ออธิบดีผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว โดยกรอกรายละเอียดข้อความที่ต้องการโฆษณาและขนาดของป้ายในกรณีที่ต้องการใช้ป้ายขนาดใหญ่ ซึ่งการพิจารณาอนุญาตให้ติดตั้งป้ายต้องอยู่ภายใต้กรอบขององค์การวางแผนพัฒนาเมือง Urban Redevelopment Authority (URA)

๒. ข้อเสนอแนะต่อการจัดระเบียบป้ายในประเทศไทย โดยมีการนำเสนอประเด็นสำคัญ อาทิ

(๑) การควบคุมป้ายในพื้นที่ของส่วนราชการอื่นและพื้นที่คาบเกี่ยวกัน

กรุงเทพมหานคร ไม่มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมป้ายในพื้นที่ของส่วนราชการ เพราะแต่ละส่วนราชการมีกฎหมายของตนเองกำกับดูแลเองแล้ว แต่หากเป็นการควบคุมพื้นที่คาบเกี่ยวกันที่ไม่สามารถแบ่งแยกได้ชัดเจนว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้ใด กรุงเทพมหานครและส่วนราชการนั้นควรทำความตกลงร่วมกันในการแก้ปัญหาป้ายโฆษณา เพื่อป้องกันปัญหาการปิดความรับผิดชอบ

(๒) การแก้ไขกฎหมายควบคุมอาคาร ร่วมกับกฎหมายการผังเมือง

กฎหมายควบคุมอาคารมีการบังคับใช้ในลักษณะสัญญาภาคไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น ๆ เช่น กฎหมายผังเมือง ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะควบคุมป้ายโฆษณาให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เป็นทัศนะยะจากจึงควรบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคาร ควบคู่กันไปกับกฎหมายการผังเมือง เนื่องจากมีหลักการสอดคล้องในภาพรวม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ควบคุมให้เมืองมีความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม ดังนั้นการติดตั้งป้ายโฆษณาแม้ว่าจะเป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมายควบคุมอาคาร แต่เมื่อบังคับใช้ร่วมกับกฎหมายการผังเมือง หากป้ายนั้นบดบังความสวยงามและความเป็นระเบียบของเมือง ก็ไม่ควรอนุญาตให้ติดตั้งป้ายโฆษณาดังกล่าว

๔. ความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบป้าย

๔.๑ การหารือร่วมกับหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจ

สผ. ได้ดำเนินการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานราชการส่วนกลาง รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการดำเนินงาน ด้านการจัดระเบียบป้าย เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดระเบียบป้าย ตามภารกิจของหน่วยงาน รวมทั้งรวบรวมสถานการณ์ หลักเกณฑ์การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากหน่วยงาน ประกอบด้วย

๑) กรมโยธาธิการและผังเมือง เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๐๐ น. ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบ Webex Meetings

๒) กรุงเทพมหานคร ได้แก่

- สำนักการโยธา เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมโยธา ๒ สำนักการโยธา

- สำนักเทคนิค เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ ห้องประชุมกรุงเทพมหานคร ๑ ชั้น ๒ อาคารเก่าสำนักเทคนิค

- สำนักงานเขตพญาไท เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมภาสพงษ์ สำนักงานเขตพญาไท

- สำนักการจราจรและขนส่ง เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมกองนโยบายและขนส่ง สำนักการจราจรและขนส่ง

๓) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมกองตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินงานโดดเด่น ได้แก่ เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครแหลมฉบัง เทศบาลเมืองชัยภูมิ) เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบ Webex Meetings

๕) กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท การทางพิเศษแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๐๐๕ ชั้น ๑๐ อาคารทิปโก้ ๒ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๒ การหารือเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แนวทางฯ

สผ. ได้หารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อขอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง ประกอบด้วย

๑) กลุ่มภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท การทางพิเศษแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร (สำนักการจราจรและขนส่ง สำนักเทคนิค สำนักการโยธา สำนักการคลัง สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง และสำนักงานเขตพญาไท) เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๐๐๒ ชั้น ๑๐ อาคารทิปโก้ ๒ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รายงานการประชุมตามภาคผนวก ค)

๒) สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมชั้น ๒ ห้อง ๒๐๒ สภาสถาปนิก

๓) สมาคมป้ายและโฆษณา (ASPA) เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๐๐๕ ชั้น ๑๐ อาคารทิปโก้ ๒ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔) เทศบาลนครแหลมฉบัง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุมเมืองใหม่ ๒ ชั้น ๔ สำนักงานเทศบาลนครแหลมฉบัง (รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดระเบียบป้ายฯ)

๕) การรับฟังความคิดเห็นร่วมกับทุกภาคส่วน เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๓๐ น. ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Webex Meetings ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กร กลุ่มเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งสิ้น ๑๖๙ คน (รายงานการประชุมตามภาคผนวก ง)

๔.๓ การนำเสนอในงานประชุมวิชาการ

นำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการด้านภูมิสถาปัตยกรรม ครั้งที่ ๗ (the 7th National Conference on Landscape Architecture 2024: NCLA 2024) เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เพื่อแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จากวงการวิชาการ ภูมิสถาปัตยกรรม

๔.๔ การนำเสนอคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

๑) สผ. รายงานความคืบหน้าการจัดทำ (ร่าง) แนวทางการจัดระเบียบป้ายฯ ต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะเพื่อทราบ ทั้งสิ้น ๒ ครั้ง ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๖ และการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติรับทราบผลการดำเนินงานฯ และให้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประชุมฯ ไปปรับปรุง (ร่าง) แนวทางฯ ต่อไป

๒) สผ. เสนอ (ร่าง) แนวทางการจัดระเบียบป้ายฯ ต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะเพื่อพิจารณา ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๗ ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบ (ร่าง) แนวทางการจัดระเบียบป้ายฯ และมอบฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณา เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓) สผ. เสนอ (ร่าง) แนวทางการจัดระเบียบป้ายฯ ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๘ โดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีมติเห็นชอบ (ร่าง) แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย สผ. เสนอ เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป พร้อมทั้งรับความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาต่อไป

๔.๕ การถอดบทเรียนจากการหารือร่วมกับหน่วยงาน

๔.๕.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑) เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและลงพื้นที่ตรวจสอบ การไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งอาจไม่ทราบมาตรการดำเนินงานที่ถูกต้อง

๒) ในพื้นที่เดียวกันมีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน หน่วยงานมีมาตรฐาน/แนวทางปฏิบัติ การดำเนินการจัดระเบียบป้ายไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากบังคับใช้กฎหมายแตกต่างกัน หรือมีความพร้อมไม่เท่ากัน

๓) ป้ายของหน่วยงานรัฐ ซึ่งได้รับการยกเว้นการขออนุญาตติดตั้งป้ายตามกฎหมาย อาจไม่ได้รับการจัดระเบียบที่ดี และอาจนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้เอกชนเข้าป้ายโฆษณาโดยไม่ได้รับการควบคุม

๔) ผู้ติดตั้งป้ายมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานรัฐไม่เพียงพอ อาทิ การจัดเก็บภาษีป้ายและการชำระค่าธรรมเนียมของท้องถิ่นมีการเรียกเก็บแยกกัน การติดตั้งป้ายแม้เป็นพื้นที่ของตนเองแต่หากมองเห็นจากที่สาธารณะ อาจขัดต่อ พรบ.รักษาความสะอาดฯ

๕) ผู้กระทำความผิดขาดจิตสำนึกและไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษ เนื่องจากบทลงโทษเบาเกินไปและผลกำไรที่ได้รับจากการโฆษณาคุ้มค่ากว่า แม้ถูกเจ้าหน้าที่ตรวจยึดป้ายเพื่อให้ไปรับป้ายคืนและเสียค่าปรับแต่มีส่วนน้อยที่ยอมมาเสียค่าปรับ ทั้งนี้ การสร้างจิตสำนึกของผู้ติดตั้งป้ายเกิดขึ้นได้ยาก

เพราะผู้ประกอบการไม่ได้เป็นผู้ผลิตและติดตั้งป้ายโดยตรง รวมทั้งผู้ประกอบการมีช่องทางเลี่ยงกฎหมาย อาทิ การว่าจ้างให้คนถือป้ายแทนการติดตั้งบนที่สาธารณะ การติดตั้งป้ายในช่วงเวลาที่ไม่ม่เจ้าหน้าที่ตรวจตรา

๖) ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย อาทิ

- การกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แบบหลักเกณฑ์เดียวใช้ทั่วประเทศ (one-size-fits-all) โดยไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้บางพื้นที่ที่มีข้อจำกัดไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ทำให้เกิดการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาขึ้น

- กฎหมายก้าวตามไม่ทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การร้องเรียนเรื่องแสงสว่างจากป้าย LED

- กฎหมายบางส่วนไม่ครอบคลุมการขออนุญาตติดตั้งป้ายตามกฎหมาย อาทิ การติดสติ๊กเกอร์โฆษณา/ไวนิลที่อาคารสูง ไม่ต้องขออนุญาตตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ การดัดแปลงป้ายเป็นป้ายล้อเลื่อน ซึ่งไม่เข้านิยามป้ายตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการควบคุมป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๘ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดระเบียบป้ายได้ วัสดุที่ใช้ตกแต่งหรือติดตั้งร่วมกับป้ายบางประเภทไม่เข้าเงื่อนไขการก่อสร้าง ดัดแปลงอาคาร ส่งผลให้เมื่อเกิดอุบัติเหตุ เจ้าของอาคารจะแจ้งว่าส่วนประกอบดังกล่าวไม่ใช่ส่วนหนึ่งของอาคาร และไม่ต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น

- ขั้นตอนตามกฎหมาย อาทิ ขั้นตอนการขออนุญาตติดตั้งป้าย (๒๑ วัน) ใช้เวลานาน รวมทั้งการแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย ถือว่าเป็นคดีเล็ก ๆ แต่มีขั้นตอนมากและใช้ระยะเวลานาน เป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่เจ้าหน้าที่

- มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการแก้ไขนิยาม “พนักงานเจ้าหน้าที่” โดยยกเลิกองค์ประกอบ “ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่” ส่งผลให้เจ้าหน้าที่เทศกิจไม่มีอำนาจรื้อถอนป้าย จึงต้องมีการเสนอปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาลเป็นผู้พิจารณาทุกครั้ง ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก

๗) ประชาชนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้ ทำให้การให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การขออนุญาตติดตั้งป้ายไม่ได้รับการใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพ

๘) การกำหนดพื้นที่สำหรับติดตั้งป้ายเป็นการเฉพาะ อาจก่อให้เกิดการทำสัมปทานผูกขาดจุดสำหรับติดตั้งป้าย

๙) การขออนุญาตติดตั้งป้ายผ่านระบบออนไลน์ มีข้อเสียทำให้ไม่สามารถพิจารณาป้ายของจริงไม่สามารถทำสัญลักษณ์ยืนยันการขออนุญาตติดตั้งป้าย และยากต่อการพิสูจน์จำนวนป้ายที่ติดตั้งเนื่องจากผู้ประกอบการอาจลักลอบติดตั้งป้ายเกินกว่าจำนวนที่ขออนุญาต

๔.๕.๒ มาตรการ/กลไกที่หน่วยงานใช้ดำเนินงานจัดระเบียบป้ายในปัจจุบัน

๑) กฎหมายควบคุมการจัดระเบียบป้าย อาทิ พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ พรบ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๙ พรบ.การทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อบัญญัติหรือประกาศท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อบังคับหรือแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่

๒) การมีนโยบายของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมการมีภูมิทัศน์ที่ดี และการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี อาทิ นโยบายเมืองสะอาด นโยบายเมืองอัจฉริยะ

๓) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป้าย โดยการจัดทำคู่มือ แผ่นพับ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ โซเชียลมีเดียของหน่วยงาน พร้อมทั้งการให้คำแนะนำต่อประชาชนที่มาขออนุญาตติดตั้งป้าย รวมทั้งมีคู่มือปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่

๔) การจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังและรายงานป้ายโฆษณาผิดกฎหมาย อาทิ เครือข่ายกลุ่มชาเล้ง โดยมีแรงจูงใจเป็นเงินรางวัลจับ

๕) การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดระเบียบป้าย อาทิ

- การยื่นขออนุญาตผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ ระบบขออนุญาตหรือยกเลิกติดตั้งป้ายระบบให้เช่าโฆษณา ซึ่งสามารถระบุตำแหน่งสถานที่ติดตั้งป้ายบนแผนที่ออนไลน์ (Google Map) ชื่อถนน และประเภทถนนที่ติดตั้งป้าย รวมทั้งการติดตามสถานะการติดตั้งป้ายในปัจจุบัน (ว่าง/กำลังติดตั้ง/กำลังรื้อถอน)

- การยื่นร้องเรียนเรื่องป้ายผิดกฎหมาย เช่น แพลตฟอร์ม Traffy Fondue โซเชียลมีเดียของหน่วยงาน หรือแอปพลิเคชันไลน์

- การจัดทำฐานข้อมูลป้ายผ่านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

- การใช้ระบบเพื่อการจัดเก็บภาษีป้าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี อาทิ ระบบ BMA TAX ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศภาษีท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

๖) การควบคุมแสงสว่างของป้าย LED มีมาตรการจัดการ ได้แก่ การกำหนดเวลาปิดเปิดป้าย การปรับสีพื้นหลังของ LED ไม่ให้รบกวนการมองเห็นของผู้ใช้เขตทาง รวมทั้ง ปัจจุบันมีการศึกษาเพื่อกำหนดค่ามาตรฐานความสว่างของป้ายโฆษณาที่เหมาะสม อาทิ กรุงเทพมหานครอยู่ระหว่างพิจารณาจัดทำร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การกำหนดค่ามาตรฐานแสงสว่างที่ออกจากป้ายที่ใช้ระบบไฟฟ้า และมีแสงสว่างในตัวเอง ตามข้อ ๑๗ ของกฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมป้ายหรือสิ่งที่สูงขึ้นสำหรับติดตั้งป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๕๘ พ.ศ. ...

๗) การควบคุมจำนวนป้าย อาทิ ป้ายจราจร (ป้ายแนะนำ) โดยพิจารณาติดตั้งตามความจำเป็น และรื้อถอนป้ายที่ไม่ได้มีการใช้งาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น อาทิ การขอใช้เสาไฟฟ้าเพื่อติดตั้งป้ายแนะนำ

๘) กรณีหน่วยงานที่ให้เอกชนเช่าหรือติดตั้งป้ายเพื่อการหารายได้ มีกลไกให้เอกชนดูแลทรัพย์สิน อาทิ ป้ายรถเมล์ ศาลาพักผ่อน แลกกับการให้สิทธิ์สัมปทานเอกชนเพื่อติดตั้งป้าย และมีกลไกกำกับ การดำเนินงาน ผ่านการทำสัญญา โดยมีการตรวจสอบการดำเนินงานตามสัญญาผ่านกลไกคณะกรรมการ

๙) บางท้องถิ่นมีการขอความร่วมมือทุกภาคส่วนไม่ให้ติดตั้งป้ายบนถนนสายหลักที่มีความสำคัญ (เป) เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และปลอดภัย เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ขบวนเสด็จฯ สัญจรผ่าน และเป็นเส้นทางสำหรับต้อนรับแขกผู้มาเยือน

๔.๕.๓ ข้อเสนอแนะการพัฒนามาตรการ/กลไกการจัดระเบียบป้าย

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อาทิ การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยให้เกิดการบริหารจัดการป้ายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดภาระการทำงานของเจ้าหน้าที่ และช่วยแก้ไขปัญหาบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการจัดระเบียบป้าย รวมทั้งการจัดให้มีภูมิสถาปนิกในแต่ละท้องถิ่น

๒) การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป้าย หรือสนับสนุนการจัดทำเทศบัญญัติ อาทิ

- การเสนอให้กำหนดกรอบเวลารื้อถอนป้ายโครงที่ไม่ได้ถูกใช้ เพื่อความปลอดภัยของประชาชน ลดภาระเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าของป้ายคำนึงถึงเรื่องความคุ้มค่าก่อนการสร้าง

- การลดขั้นตอนการขออนุญาตติดตั้งป้าย เพื่ออำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนขออนุญาตติดตั้งป้ายได้ง่ายขึ้น

- การกำหนดข้อบังคับที่คำนึงถึงภูมิทัศน์ที่ดี อาทิ การกำหนดมาตรฐานของสี รูปแบบ ความสว่าง การกำหนดบริเวณห้ามหรืออนุญาตติดตั้งป้าย การควบคุมจำนวนป้าย การกำหนดเวลาโฆษณา ของป้าย LED

- การกำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักเกณฑ์ มาตรการ และกฎหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้อง กับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

- การแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยกำหนดขนาดป้ายที่มีมาตรฐานชัดเจน และจำกัด จำนวนป้ายที่เหมาะสมกับศักยภาพการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่ เพิ่มบทลงโทษกรณีไม่มาจัดเก็บป้าย ตามระยะเวลาที่กำหนด กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการติดตั้งในอัตราที่กำหนดตามจำนวนป้ายที่ขอติดตั้ง กำหนดจุดห้ามติดตั้งป้ายและกำหนดระยะร่นของป้าย ตลอดจนปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินคดีให้รวดเร็วขึ้น

- การปรับปรุงกระบวนการการขออนุญาตติดตั้งป้าย ควรแนบใบมอบอำนาจจากเจ้าของ กิจการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงแหล่งที่มาของป้าย และป้องกันการปิดความรับผิดชอบเมื่อเกิดปัญหา

- การปรับปรุงนิยามของป้ายให้ครอบคลุมรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป

- การควบคุมรูปแบบการแสดงผลป้ายโฆษณาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดความสนใจ เพราะอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้สัญจรไปมา

๓) การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบป้าย อาทิ

- การจัดให้มีแพลตฟอร์มกลางระดับประเทศ ซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อเก็บข้อมูล การติดตั้งป้ายโฆษณาในแต่ละ อปท. ซึ่งแสดงจำนวน ตำแหน่ง สถานะของป้าย เป็นต้น

- การพัฒนาเครื่องมือ/กลไกต่าง ๆ อาทิ อุปกรณ์ตรวจวัดขนาดป้ายที่ทันสมัย เพื่อการเก็บข้อมูล และคำนวณภาษีป้าย

- การเสนอแนะให้ใช้ระบบค้ำประกันป้าย เพื่อป้องกันการไม่มาเรียกถอนป้ายเมื่อครบเวลาที่กำหนด

- การประมูลป้ายโฆษณา เอเจนซี ผู้ประกอบการรับจ้างติดตั้งป้าย ที่เข้าร่วมการประมูล ต้องมีใบรับรองจากสมาคมป้ายและโฆษณาหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการยืนยันว่าป้าย ได้รับการขออนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย

- กรณีป้ายขนาดเล็ก การส่งเสริมให้เจ้าของสินค้าที่ต้องการโฆษณาเลือกใช้บริการป้าย โฆษณาที่ถูกกฎหมายและมีกลไกในการควบคุม อาทิ ผู้ว่าจ้างทำข้อตกลง/สัญญาร่วมกับผู้รับจ้างติดตั้งป้าย โดยต้องแสดงใบรับรองว่าป้ายได้ดำเนินการขออนุญาตติดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้รับจ้าง ลักลอบติดตั้งป้ายผิดกฎหมาย

๔) การบูรณาการความร่วมมือการดำเนินงานจัดระเบียบป้ายร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ป้ายทุกฝ่าย ทั้งผู้ติดตั้งป้าย หน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และภาคประชาชน อาทิ

- การเสริมสร้างความรู้และจิตสำนึกต่อประชาชนและผู้ติดตั้งป้าย อาทิ การจัดทำคู่มือ ประชาชน โดยเฉพาะต่อผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ พร้อมทั้งการจัดอบรมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ สำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานใหม่

- การขอความร่วมมือการจัดระเบียบป้ายต่อหน่วยงานภาครัฐ (ซึ่งได้รับการยกเว้น การขออนุญาตติดตั้งป้ายตามกฎหมาย)

- การส่งเสริมเครือข่ายภาคประชาชนในการช่วยตรวจสอบป้ายผิดกฎหมาย หรือจัดตั้ง กลุ่มของผู้ประกอบการในแอปพลิเคชันไลน์ สำหรับติดต่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารเรื่องป้าย

- การขอความร่วมมือให้หน่วยงาน/สมาคมที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับป้ายโฆษณาเป็นตัวกลางในการสื่อสารไปถึงเอเจนซีโฆษณา เพื่อขอความร่วมมือไม่เลือกใช้บริการป้ายโฆษณาที่ผิดกฎหมาย

- การส่งเสริมความร่วมมือให้ติดตั้งป้ายบนพื้นที่/สาธารณูปโภคของหน่วยงานอื่น เช่น การติดป้ายแนะนำของท้องถิ่นที่เสาไฟฟ้า

๕) การพัฒนามาตรการด้านภาษี เศรษฐศาสตร์ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจ

- การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ อาทิ การเก็บภาษีให้ครอบคลุมสื่อโฆษณาในปัจจุบัน เช่น ป้ายคนถือ (ป้ายตุ๊กตัก) ตุ๊กตาลมโบกมือเรียกลูกค้า การวางมัดจำป้าย เป็นต้น

- การใช้มาตรการทางผังเมือง กำหนดเขตพื้นที่ (zoning) สำหรับติดตั้งป้าย เนื่องจากบางพื้นที่ ป้ายช่วยสร้างควมมีชีวิตชีวาของเมืองและกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น แต่บางพื้นที่อาจไม่เหมาะสมในการให้อนุญาตติดตั้งป้าย อาทิ พื้นที่อนุรักษ์แหล่งวัฒนธรรมและศิลปกรรม ควรกำหนดหลักเกณฑ์การติดตั้งป้ายที่เข้มงวดกว่าพื้นที่อื่น ๆ

- การนำแนวทางการลงโทษทางสังคม (social sanction) หรือสินเชื่อเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green loans) เป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดการจัดระเบียบป้ายที่ดี อาทิ ธนาคารสามารถมอบสินเชื่อให้กับภาคธุรกิจป้ายโฆษณาที่มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์

๖) การส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมภูมิทัศน์ที่ดี

- การศึกษาและประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Assessment) แต่ละย่าน/เขตต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความสำคัญ อาทิ พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ เพราะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสร้างการรับรู้ให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องแต่ละย่าน/เขต

- การส่งเสริมให้มีพื้นที่ต้นแบบการจัดระเบียบป้ายที่ดีของท้องถิ่น

- ภาครัฐอาจกำหนดต้นแบบ (prototype) ของการออกแบบป้าย อาทิ ขนาด โครงสร้าง ให้ประชาชนสามารถเลือกและนำไปใช้งานได้

- การพิจารณาเรื่องมลทัศน์ควรกำหนดนิยามความเป็นมลทัศน์ให้ชัดเจน และมีมาตรการหรือบทลงโทษกำกับ เพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

- การจัดการภูมิทัศน์เมืองควรพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ของเมือง นอกจากเรื่องป้าย เพื่อให้บริบทภาพรวมของภูมิทัศน์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๗) การนำตัวอย่างการจัดระเบียบป้ายที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดีของหน่วยงานในประเทศไทย และของต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย อาทิ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐฝรั่งเศส

๔.๒.๔ ข้อเสนอแนะความร่วมมือการดำเนินงานต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

- สผ. เป็นตัวกลางในการรวบรวมข้อมูล ที่ระบุข้อบังคับ และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เบอร์โทรศัพท์ติดต่อสอบถาม รวมถึงขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง โดยอาจอยู่ในรูปแบบของ flow chart

- สผ. เป็นตัวกลางประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกผ่านกลไกเชิงนโยบาย รวมทั้งจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือเพื่อแจ้งเบาะแสผู้กระทำความผิด รวมทั้งออกนโยบายรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมไม่กระทำความผิดการติดตั้งป้าย

- สผ. สามารถบูรณาการความร่วมมือกับ สก. เพื่อสนับสนุนการจัดระเบียบป้ายในระดับ อปท. ผ่านการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- หลักเกณฑ์ของป้ายในระดับประเทศ (ที่ สผ. จัดทำ) อาจจัดทำในรูปแบบเช็คลิสต์ (Checklist) เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ กว้าง ๆ ที่ควรมีในระดับประเทศ ส่วนรายละเอียดการออกแบบ/การพิจารณาด้านภูมิทัศน์

ให้ดำเนินการตามอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องแบ่งลักษณะทางอัตลักษณ์ตามเขตการปกครอง อาทิ จังหวัด อำเภอ ตำบล

ภาพการหารือร่วมกับหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจต่อการจัดระเบียบป้าย

การประชุมหารือร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕ (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์)

การประชุมหารือร่วมกับ
สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖

การประชุมหารือร่วมกับ
สำนักเทคนิค กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖

การประชุมหารือร่วมกับ
สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖

การประชุมหารือร่วมกับ
สำนักการตรวจและขนส่ง กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖

การประชุมหารือร่วมกับ
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖

การประชุมหารือร่วมกับ
เทศบาลที่มีการดำเนินงานโดดเด่น (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์)
เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖

การประชุมหารือร่วมกับกรมทางหลวง
กรมทางหลวงชนบท การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖

ภาพการหารือกลุ่มย่อย (focus group)
เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แนวทางฯ

การประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
กลุ่มภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ
เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗

การประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ร่วมกับสมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย
เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๗

การประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ร่วมกับสมาคมป้ายและโฆษณา (ASPA)
เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗

การประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ร่วมกับเทศบาลนครแหลมฉบัง
เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

การประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ร่วมกับทุกภาคส่วน (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์)
เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๗

ภาพการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ NCLA 2024

การนำเสนอผลงาน
ในการประชุมวิชาการ
ด้านภูมิสถาปัตยกรรม ครั้งที่ ๗
(the 7th National Conference
on Landscape Architecture 2024: NCLA 2024)
วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๕. การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย (SWOT Analysis)

๕.๑ การสำรวจความคิดเห็นต่อการจัดระเบียบป้ายของหน่วยงาน

ตามที่ได้รวบรวมข้อมูลผ่านการทบทวนนิยามป้าย กฎหมาย มาตรฐานและหลักเกณฑ์การจัดระเบียบป้าย การรวบรวมสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัญหาการจัดระเบียบป้าย สถิติ แนวทางปฏิบัติที่ดีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พร้อมทั้งการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบแนวทางการดำเนินงาน สผ. ได้ดำเนินการ (๑) จัดทำ (ร่าง) มาตรการการจัดระเบียบป้าย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของมาตรการรวมทั้ง (๒) จัดทำ (ร่าง) ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย โดยสอบถามความเห็นด้วยต่อ (ร่าง) ปัจจัยแวดล้อมฯ และสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เพื่อนำมากำหนดปัจจัยแวดล้อม (SWOT Analysis) สู่การกำหนดกรอบมาตรการผ่าน TOWS Matrix โดยมีรายละเอียดผลของแบบสำรวจ รวบรวมได้ ๑,๕๘๒ ตัวอย่าง สรุปได้ ดังนี้

๑) ข้อมูลผู้ตอบแบบสำรวจ

๑.๑) ระยะเวลาสำรวจ

ระหว่างวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ ถึง วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๗ (๔ เดือน ๑๖ วัน)

๑.๒) รายละเอียดจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ และจำนวนแบบสำรวจที่ใช้วิเคราะห์ (คน)

จำนวนผู้ตอบทั้งหมด (A)	๑,๗๓๐
จำนวนแบบสำรวจที่ยินยอมให้เก็บข้อมูลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (B)	๑๓๐
จำนวนคนตอบแบบสำรวจที่ตอบซ้ำ (ตรวจสอบจากชื่อ) (C)	๑๘
จำนวนแบบสำรวจที่ใช้วิเคราะห์จริง (A)-(B)-(C)	๑,๕๘๒

- รายละเอียดผู้ตอบแบบสำรวจ แบ่งตามหน่วยงานที่สังกัด (คน)

หน่วยงานระดับกรม	๑๒
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๙
- กรมท่าอากาศยาน	๒
- กรมโยธาธิการและผังเมือง	๑
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	๑๒
- บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	๖
- องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)	๓
- การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.)	๑
- บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด	๑
- การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย	๑
กรุงเทพมหานคร	๕๗
- สำนักงานเขต	๕๒
- สำนักการจราจรและขนส่ง	๓
- สำนักเทศกิจ	๑
- สำนักการโยธา	๑
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ยกเว้น กทม.)	๑,๓๗๒
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๑๗
- เทศบาลนคร	๑๓
- เทศบาลเมือง	๕๙
- เทศบาลตำบล	๔๕๔
- องค์การบริหารส่วนตำบล	๘๒๑
- ไม่ระบุ	๘
ตำรวจนครบาล	๑๒๗
จำแนกประเภทไม่ได้	๒
รวม	๑,๕๘๒

๑.๓) รายละเอียดผู้ตอบแบบสำรวจ แบ่งตามลักษณะงาน (วิเคราะห์ตามตำแหน่งและสังกัด)

(จำนวนคน)	กรม	รัฐวิสาหกิจ	กทม.	อปท. (ยกเว้น กทม.)	ตำรวจ	จำแนกไม่ได้	รวม
คลัง/รายได้			๔	๑๐๐			๑๐๔
เทศกิจ	๑		๒๖	๘๑			๑๐๘
นิติกร	๘		๒	๑๐๒			๑๑๒
ผู้บริหารท้องถิ่น (นายก/ปลัด/รองปลัด อปท.)				๔๑			๔๑
โยธา/ช่าง			๗	๒๖๔			๒๗๑
สาธารณสุข/สุขภาพ/สิ่งแวดล้อม			๒	๓๗๗			๓๗๙
ตำรวจ					๑๒๗		๑๒๗
อื่น ๆ	๓	๑๒	๑๕	๓๙๑			๔๒๑
- จราจรและขนส่ง	๒	๑๒	๓				๑๗
- อุตการ			๒	๘๑			๘๓
- วิเคราะห์นโยบายและแผน				๔๗			๔๗
- นักจัดการงาน	๑		๒	๕๕			๕๘
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย				๕๖			๕๖
- พัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม			๖	๑๙			๒๕
- นอกเหนือจากด้านบน อาทิ ฝ่ายปกครอง/การศึกษา/ทะเบียน/ประชาสัมพันธ์/เกษตร/ทรัพยากรบุคคล/ประชาสัมพันธ์/ท่องเที่ยว			๒	๑๓๓			๑๓๕
ไม่ระบุประเภท			๑	๑๖		๒	๑๙
รวม	๑๒	๑๒	๕๗	๑๓๗๒	๑๒๗	๒	๑,๕๘๒

๒) การจัดความสำคัญต่อ (ร่าง) มาตรการจัดระเบียบป้าย

๒.๑) ประเด็นและการจัดหมวดหมู่ประเด็น

(ร่าง) มาตรการจัดระเบียบป้าย ทั้งสิ้น ๒๗ ประเด็น สามารถแบ่งประเภทหมวดหมู่ประเด็นตามลักษณะของมาตรการ ได้ดังนี้

- กลุ่ม A การบริหารจัดการ
- กลุ่ม B กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์
- กลุ่ม C การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน/เอกชน
- กลุ่ม D เครื่องมือ กลไกการจัดระเบียบป้าย

ทั้งนี้ ขั้นตอนการตอบแบบสำรวจ ให้ผู้ตอบแบบสำรวจเลือก ๑๐ มาตรการ ที่เห็นว่าควรให้ความสำคัญสูง เพื่อส่งเสริมการจัดระเบียบป้ายให้มีการจัดระเบียบอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สดวกสบาย สวยงาม น่ายุ้ย และปลอดภัย

(ร่าง) มาตรการจัดระเบียบป้าย	หมวดหมู่
การส่งเสริมให้ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมภูมิทัศน์ที่ดี	A
การส่งเสริมการหารายได้จากกาให้เข้าป้าย และการจัดเก็บภาษีจากป้าย	A
การส่งเสริมการดำเนินงานจัดระเบียบป้ายในระดับท้องถิ่น อาทิ มาตรการป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ (โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.)	A
การกำกับดูแลไม่ให้เจ้าหน้าที่ละเลยการใช้อำนาจทางกฎหมาย	A
การส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้เชิงกฎหมายของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร	A
การสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณเพิ่มเติม	A
การส่งเสริมให้หน่วยงานออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย อาทิ การกำหนดบริเวณห้ามติดตั้งป้ายเป็นการเฉพาะ	A
การลดความซ้ำซ้อนในการเก็บภาษีป้ายและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ	B
การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน	B
การส่งเสริมให้หน่วยงานมีการดำเนินการจัดระเบียบป้ายให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	B
การพัฒนาเทคโนโลยีมีความยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการและทุกภาคส่วน	B

แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

การส่งเสริมให้มีมาตรการการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงภูมิทัศน์ อาทิ การกำหนดพื้นที่เฉพาะเพื่อติดตั้งป้าย	
การกำหนดระยะห่าง จำนวนป้าย รูปแบบข้อความ สี ฯลฯ ที่คำนึงถึงสภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่	B
การปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการปรับปรุงนิยาม "ป้าย"	B
การเพิ่มบทลงโทษตามกฎหมายให้เกิดความเกรงกลัว หรือมีบทลงโทษในอัตราที่หนักขึ้นสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำ	B
การพัฒนาแผนและนโยบายการจัดการภูมิทัศน์ของหน่วยงาน รวมถึงการจัดทำแผนที่ภูมิทัศน์ในแต่ละท้องถิ่น	C
การส่งเสริมการจัดทำแนวทาง/คู่มือสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่ และการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้	C
การส่งเสริมให้มีการกำหนดพื้นที่ต้นแบบการจัดการภูมิทัศน์ รวมถึงการผ่อนปรนจำกัดจำนวนและรูปแบบป้ายตามอัตลักษณ์ของพื้นที่หรือย่าน	C
การสนับสนุนเครือข่ายประชาชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการภูมิทัศน์และการแจ้งเบาะแส	C
การส่งเสริมค่านิยมการโฆษณาออนไลน์ ทดแทนการสนับสนุนติดตั้งป้ายในที่สาธารณะ	C
การส่งเสริมการรับรู้ของสังคม โดยการเปิดเผยภาพ/หน่วยงานสำหรับป้ายที่ดำเนินการไม่ถูกกฎหมาย	C
การสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดระเบียบป้ายแก่ส่วนภาคอื่น	C
การวางระบบแนวทางการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานจัดระเบียบป้ายที่มีประสิทธิภาพ	D
การส่งเสริมการพัฒนากระบวนการข้อมูล และระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ	D
การส่งเสริม พัฒนานวัตกรรมเพื่ออำนวยความสะดวกการยื่นขออนุญาตติดตั้งป้าย/การแจ้งเบาะแส	D
การส่งเสริมให้มีการใช้มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม หรือการกำหนดแรงจูงใจทั้งเชิงบวกและเชิงลบ	D
การสนับสนุนงานวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ในประเทศ	D
การศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีของต่างประเทศ	D

๒.๒) ผลการจัดความสำคัญต่อ (ร่าง) มาตรการจัดระเบียบป้าย

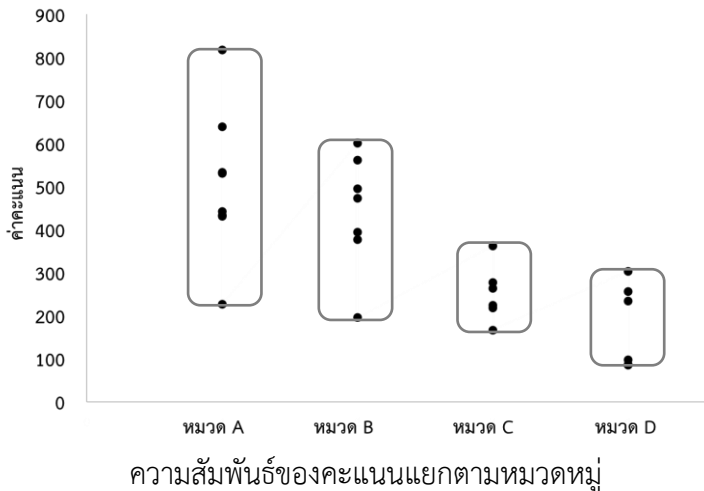
จากผู้ตอบแบบสำรวจ ๑,๕๘๒ คน บางส่วนเลือกตอบมากกว่า ๑๐ มาตรการ ดังนั้น จึงคัดเลือกเฉพาะผู้ตอบแบบสำรวจที่เลือกมาตรการตั้งแต่ ๑ ข้อ แต่ไม่เกิน ๑๐ ข้อ มาวิเคราะห์ทั้งสิ้น ๑,๑๑๗ คน มีผลลัพธ์ดังตาราง

(ร่าง) มาตรการจัดระเบียบป้าย	หมวดหมู่	คะแนน	ลำดับ
การส่งเสริมให้ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมภูมิทัศน์ที่ดี	A	๘๑๘	๑
การส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้เชิงกฎหมายของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร	A	๖๔๐	๒
การส่งเสริมให้หน่วยงานมีการดำเนินการจัดระเบียบป้ายให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	B	๖๐๑	๓
การลดความซ้ำซ้อนในการเก็บภาษีป้ายและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ	B	๕๖๒	๔
การสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณเพิ่มเติม	A	๕๓๔	๕
การส่งเสริมให้หน่วยงานออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย อาทิ การกำหนดบริเวณห้ามติดตั้งป้ายเป็นการเฉพาะ	A	๕๓๑	๖
การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน	B	๔๙๖	๗
การเพิ่มบทลงโทษตามกฎหมายให้เกิดความเกรงกลัว หรือมีบทลงโทษในอัตราที่หนักขึ้นสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำ	B	๔๗๓	๘
การกำกับดูแลไม่ให้เจ้าหน้าที่ละเลยการใช้อำนาจทางกฎหมาย	A	๔๕๓	๙
การส่งเสริมการดำเนินงานจัดระเบียบป้ายในระดับท้องถิ่น อาทิ มาตรการป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ (โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.)	A	๔๓๔	๑๐
การส่งเสริมการทราบดีจากการให้เข้าป้าย และการจัดเก็บภาษีจากป้าย	A	๔๓๑	๑๑
การส่งเสริมให้มีมาตรการการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงภูมิทัศน์ อาทิ การกำหนดพื้นที่เฉพาะเพื่อติดตั้งป้าย			
การกำหนดระยะห่าง จำนวนป้าย รูปแบบข้อความ สี ฯลฯ ที่คำนึงถึงสภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่	B	๓๙๔	๑๒
การปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการปรับปรุงนิยาม "ป้าย"	B	๓๗๗	๑๓
การส่งเสริมการจัดทำแนวทาง/คู่มือสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่ และการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้	C	๓๖๒	๑๔
การส่งเสริม พัฒนานวัตกรรมเพื่ออำนวยความสะดวกการยื่นขออนุญาตติดตั้งป้าย/การแจ้งเบาะแส	D	๓๐๓	๑๕
การส่งเสริมค่านิยมการโฆษณาออนไลน์ ทดแทนการสนับสนุนติดตั้งป้ายในที่สาธารณะ	C	๒๗๘	๑๖
การพัฒนาแผนและนโยบายการจัดการภูมิทัศน์ของหน่วยงาน รวมถึงการจัดทำแผนที่ภูมิทัศน์ในแต่ละท้องถิ่น	C	๒๖๔	๑๗
การส่งเสริมการพัฒนากระบวนการข้อมูล และระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ	D	๒๕๗	๑๘
การวางระบบแนวทางการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานจัดระเบียบป้ายที่มีประสิทธิภาพ	D	๒๓๕	๑๙
การสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดระเบียบป้ายแก่ส่วนภาคอื่น	C	๒๒๗	๒๐
การสนับสนุนเครือข่ายประชาชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการภูมิทัศน์และการแจ้งเบาะแส	C	๒๒๕	๒๑
การส่งเสริมให้มีการกำหนดพื้นที่ต้นแบบการจัดการภูมิทัศน์ รวมถึงการผ่อนปรนจำกัดจำนวนและรูปแบบป้าย	C	๒๑๙	๒๒

แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

ตามอัตลักษณ์ของพื้นที่หรือย่าน			
การพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการและทุกภาคส่วน	B	๑๙๖	๒๓
การส่งเสริมการรับรู้ของสังคม โดยการเปิดเผยภาพ/หน่วยงานสำหรับป้ายที่ดำเนินการไม่ถูกกฎหมาย	C	๑๖๗	๒๔
การส่งเสริมให้มีการใช้มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม หรือการกำหนดแรงจูงใจที่เชิงบวกและเชิงลบ	D	๙๘	๒๕
การศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีของต่างประเทศ	D	๘๗	๒๖
การสนับสนุนงานวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ในประเทศ	D	๘๕	๒๗

ทั้งนี้ หากจัดกลุ่มคะแนนแยกตามหมวดหมู่แล้วพบว่า แนวโน้มหมวดหมู่ที่มีคะแนนสูง เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้ดังนี้

- หมวด A (การบริหารจัดการ)
- หมวด B (กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์)
- หมวด C (การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน/เอกชน)
- หมวด D (เครื่องมือ กลไกการจัดระเบียบป้าย)

ดังนั้น สรุปได้ว่า การจัดทำแผนควรให้ความสำคัญต่อหมวด A หมวด B หมวด C และหมวด D ตามลำดับ

๓) ความเห็นด้วยต่อปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย

รายละเอียดประเด็น (ร่าง) SWOT ในการจัดระเบียบป้าย ที่ส่งให้ผู้ตอบแบบสำรวจเลือกตอบระหว่าง เห็นด้วยอย่างยิ่ง / เห็นด้วย / ไม่เห็นด้วย / ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ "จุดแข็ง" (Strength) ในการจัดระเบียบป้าย
๑.๑ ผู้บริหารหน่วยงานมีนโยบายส่งเสริมภูมิทัศน์และการจัดระเบียบป้าย
๑.๒ หน่วยงานสามารถจัดเก็บรายได้ผ่านการให้โฆษณา อาทิ การให้สัมปทานเอกชนเช่าติดตั้งป้าย การจัดเก็บภาษีป้ายในท้องถิ่น
๑.๓ หน่วยงานมีอำนาจพิจารณาอนุญาตการติดตั้งป้าย การตรวจสอบ รื้อถอน ฯลฯ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดระเบียบให้เกิดภูมิทัศน์ที่ดี
๑.๔ หน่วยงานมีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย อาทิ ระเบียบห้ามการติดตั้งป้ายในแต่ละบริเวณเป็นการเฉพาะ เช่น บริเวณถนนสาย ก.
๑.๕ หลายหน่วยงานมีการดำเนินการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงภูมิทัศน์ที่ดี อาทิ การกำหนดบริเวณห้ามหรืออนุญาตติดตั้งป้าย การควบคุมจำนวนป้าย การกำหนดเวลาการโฆษณาของป้าย LED ฯลฯ
๑.๖ หลายหน่วยงานมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อช่วยจัดเก็บข้อมูลและระบุตำแหน่งป้าย ผ่านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
๑.๗ หลายหน่วยงานมีนวัตกรรมเพื่อการยื่นขออนุญาตติดตั้งป้าย อาทิ การใช้ Google Form ระบบ one-stop-service หรือการแจ้งเบาะแสป้ายผิดกฎหมาย อาทิ ระบบ Traffy Fondue หรือผ่านแอปพลิเคชันไลน์
๑.๘ หลายหน่วยงานมีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบแผ่นพับ เว็บไซต์ หรือโซเชียลมีเดียของหน่วยงาน
การวิเคราะห์ "จุดอ่อน" (Weakness) ในการจัดระเบียบป้าย
๒.๑ หน่วยงานมีมาตรฐาน/แนวทางปฏิบัติ การดำเนินการจัดระเบียบป้ายไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากบังคับใช้กฎหมายแตกต่างกัน หรือมีความพร้อมไม่เท่ากัน
๒.๒ ความรู้ ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ และข้อกฎหมายของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารยังมีจำกัด หน่วยงานเข้าใจ
๒.๓ จำนวนเจ้าหน้าที่และงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอกับปริมาณงานตามนโยบาย
๒.๔ การจัดระเบียบป้ายมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ ซึ่งขาดการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน
๒.๕ การจัดเก็บข้อมูลป้ายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
๒.๖ หลายหน่วยงานยังขาดกลไกเพื่อการจัดระเบียบป้าย และขาดแนวทางการติดตามประเมินผลกลไกที่มี
๒.๗ กลไกการเก็บค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับป้ายมีความซับซ้อน อาทิ การจ่ายภาษีป้ายดำเนินการแยกส่วนกับการขออนุญาตติดตั้งป้าย ไม่เข้าซ้อน
๒.๘ กลไกที่มีไม่ยืดหยุ่น อาทิ ระยะเวลาให้ติดตั้งป้ายอาจนานเกินไป ไม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ประกอบการที่ต้องการติดตั้งเพียงระยะสั้น
๒.๙ ขาดการกำหนดพื้นที่ต้นแบบเพื่อส่งเสริมการจัดการภูมิทัศน์ รวมทั้งไม่มีแนวทางการจัดระเบียบที่คำนึงถึงรูปแบบพื้นที่หรือย่าน
๒.๑๐ ขาดการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภาคพลเมืองเพื่อส่งเสริมการจัดการป้ายและการแจ้งเบาะแสอย่างเพียงพอ
๒.๑๑ ไม่มีการใช้มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม การกำหนดแรงจูงใจเพื่อสนับสนุนการจัดระเบียบป้าย
๒.๑๒ ขาดองค์ความรู้ งานวิจัย เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์อย่างเพียงพอ ในทุกระดับ
๒.๑๓ กฎหมายกำหนดบทลงโทษไม่รุนแรง ทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัว รวมทั้งไม่มีการปรับในอัตราก้าวหน้า และขั้นตอนการบังคับคดีมีความยุ่งยาก คดีความหมดอายุเร็ว
๒.๑๔ การยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อป้ายของหน่วยงานรัฐ จึงไม่สามารถส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย ในหน่วยงานภาครัฐกันเองได้

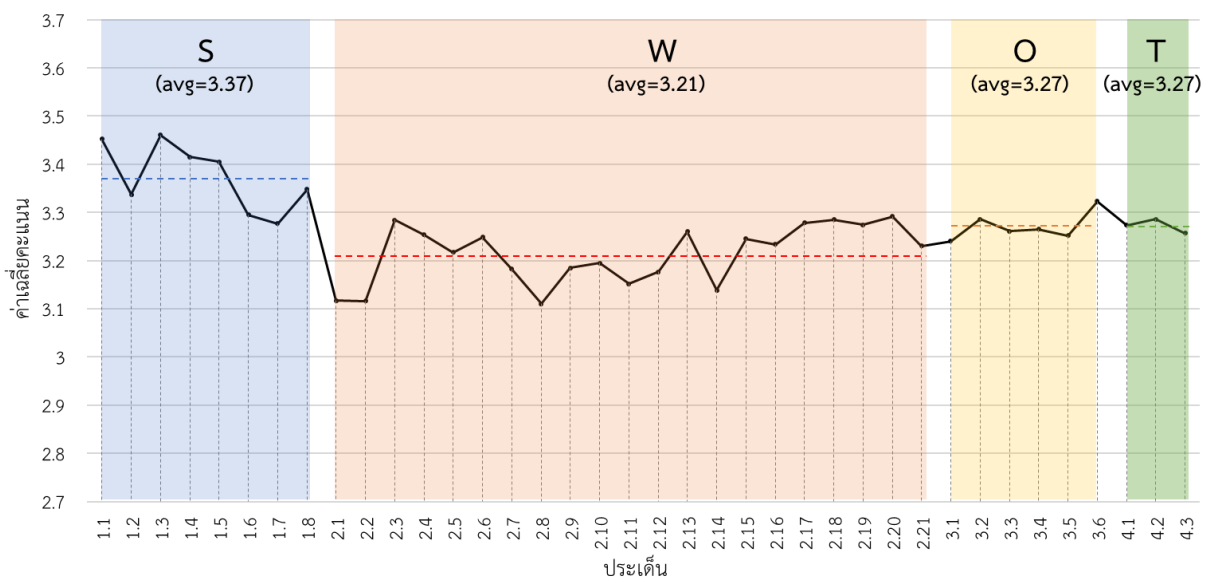
แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

๒.๑๕ กฎหมายก้าวมตามไม่ทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้ง นิยาม “ป้าย” ไม่ครอบคลุมลักษณะป้ายเกิดใหม่ หรือมีความคลุมเครือ
๒.๑๖ ขาดกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่เป็นมาตรฐานกลางระดับประเทศ
๒.๑๗ ผู้ประกอบการมีช่องทางการเลี่ยงกฎหมาย อาทิ ป้ายดักตึก ป้ายกองโจร การติดป้ายเวลาที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ตรวจตรา ฯลฯ
๒.๑๘ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญสูงสุดกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยขาดจิตสำนึกและค่านิยมในการสงวนรักษาภูมิทัศน์ที่ดีของพื้นที่ ซึ่งบางส่วนมีความเข้าใจว่าการจัดระเบียบป้ายเป็นการลดรอนสิทธิ
๒.๑๙ ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย/มาตรฐานที่เกี่ยวข้องต่อการจัดระเบียบป้าย
๒.๒๐ ผู้ประกอบการเพิกเฉยต่อการแจ้งเตือนของเจ้าหน้าที่ และพบผู้กระทำความผิดซ้ำเดิมบ่อยครั้ง
๒.๒๑ การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อผู้ประกอบการและประชาชนยังดำเนินการไม่ครอบคลุม
การวิเคราะห์ "โอกาส" (Opportunity) ในการจัดระเบียบป้าย
๓.๑ มีมาตรการการจัดระเบียบป้ายในระดับท้องถิ่น อาทิ การดำเนินงานตามมาตรการป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ (โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.) ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานของท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดระเบียบป้าย
๓.๒ ความสนใจของภาคประชาชน โดยเฉพาะในโซเชียลมีเดียเป็นช่องทางในการส่งเสริมการมีภูมิทัศน์ที่ดีบนพื้นที่สาธารณะ
๓.๓ สังคมนิยมการโฆษณาออนไลน์เพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลต่อปริมาณการติดตั้งป้ายในที่สาธารณะ
๓.๔ การเข้าถึงความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม รวมถึงระบบข้อมูลและฐานข้อมูล ซึ่งสามารถส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย
๓.๕ ต่างประเทศมีกลไกมาตรการการดำเนินการจัดระเบียบป้าย เพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดีในเมือง
๓.๖ หน่วยงานของรัฐสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดระเบียบป้ายให้แก่ภาคส่วนอื่น
การวิเคราะห์ "ภัยคุกคาม" (Threat) ในการจัดระเบียบป้าย
๔.๑ การขยายตัวของเมือง และการเพิ่มขึ้นของอสังหาริมทรัพย์และแหล่งพาณิชย์กรรมในเมือง
๔.๒ เทคโนโลยีมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้กฎหมายก้าวมตามไม่ทันรูปแบบป้ายที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ป้าย LED ป้ายไวโนล
๔.๓ กรณีไม่ทราบผู้ติดตั้งป้าย กฎหมายไม่สามารถสันนิษฐาน ว่าผู้ได้รับประโยชน์จากป้าย (อาทิ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์) เป็นผู้ติดตั้งป้ายและดำเนินการเอาผิดได้เนื่องจากอาจขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญฯ ตามหลักการที่สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์

ผลการคำนวณคะแนนเฉลี่ย จาก ๑,๕๘๒ ตัวอย่าง

(เห็นด้วยอย่างยิ่ง = ๔ คะแนน / เห็นด้วย = ๓ คะแนน / ไม่เห็นด้วย = ๒ คะแนน / ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = ๑ คะแนน)

ตัวอย่างยิ่ง = ๑ คะแนน

การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ยของทุกประเด็นมีคะแนน ๓.๒๖ ทั้งนี้ ค่าเฉลี่ยรายหมวด พบว่า ประเด็นจุดแข็ง (S) มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๗ ประเด็นจุดอ่อน (W) มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๑ ประเด็นโอกาส (O) มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๗ และประเด็นภัยคุกคาม (T) มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๗ โดยมีแนวโน้มเห็นด้วยต่อประเด็นจุดอ่อน (W) น้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ

๓.๑) ความเห็นด้วยต่อ “จุดแข็ง” (Strength) ในการจัดระเบียบป้าย

ประเด็น "จุดแข็ง" (Strength) ในการจัดระเบียบป้าย (เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ)	ค่าเฉลี่ย
๑.๓ หน่วยงานมีอำนาจพิจารณาอนุญาตการติดตั้งป้าย การตรวจสอบ รื้อถอน ฯลฯ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดระเบียบให้เกิดภูมิทัศน์ที่ดี	๓.๔๖
๑.๑ ผู้บริหารหน่วยงานมีนโยบายส่งเสริมภูมิทัศน์และการจัดระเบียบป้าย	๓.๔๕
๑.๔ หน่วยงานมีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย อาทิ ระเบียบห้ามการติดตั้งป้ายในแต่ละบริเวณเป็นการเฉพาะ เช่น บริเวณถนนสาย ก.	๓.๔๒
๑.๕ หลายหน่วยงานมีการดำเนินการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงภูมิทัศน์ที่ดี อาทิ การกำหนดบริเวณห้ามหรืออนุญาตติดตั้งป้าย การควบคุมจำนวนป้าย การกำหนดเวลาการโฆษณาของป้าย LED ฯลฯ	๓.๔๑
๑.๘ หลายหน่วยงานมีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบแผ่นพับ เว็บไซต์ หรือโซเชียลมีเดียของหน่วยงาน	๓.๓๕
๑.๒ หน่วยงานสามารถจัดเก็บรายได้ผ่านการให้โฆษณา อาทิ การให้สัมปทานเอกชนเช่าติดตั้งป้าย การจัดเก็บภาษีป้ายในท้องถิ่น	๓.๓๔
๑.๖ หลายหน่วยงานมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อช่วยจัดเก็บข้อมูลและระบุตำแหน่งป้าย ผ่านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	๓.๓๐
๑.๗ หลายหน่วยงานมีนวัตกรรมเพื่อการยื่นขออนุญาตติดตั้งป้าย อาทิ การใช้ Google Form ระบบ one-stop-service หรือการแจ้งเบาะแสป้ายผิดกฎหมาย อาทิ ระบบ Traffy Fondue หรือผ่านแอปพลิเคชันไลน์	๓.๒๘
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๓๗

๓.๒) ความเห็นด้วยต่อ "จุดอ่อน" (Weakness) ในการจัดระเบียบป้าย

ประเด็น "จุดอ่อน" (Weakness) ในการจัดระเบียบป้าย (เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ)	ค่าเฉลี่ย
๒.๑๘ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญสูงสุดกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยขาดจิตสำนึกและคำนึงในการสงวนรักษาภูมิทัศน์ที่ดีของพื้นที่ ซึ่งบางส่วนมีความเข้าใจว่าการจัดระเบียบป้ายเป็นการลดรอนสิทธิ	๓.๒๙
๒.๒๐ ผู้ประกอบการเพิกเฉยต่อการแจ้งเตือนของเจ้าหน้าที่ และพบผู้กระทำผิดซ้ำเดิมบ่อยครั้ง	๓.๒๙
๒.๓ จำนวนเจ้าหน้าที่และงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอกับปริมาณงานตามนโยบาย	๓.๒๘
๒.๑๗ ผู้ประกอบการมีช่องทางการเลี่ยงกฎหมาย อาทิ ป้ายดักคิก ป้ายกองโจร การติดป้ายเวลาที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ตรวจตรา ฯลฯ	๓.๒๘
๒.๑๙ ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย/มาตรฐานที่เกี่ยวข้องต่อการจัดระเบียบป้าย	๓.๒๗
๒.๑๓ กฎหมายกำหนดบทลงโทษไม่รุนแรง ทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัว รวมทั้งไม่มีการปรับในอัตราก้าวหน้า และขั้นตอนการบังคับคดีมีความยุ่งยาก คดีความหมดยาวเร็ว	๓.๒๖
๒.๔ การจัดระเบียบป้ายมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ ซึ่งขาดการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน	๓.๒๕
๒.๖ หลายหน่วยงานยังขาดกลไกเพื่อการจัดระเบียบป้าย และขาดแนวทางการติดตามประเมินผลกลไกที่มี	๓.๒๕
๒.๑๕ กฎหมายกำหนดไม่ทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้ง นิยาม “ป้าย” ไม่ครอบคลุมลักษณะป้ายเกิดใหม่ หรือมีความคลุมเครือ	๓.๒๕
๒.๑๖ ขาดกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่เป็นมาตรฐานกลางระดับประเทศ	๓.๒๓
๒.๒๑ การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อผู้ประกอบการและประชาชนยังดำเนินการไม่ครอบคลุม	๓.๒๓
๒.๕ การจัดเก็บข้อมูลป้ายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ	๓.๒๒
๒.๑๐ ขาดการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภาคพลเมืองเพื่อส่งเสริมการจัดการป้ายและการแจ้งเบาะแสอย่างเพียงพอ	๓.๑๙
๒.๗ กลไกการเก็บค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับป้ายมีความซ้ำซ้อน อาทิ การจ่ายภาษีป้ายดำเนินการแยกส่วนกับการขออนุญาตติดตั้งป้าย	๓.๑๘
๒.๙ ขาดการกำหนดพื้นที่ต้นแบบเพื่อส่งเสริมการจัดการภูมิทัศน์ รวมทั้งไม่มีแนวทางการจัดระเบียบที่คำนึงถึงรูปแบบพื้นที่หรือย่าน	๓.๑๘
๒.๑๒ ขาดองค์ความรู้ งานวิจัย เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์อย่างเพียงพอ ในทุกระดับ	๓.๑๘
๒.๑๑ ไม่มีการใช้มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม การกำหนดแรงจูงใจเพื่อสนับสนุนการจัดระเบียบป้าย	๓.๑๕
๒.๑๔ การยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อป้ายของหน่วยงานรัฐ จึงไม่สามารถส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย ในหน่วยงานภาครัฐกันเองได้	๓.๑๔

ประเด็น "จุดอ่อน" (Weakness) ในการจัดระเบียบป้าย (เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ)		ค่าเฉลี่ย
๒.๑ หน่วยงานมีมาตรฐาน/แนวทางปฏิบัติ การดำเนินการจัดระเบียบป้ายไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากบังคับใช้กฎหมายแตกต่างกัน หรือมีความพร้อมไม่เท่ากัน		๓.๑๒
๒.๒ ความรู้ ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ และข้อกำหนดของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารยังมีจำกัด		๓.๑๒
๒.๘ กลไกที่มีไม่ยืดหยุ่น อาทิ ระยะเวลาให้ติดตั้งป้ายอาจนานเกินไป ไม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ประกอบการที่ต้องการติดตั้งป้ายระยะสั้น		๓.๑๑
ค่าเฉลี่ยรวม		๓.๒๑

๓.๓) ความเห็นด้วยต่อ "โอกาส" (Opportunity) ในการจัดระเบียบป้าย

ประเด็น "โอกาส" (Opportunity) ในการจัดระเบียบป้าย (เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ)		ค่าเฉลี่ย
การวิเคราะห์ "โอกาส" (Opportunity) ในการจัดระเบียบป้าย		
๓.๖ หน่วยงานของรัฐสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดระเบียบป้ายให้แก่ภาคส่วนอื่น		๓.๓๒
๓.๒ ความสนใจของภาคประชาชน โดยเฉพาะในโซเชียลมีเดียเป็นช่องทางในการส่งเสริมการมีภูมิทัศน์ที่ดีบนพื้นที่สาธารณะ		๓.๒๙
๓.๓ สังคมนิยมการโฆษณาออนไลน์เพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลต่อปริมาณการติดตั้งป้ายในที่สาธารณะ		๓.๒๖
๓.๔ การเข้าถึงความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม รวมถึงระบบข้อมูลและฐานข้อมูล ซึ่งสามารถส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย		๓.๒๖
๓.๕ ต่างประเทศมีกลไกมาตรการการดำเนินการจัดระเบียบป้าย เพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดีในเมือง		๓.๒๕
๓.๑ มีมาตรการการจัดระเบียบป้ายในระดับท้องถิ่น อาทิ การดำเนินงานตามมาตรการป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ (โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.) ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานของท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดระเบียบป้าย		๓.๒๔
ค่าเฉลี่ยรวม		๓.๒๗

๓.๔) ความเห็นด้วยต่อ "ภัยคุกคาม" (Threat) ในการจัดระเบียบป้าย

ประเด็น "ภัยคุกคาม" (Threat) ในการจัดระเบียบป้าย (เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ)		ค่าเฉลี่ย
๔.๒ เทคโนโลยีมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้กฎหมายก้าวตามไม่ทันรูปแบบป้ายที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ป้าย LED ป้ายไว้นิล		๓.๒๙
๔.๑ การขยายตัวของเมือง และการเพิ่มขึ้นของอสังหาริมทรัพย์และแหล่งพาณิชย์กรรมในเมือง		๓.๒๗
๔.๓ กรณีไม่ทราบผู้ติดตั้งป้าย กฎหมายไม่สามารถสันนิษฐาน ว่าผู้ได้รับประโยชน์จากป้าย (อาทิ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์) เป็นผู้ติดตั้งป้ายและดำเนินการเอาผิดได้ เนื่องจากอาจขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญฯ ตามหลักการที่สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์		๓.๒๖
ค่าเฉลี่ยรวม		๓.๒๗

๓.๕) ประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่สำคัญ

ความเห็น
- ควรงดการอนุญาตป้ายไฟ LED มีอยู่ใกล้แหล่งชุมชน สาธารณะ เช่น ทางด่วน อาคารพักอาศัย สำนักงาน รพ. รร. เนื่องจากสร้างมลภาวะและทำลายบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกันของสังคม
- ไม่ควรจัดเก็บรายได้ เพราะอาจมีการทุจริตในหน่วยงาน
- ใช้ระบบ QR Code
- ควรใช้ประชาชนที่อยู่ในบริเวณที่จะจัดติดตั้งป้ายให้ความยินยอมด้วย ในกรณีให้ติดตั้งป้ายภายนอกอาคาร
- ผู้บริหารมองในภาพรวมของสภาพภูมิทัศน์ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยและสวยงาม ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางสายตา หรือ ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนน
- อยากเสนอแนะให้เพิ่มหรือให้อำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดระเบียบป้ายโฆษณาต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ ที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถูกตัดอำนาจของ พนักงานเจ้าหน้าที่ ออกไปตามมาตรา ๔ (๖) ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมาตราดังกล่าวถูกตัดออกไปจาก พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐
- ต้องมีขนาดเล็กพอติดกับสิ่งที่จะเป็นตัวยึด ให้อยู่กับที่ ไม่เกะกะกีดขวางบนทางเท้า (และบนถนนไม่มีข้อความที่สื่อความหมายในทางเสียหายต่อประเทศ)
- เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการติดตั้งป้าย
- ควรมีมาตรการเกี่ยวกับการดูแลรักษาป้ายโฆษณาด้วย โดยเฉพาะป้ายที่มีขนาดใหญ่ติดตั้งบนอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างอื่น เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อประชาชน
- ควรกำหนดลักษณะป้ายโฆษณาให้ครอบคลุมกับป้ายหรือวัสดุอื่นๆ ที่มีลักษณะหรือเจตนาใช้เช่นเดียวกับป้ายโฆษณาทั่วไป เช่น การปิดประกาศโฆษณาบนตัวรถโดยสาร การติดธงหรือผ้าที่มีข้อความโฆษณา เป็นต้น
- ควรมีการกำหนดปริมาณสูงสุดในการติดป้ายโฆษณาในบริเวณทางสาธารณะ ต่อการขออนุญาตแต่ละครั้ง เนื่องจากในการขออนุญาตติดป้ายโฆษณาขนาดเล็ก ไม่มีกฎหมายเฉพาะกำกับ ต้องดำเนินการตาม พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดในส่วนของใบปลิว ไม่ได้ครอบคลุมถึงป้ายโฆษณา
- จัดให้มี design guideline รูปแบบที่เหมาะสมให้ประชาชนสามารถเลือกใช้ให้เข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม
- การติดตั้งป้ายควรมีข้อห้ามติดตั้งสถานที่โบราณสถาน/โบราณวัตถุและแหล่งธรรมชาติที่สวยงาม
- มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการหรือประชาชนได้รับทราบในรูปแบบที่น่าสนใจ และเข้าใจได้ง่าย
- ให้ภาคเอกชนดำเนินการแทนรัฐมีสัญญาควบคุมรัดกุม
- การกวาดล้างและจัดทำฐานข้อมูลอย่างมีระบบเชื่อมต่อกันได้
- เขตพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่นมีหน่วยงานอื่นดูแลรับผิดชอบด้วยเช่น ทางหลวง/ทางหลวงชนบท เจ้าท่า เป็นต้น ควรต้องมีการประสานบูรณาการกัน
- มีการกำหนดแนวทาง ขั้นตอนที่ชัดเจน ครอบคลุมทุกกรณี การประชาสัมพันธ์ของส่วนกลางผ่านสื่อโฆษณาทีวี ให้เป็นที่รับรู้ของประชาชนในวงกว้าง
- การเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ ที่สามารถรับรู้ได้เป็นวงกว้างโดยหน่วยงานของรัฐเอง จัดต่อระเบียบ กฎหมายหลายประการ หากต้องเป็นไปในด้านการประกอบกิจการค้า
- มีแนวทางการจัดระเบียบ และท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามลักษณะพื้นที่
- จำกัดปริมาณป้าย
- คู่มือมาตรฐานการจัดระเบียบ การกำหนดพื้นที่ การจัดเก็บและระยะเวลาที่อนุญาต
- การกำหนด zoning ในการติดตั้งป้าย พื้นที่ทุกพื้นที่สามารถจัดการได้ด้วยตนเอง
- คาดหวังในการใช้กฎระเบียบที่เข้มงวด และไม่มีมีการคอร์รัปชันหรือปิดช่องทางการทุจริตของเจ้าหน้าที่
- หน่วยงานรัฐควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดระเบียบป้าย

๕.๒ ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย (SWOT) วิเคราะห์จากแบบสำรวจ

การกำหนดปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดระเบียบป้าย เลือกประเด็นที่มีค่าคะแนนสูงสุดร้อยละ ๗๕ (ประยุกต์ใช้หลักการทางสถิติ ได้แก่ Q₁ (First Quartile)) โดยจัดลำดับตามประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และเพิ่มเติมประเด็นที่ได้รับจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ในแบบสำรวจ

๑. จุดแข็ง (S)	๒. จุดอ่อน (W)
๑) การบริหารจัดการ ๑.๑) หน่วยงานมีอำนาจพิจารณาอนุญาตการติดตั้งป้าย การตรวจสอบ รื้อถอน ฯลฯ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดระเบียบให้เกิดภูมิทัศน์ที่ดี ๑.๒) ผู้บริหารหน่วยงานมีนโยบายส่งเสริมภูมิทัศน์ และการจัดระเบียบป้าย ๑.๓) หน่วยงานมีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย อาทิ ระเบียบห้ามการติดตั้งป้ายในแต่ละบริเวณเป็นการเฉพาะ เช่น บริเวณถนนสาย ก. ๑.๔) หน่วยงานสามารถจัดเก็บรายได้ผ่านการให้โฆษณา อาทิ การให้สัมปทานเอกชนเช่าติดตั้งป้าย การจัดเก็บภาษีป้าย ในท้องถิ่น ๒) กลไกการจัดระเบียบป้าย ๑.๕) หลายหน่วยงานมีกลไกการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงภูมิทัศน์ที่ดี อาทิ การกำหนดบริเวณห้ามหรืออนุญาตติดตั้งป้าย การควบคุมจำนวนป้าย การกำหนดเวลาการโฆษณาของป้าย LED ฯลฯ ๑.๖) หลายหน่วยงานมีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบแผ่นพับ เว็บไซต์ หรือโซเชียลมีเดียของหน่วยงาน	๑) ผู้โฆษณา ๒.๑) การให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่าการรักษาภูมิทัศน์ที่ดีของพื้นที่ ๒.๒) การเพิกเฉยต่อการแจ้งเตือนของเจ้าหน้าที่ และพบผู้กระทำความผิดซ้ำเดิมบ่อยครั้ง ๒.๓) พบช่องทางการเลี่ยงกฎหมาย อาทิ ป้ายดักคิก ป้ายกองโจร การติดป้ายในเวลาที่ไม่มีการเจ้าหน้าที่ตรวจตรา ฯลฯ ๒.๔) ผู้โฆษณาขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย/มาตรฐานที่เกี่ยวข้องต่อการจัดระเบียบป้าย ๒) การบริหารจัดการ ๒.๕) จำนวนเจ้าหน้าที่ และงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอกับปริมาณงานตามนโยบาย ๒.๖) การจัดระเบียบป้ายมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ ซึ่งขาดการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ๒.๗) การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อผู้โฆษณา และประชาชนยังดำเนินการไม่ครอบคลุม ๓) กฎหมาย ๒.๘) กฎหมายกำหนดบทลงโทษไม่รุนแรง ทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัว รวมทั้งไม่มีการปรับในอัตราที่ก้าวหน้า และขั้นตอนการบังคับคดีมีความยุ่งยาก คดีความหมดอายุเร็ว ๒.๙) กฎหมายก้าวตามไม่ทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้ง นิยาม “ป้าย” ไม่ครอบคลุมลักษณะป้ายเกิดใหม่ หรือมีความคลุมเครือ ๒.๑๐) ขาดกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่เป็นมาตรฐานกลางระดับประเทศ ๔) กลไกการจัดระเบียบป้าย ๒.๑๑) หลายหน่วยงานยังขาดกลไกการจัดระเบียบป้าย และขาดแนวทางการติดตามประเมินผลกลไกที่มี ๒.๑๒) การจัดเก็บข้อมูลป้ายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ ๒.๑๓) ขาดการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภาคพลเมือง เพื่อส่งเสริมการจัดการป้ายและการแจ้งเบาะแสอย่างเพียงพอ ๒.๑๔) กลไกการเก็บค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับป้าย มีความซับซ้อน อาทิ การจ่ายภาษีป้ายดำเนินการแยกส่วนกับการขออนุญาตติดตั้งป้าย ๒.๑๕) ขาดการกำหนดพื้นที่ต้นแบบเพื่อการส่งเสริมการจัดการภูมิทัศน์ รวมทั้งไม่มีแนวทางการจัดระเบียบที่คำนึงถึงรูปแบบพื้นที่หรือย่าน ๒.๑๖) ขาดองค์ความรู้ งานวิจัย เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์อย่างเพียงพอ ในทุกระดับ
๓. โอกาส (O)	
๓.๑) หน่วยงานของรัฐสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดระเบียบป้ายให้แก่ภาคส่วนอื่น ๓.๒) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะโซเชียลมีเดีย รวมทั้งกระแสการโฆษณาออนไลน์ ๓.๓) การเข้าถึงความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม รวมถึงระบบข้อมูลและฐานข้อมูล ๓.๔) กลไกและองค์ความรู้จากต่างประเทศ	
๔. อุปสรรค (T)	
๔.๑) เทคโนโลยีมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้กฎหมายก้าวตามไม่ทันรูปแบบป้ายที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ป้าย LED ป้ายไว้นิล ๔.๒) การขยายตัวของเมือง และการเพิ่มขึ้นของอสังหาริมทรัพย์และแหล่งพาณิชยกรรมในเมือง ๔.๓) กฎหมายไม่สามารถสันนิษฐานว่าผู้ได้รับประโยชน์จากป้าย (อาทิ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์) เป็นผู้ติดตั้งป้าย และดำเนินการเอาผิดได้	

๕.๓ การกำหนดกรอบมาตรการจัดระเบียบป้ายผ่าน TOWS Matrix

จากการวิเคราะห์ที่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (SWOT Analysis) สามารถจัดกลุ่มและสรุปกรอบแนวทางการจัดระเบียบป้ายผ่าน TOWS Matrix ที่สำคัญ ได้แก่

SO: กลยุทธ์เชิงรุก

- ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุน การจัดการและพัฒนาศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ และการจัดระเบียบป้าย
- ผลักดันให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดระเบียบป้ายตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัด
- ส่งเสริมและผลักดันให้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ กำหนดมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ เพื่อผลักดันตามกลไกไปสู่การปฏิบัติ

WO: กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดระเบียบป้าย
- เพิ่มการมีส่วนร่วมร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนช่องทางการแจ้งเบาะแสผู้กระทำความผิดกฎหมาย
- ผลักดันให้ใช้สื่อต่าง ๆ อาทิ โซเชียลมีเดีย เป็นช่องทางประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ ค่านิยมที่ดีของสังคม
- นำกลไก มาตรการ หลักเกณฑ์ รวมทั้งการกำหนดนิยาม จากตัวอย่างของการศึกษา/วิจัยของต่างประเทศ มาประยุกต์ใช้

ST: กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- การกำกับ ดูแล ติดตามตรวจสอบการจัดระเบียบป้ายของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ
- หน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาตรการด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ โดยการจัดทำ เพิ่มเติม แก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย รวมทั้งปรับปรุงนิยาม "ป้าย" ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- หน่วยงานของรัฐ พัฒนาและต่อยอดนวัตกรรมและฐานข้อมูล อาทิ เพื่อรวบรวมข้อมูล การขออนุญาต การตรวจสอบ ฯลฯ

WT: กลยุทธ์เชิงรับ

- ส่งเสริมมาตรการการตรวจสอบความปลอดภัยของป้าย
- ส่งเสริมการมีแผน/มาตรการออกแบบภูมิทัศน์ (Design Guideline) ตามอัตลักษณ์ของพื้นที่
- มีมาตรการด้านภาษี / เศรษฐศาสตร์ และกลไกการสร้างแรงจูงใจ อาทิ กลไกภาษีป้ายเพื่อสนับสนุน/ควบคุมการจัดระเบียบป้าย

๖. แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

๖.๑ ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการถึงปี พ.ศ. ๒๕๘๐ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๘๐ และมีการทบทวนทุก ๕ ปี

๖.๒ เป้าหมาย

เมืองและชุมชนมีการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี ผ่านการจัดระเบียบป้าย

๖.๓ วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน ให้เมืองและชุมชนมีการจัดระเบียบป้าย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สะดวกสบาย สวยงาม น่าอยู่ และปลอดภัย

๖.๔ เป้าประสงค์

- ๑) การจัดระเบียบป้ายได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) มาตรการ หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย เอื้อต่อการจัดระเบียบป้าย
- ๓) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบป้าย
- ๔) เครื่องมือ กลไก การจัดระเบียบป้าย ได้รับการพัฒนา เพื่อยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์

๖.๕ สรุปแนวทาง/มาตรการ

แนวทางที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการเพื่อการจัดระเบียบป้าย

มาตรการ

- ๑.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน
- ๑.๒ การผลักดันการดำเนินงานของหน่วยงานตามกรอบที่กฎหมายกำหนด

แนวทางที่ ๒ การผลักดันมาตรการ หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย ที่เอื้อต่อการจัดระเบียบป้าย

มาตรการ

- ๒.๑ การจัดทำ/ปรับปรุง หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๒ การจัดให้มีมาตรการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์

แนวทางที่ ๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดระเบียบป้าย

มาตรการ

- ๓.๑ การมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน เอกชน และเครือข่ายในการจัดระเบียบป้าย
- ๓.๒ การส่งเสริมค่านิยม การรับรู้ การจัดระเบียบป้ายที่ดี
- ๓.๓ การสนับสนุนการจัดระเบียบป้ายในระดับพื้นที่

แนวทางที่ ๔ การพัฒนาเครื่องมือ กลไกการจัดระเบียบป้าย เพื่อยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์

มาตรการ

- ๔.๑ การพัฒนานวัตกรรม/ฐานข้อมูล
- ๔.๒ การส่งเสริมการศึกษา/วิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตารางแสดงความเชื่อมโยงการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

กฎหมายและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง	กฎหมาย พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ / พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ / พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ / พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๙ / พระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ / พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กฎหมายลำดับรอง และข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง		สถานการณ์ ๑. ปัญหาการติดตั้งป้ายไม่ปลอดภัย ๒. ปัญหาการบริหารจัดการป้าย ๓. ปัญหากฎหมายที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ๔. ปัญหาการขาดกลไกเพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี รวมทั้งองค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการถึงปี พ.ศ. ๒๕๘๐ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๘๐ และมีการทบทวนทุก ๕ ปี			
เป้าหมาย	เมืองและชุมชนมีการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี ผ่านการจัดระเบียบป้าย			
วัตถุประสงค์	เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน ให้เมืองและชุมชนมีการจัดระเบียบป้าย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สะดวกสบาย สวยงาม น่าอยู่ และปลอดภัย			
เป้าประสงค์	๑. การจัดระเบียบป้ายได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	๒. มาตรการ หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย เอื้อต่อการจัดระเบียบป้าย	๓. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบป้าย	๔. เครื่องมือ กลไก การจัดระเบียบป้าย ได้รับการพัฒนา เพื่อยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์
แนวทาง	แนวทางที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการเพื่อการจัดระเบียบป้าย	แนวทางที่ ๒ การผลักดันมาตรการ หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย ที่เอื้อต่อการจัดระเบียบป้าย	แนวทางที่ ๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดระเบียบป้าย	แนวทางที่ ๔ การพัฒนาเครื่องมือ กลไก การจัดระเบียบป้าย เพื่อยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์
มาตรการ	๑.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน ๑.๒ การผลักดันการดำเนินงานของหน่วยงานตามกรอบที่กฎหมายกำหนด	๒.๑ การจัดทำ/ปรับปรุง หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง ๒.๒ การจัดให้มีมาตรการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์	๓.๑ การมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน เอกชน และเครือข่ายในการจัดระเบียบป้าย ๓.๒ การส่งเสริมค่านิยม การรับรู้ การจัดระเบียบป้ายที่ดี ๓.๓ การสนับสนุนการจัดระเบียบป้ายในระดับพื้นที่	๔.๑ การพัฒนานวัตกรรม/ฐานข้อมูล ๔.๒ การส่งเสริมการศึกษา/วิจัยที่เกี่ยวข้อง

๖.๖ แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง

แนวทาง	มาตรการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
แนวทางที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพ การบริหารจัดการ เพื่อการจัดระเบียบ ป้าย	๑.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน ๑) การจัดทำนโยบายการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึง การส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี ทั้งในภาพรวม และระดับท้องถิ่น ๒) การส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรู้เชิงกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนพัฒนา ให้มีหลักสูตรการจัดระเบียบป้ายสำหรับอบรมเพื่อเสริมสร้าง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ๓) การส่งเสริมให้มีการกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ และงบประมาณที่เหมาะสม ๔) การสนับสนุนการเก็บภาษีป้าย การให้สิทธิสัมปทานป้าย รวมทั้งมาตรการจูงใจอื่น ๆ ที่สร้างสมดุลทางเศรษฐกิจ และการมีสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ที่ดี	<u>หน่วยงานหลัก</u> - มท. (สธ./ยผ.) - อบท. - คค. (ทล./ทช./กทพ.) - ทส. (สผ.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - ส.ท.ท. - สถาบันการศึกษา
	๑.๒ การผลักดันการดำเนินงานของหน่วยงานตามกรอบที่กฎหมาย กำหนด ๑) การกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย อย่างเคร่งครัด ๒) การกำกับดูแลการตรวจสอบความปลอดภัยของป้าย ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ให้มีความปลอดภัย เป็นระเบียบเรียบร้อย ๓) การตรวจสอบ ดูแล และปรับปรุงตำแหน่งติดตั้ง เครื่องหมายจราจร	<u>หน่วยงานหลัก</u> - อบท. - คค. (ทล./ทช./กทพ.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - มท. (ยผ.) - ตร.

แนวทาง	มาตรการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
แนวทางที่ ๒ การผลักดัน มาตรการ หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย ที่เอื้อต่อการจัด ระเบียบป้าย	๒.๑ การจัดทำ/ปรับปรุง หลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง ๑) การส่งเสริมให้หน่วยงานออกหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ กฎหมาย เพื่อส่งเสริมการจัดระเบียบป้าย ตามกรอบที่กฎหมาย กำหนด หรือปรับปรุงตามความเหมาะสม ๒) การเพิ่มบทลงโทษตามกฎหมายให้เกิดความเกรงกลัว หรือมีบทลงโทษในอัตราที่หนักขึ้นสำหรับผู้ที่ทำผิดซ้ำ ๓) การปรับปรุงการขออนุญาตติดตั้ง/การตรวจสอบ ความปลอดภัยของป้าย ๔) การปรับปรุงกระบวนการติดตั้ง รวมทั้งติดตามตรวจสอบ อาทิ การจัดทำแบบมาตรฐานติดตั้งป้าย ระบบค้ำประกันป้าย ระบบใบรับรองการมีป้ายถูกต้องกฎหมายของผู้ประกอบการ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - มท. (สธ./ยผ.) - คค. (ทล./ทช./กทพ.) - อปท. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - องค์กรภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง (อาทิ ASPA)
	๒.๒ การจัดให้มีมาตรการจัดระเบียบป้ายที่คำนึงถึง สิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ ๑) การจัดทำมาตรการ/แนวทางการดำเนินงานเพื่อการจัด ระเบียบป้ายที่คำนึงถึงภูมิทัศน์ อาทิ การกำหนดพื้นที่ติดตั้งป้าย การกำหนดระยะห่างระหว่างป้าย จำนวนป้ายที่อนุญาต ระยะเวลา ในการติดตั้ง รูปแบบข้อความ สี ฯลฯ รวมทั้งคำนึงถึงสภาพ และอัตลักษณ์ของพื้นที่ ๒) การจัดให้มีมาตรการเพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ สำหรับป้ายเคลื่อนที่ได้ อาทิ ป้ายบนยานพาหนะ ป้ายที่คนถือ ๓) การกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับแสงสว่างบนป้าย อาทิ นิยามมลภาวะทางแสง ปริมาณ/ทิศทางการส่องสว่าง เวลาเปิด-ปิด ประเภทหลอดไฟ ระยะห่างระหว่างชุมชน	<u>หน่วยงานหลัก</u> - อปท. - มท. (ยผ.) - คค. (ขบ./รฟม./ รฟท./รฟฟท./ ขสมก./ทอท.) - ทส. (สผ.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - สธ. (อนม.)

แนวทาง	มาตรการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
แนวทางที่ ๓ การส่งเสริม การมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วน ในการจัด ระเบียบป้าย	๓.๑ การมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน เอกชน และเครือข่าย ในการจัดระเบียบป้าย ๑) การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดระเบียบป้ายของทุกภาคส่วน ๒) การจัดตั้ง ส่งเสริมเครือข่ายประชาชน และเครือข่าย เพื่อการจัดระเบียบป้ายและจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ มีช่องทาง ในการร้องเรียน ตรวจสอบ ติดตามผล แจ้งเบาะแส	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ทส. (สผ.) - อบท. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - มท. (สผ.) - ภาคเอกชน
	๓.๒ การส่งเสริมค่านิยม การรับรู้ การจัดระเบียบป้ายที่ดี ๑) การณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สื่อสาร อาทิต องค์ความรู้/คู่มือสำหรับผู้ประกอบการและประชาชน หลักเกณฑ์ การจัดระเบียบป้าย ช่องทางการแจ้งเบาะแส ๒) การส่งเสริมการพัฒนาสื่อโฆษณาสร้างสรรค์ ๓) การสนับสนุนการจัดระเบียบป้ายในสถานที่ และทรัพย์สินของราชการ รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งศาสนสถาน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ภาคส่วนอื่น	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ทส. (สผ.) - อบท. - ASPA <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - วร. (ศน./TMF) - สร. (กปส./สศส.) - พศ. - หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ
	๓.๓ การสนับสนุนการจัดระเบียบป้ายในระดับพื้นที่ ๑) การจัดทำรายการประเด็นกลาง (checklist) ที่หน่วยงานระดับพื้นที่ควรคำนึงถึงด้านภูมิทัศน์ ๒) การจัดให้มีแผน/มาตรการออกแบบภูมิทัศน์ (Design Guideline) ในแต่ละพื้นที่ และการออกข้อกำหนด การจัดระเบียบป้าย ตามอัตลักษณ์ของภูมิทัศน์พื้นที่หรือย่าน โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมือง (zoning) ๓) การจัดให้มีมาตรการการจัดระเบียบป้ายในแหล่งอันครอนุรักษ์ อาทิ แหล่งศิลปกรรมอันครอนุรักษ์ พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า และพื้นที่มรดกโลก แหล่งมรดกวัฒนธรรมอื่น ๆ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๔) การคัดเลือกและส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการจัดการภูมิทัศน์	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ทส. (สผ.) - อบท. - มท. (ยผ.) - คณะอนุกรรมการ อนุรักษ์และพัฒนา เมืองเก่าจังหวัด <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - วร. (ศก./สวธ.) - สร. (สศส.) - กก. (กทท.) - TALA

แนวทาง	มาตรการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
แนวทางที่ ๔ การพัฒนา เครื่องมือ กลไก การจัดระเบียบป้าย เพื่อยกระดับ การจัดการ สิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์	๔.๑ การพัฒนานวัตกรรม/ฐานข้อมูล ๑) การส่งเสริม พัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินงานและบริหารจัดการ อาทิ นวัตกรรมเพื่ออำนวยความสะดวกการยื่นขออนุญาตติดตั้งป้าย การแจ้งเบาะแส การจัดเก็บ ภาษีป้าย ๒) การส่งเสริมการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และระบบ การจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ๓) การวางระบบแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานจัดระเบียบป้ายที่มีประสิทธิภาพ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ดช. (depa) - อว. (สนช.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - อปท. - คค. (ทล./ทช./กทพ.) - มท. (ยผ.)
	๔.๒ การส่งเสริมการศึกษา/วิจัยที่เกี่ยวข้อง ๑) การศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้อง ๒) การสนับสนุนงานวิจัย และการพัฒนาองค์ความรู้ ๓) การสนับสนุนการศึกษาและการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Assessment)	<u>หน่วยงานหลัก</u> - มหาวิทยาลัย <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - TALA

๗. ข้อเสนอแนะการดำเนินการจัดระเบียบป้ายในระดับพื้นที่ (พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์)

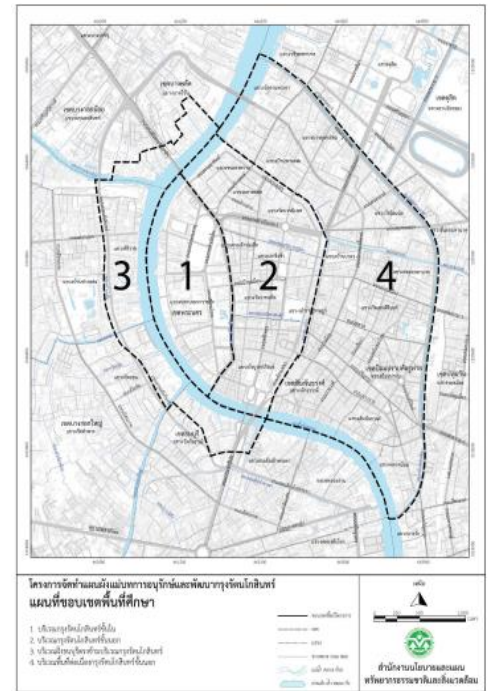
เพื่อขับเคลื่อนแนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมืองอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ ตามมาตรการที่ ๓.๓ การสนับสนุนการจัดระเบียบป้ายในระดับพื้นที่ สผ. เสนอตัวอย่างแนวทางการดำเนินการจัดระเบียบป้ายในพื้นที่ นำร่องจากพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ โดยดำเนินการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง และมีข้อเสนอแนะการดำเนินงาน ดังนี้

๑) การทบทวนแผนผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์^{๓๗}

ที่ผ่านมา สผ. ดำเนินภารกิจกำหนดนโยบายเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งมีคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนแม่บทในการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ โดยจัดทำแผนผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๕๖๐) ซึ่งแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็น ๔ บริเวณ ได้แก่ (๑) บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน (๒) บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก (๓) บริเวณฝั่งธนบุรีตรงข้ามบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ (๔) บริเวณพื้นที่ต่อเนื่องกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก (ตามรูป) ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบภูมิทัศน์ป้าย ดังนี้

(๑) บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๔ เรื่อง แนวนโยบายการใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน และข้อเสนอการกำหนดนโยบายการใช้ที่ดินบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรีตรงข้ามบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน ที่กำหนดใน ข้อ ๗ ว่า “ให้มีการควบคุมและจัดระเบียบป้ายโฆษณาทุกชนิดในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน”

(๒) จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์มีสภาพปัญหาด้านภูมิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับป้าย อาทิ ปัญหาด้านการรบกวน (Disturbance) จากการติดตั้งป้ายในตำแหน่งที่รบกวนภาพสำคัญ การติดตั้งป้ายขนาดใหญ่เกินความจำเป็นที่ก่อให้เกิดทัศนียภาพไม่เหมาะสม ทั้งนี้ จากการรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ พบว่าควรจัดทำแนวทาง ข้อกำหนดหรือมาตรการ (Design Guideline) การออกแบบภูมิทัศน์ พร้อมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของพื้นที่ อาทิ การออกแบบป้ายให้มีขนาดและความสูงที่เหมาะสม การออกแบบป้ายรถประจำทางตามอัตลักษณ์ของย่าน ทั้งในพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก และพื้นที่ต่อเนื่องกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก รวมทั้งการควบคุมภูมิทัศน์ของสิ่งปลูกสร้างบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา^{๓๘}

รูปแผนที่ขอบเขตตามยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

^{๓๗} สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๖๐). แผนผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์.

^{๓๘} ไม่ได้มีการกล่าวถึงสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะบริเวณฝั่งธนบุรีตรงข้ามบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

(๓) การทบทวนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบป้าย ในแผนผังแม่บทฯ

ยุทธศาสตร์	แผนงาน	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	การดำเนินงานการจัดระเบียบป้าย
๒. ด้านการใช้ที่ดิน	๒.๑ การปรับปรุงมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร	๒.๑.๓ โครงการจัดทำมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	สผ.	กำหนดรายละเอียดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม อาทิ สี แนวทางติดตั้งป้าย
๓. ด้านภูมิทัศน์	๓.๑ การปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง	๓.๑.๒ ปรับปรุงภูมิทัศน์ในโครงสร้างทัศนภาพ	กรุงเทพมหานคร (สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง สำนักการจราจรและขนส่ง สำนักการโยธา สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักเทศกิจ)	โดยมีกิจกรรมที่สำคัญเกี่ยวกับป้าย ได้แก่ การวางแผนกลไกควบคุมสิ่งรบกวนภูมิทัศน์ เช่น ป้ายอาคาร ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ในระยะยาว
๗. ด้านกายภาพและวิถีชุมชน	๗.๑ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน	๗.๑.๑ โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการอยู่อาศัยในกลุ่มชุมชนที่สำคัญ	สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง	การศึกษาและจัดทำป้ายข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน
๘. ด้านการท่องเที่ยว	๘.๑ การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	๘.๑.๑ โครงการปรับปรุงอุปกรณ์สื่อสารข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว	การติดตั้งป้ายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ๓๔ แห่ง
๘. ด้านการท่องเที่ยว	๘.๒ การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว	๘.๒.๑ โครงการปรับปรุงสถานที่และอุปกรณ์ให้ข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว	สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว	การติดตั้งป้ายข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว ๖ เส้นทาง ๒ พื้นที่

(๔) มาตรการเพิ่มเติมที่เสนอแนะให้ดำเนินการ อาทิ การจัดทำแนวทางการอนุรักษ์เมือง (Urban Conservation Guideline) เพื่อควบคุมป้ายโฆษณา ได้แก่ บริเวณพระบรมมหาราชวัง ย่านบางลำพู ถนนราชดำเนินกลาง-ผ่านฟ้า ย่านเสาชิงช้า ย่านปากคลองตลาด ย่านนางเลิ้งมหานาค และย่านเยาวราช วงเวียน ๒๒ กรกฏาคม นอกจากนี้บริเวณถนนเยาวราชควรจัดทำแนวทางการอนุรักษ์ที่เป็นการส่งเสริมรูปแบบป้ายโฆษณาที่มีอัตลักษณ์ด้วยเช่นกัน

๒) ข้อเสนอแนะการดำเนินงานจัดระเบียบป้ายในพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์

(๑) พื้นที่ควรมีการวิเคราะห์คุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Assessment) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับป้าย

(๒) ควรมีรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนของโครงการ ๓.๑.๒ เพื่อวางแผนกลไกควบคุมสิ่งรบกวนภูมิทัศน์ รวมทั้งการจัดทำข้อกำหนดหรือมาตรการการออกแบบ (Design Guideline) ควรมีมาตรการเชิงภูมิทัศน์ ซึ่งคำนึงถึงการติดตั้ง สี ข้อความ จำนวน ความหนาแน่น แสงสว่างของป้าย รวมทั้งอาจกำหนดมาตรการเพิ่มเติม อาทิ ระยะเวลาการติดตั้งป้ายโฆษณา การรื้อถอนป้าย ครอบคลุมป้ายของภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่^{๓๙} ในแต่ละบริเวณของกรุงรัตนโกสินทร์

(๓) ควรกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เอกชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานในการวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

(๔) นำเสนอแนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมืองต่อคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า เพื่อผลักดันการดำเนินงานจัดระเบียบป้ายให้เป็นรูปธรรมต่อไป

^{๓๙}อาจใช้แนวคิดการออกแบบป้ายประชาสัมพันธ์ ตามที่ ทนงจิต & เอื้อเอ็นดู (๒๕๖๒) เสนอโดยใช้ป้าย ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนขนาด พับเก็บ เคลื่อนย้ายได้ และใช้วัสดุท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (creative cities) ซึ่งใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นตัวขับเคลื่อนบนพื้นฐานวัฒนธรรมพื้นถิ่น

บรรณานุกรม

- การทางพิเศษแห่งประเทศไทย. (๒๕๕๕). คู่มือปฏิบัติงาน การให้เข้า-ใช้พื้นที่ในเขตทางพิเศษ.
- คณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ. (๒๕๕๐). แผนปฏิบัติการในการจัดระเบียบป้าย.
- ชัชสีร์ คงเมือง. (๒๕๕๖). ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมป้ายโฆษณา กรณีศึกษาการควบคุมป้ายโฆษณาในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- ชาคริต อัมเจริญกุล. (๒๕๖๐). ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับมลภาวะทางแสงจากป้ายโฆษณา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฉัตรศิราช ลาภวิงศ์. (๒๕๕๕). ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมและจัดการป้ายโฆษณา. ม.ป.ท. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทงจิด อิมสำอาง และ เอื้อเอ็นดู ดิษฐกุล ณ อยู่ธยา. (๒๕๖๒). การออกแบบเรขาคณิตป้ายประชาสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาโครงการริมถนนยานนาวา. วารสารนิติศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ประจำปี ๒๕๖๒
- เทศบาลนครแหลมฉบัง. (ม.ป.ป.). [สืบค้นเมื่อ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๖]. จากเว็บไซต์ https://www.facebook.com/lcacityinfo/posts/pfbid029g5HEwbkxSCGPxTrc5FR6CESLzCx7LLJV8Kp5M4es3nCBuwrDPfka7igF62DqdL!/?locale=th_TH
- บัณฑิต จุลสาส์. (๒๕๒๙). การศึกษาปัญหามลพิษในชุมชนเมือง. ใน รายงานการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ ๒๔ สาขาสิ่งแวดล้อม ณ ตึกเทียมมคมกฤส คณะวนศาสตร์ ห้อง ๔๐๒ ระหว่างวันที่ ๒๗-๒๙ ม.ค. ๒๕๒๙ (น. ๑-๑๓). คลังความรู้ดิจิทัล มก. จากเว็บไซต์ https://kukr.lib.ku.ac.th/kukr_es/index.php?/BKN/search_detail/result/3963
- สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๖๒). มาตรการป้องกันการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับป้ายโฆษณาบนทางสาธารณะ.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๕๙). กรอบแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๕๔). ยุทธศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๖๐). แผนผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๖๕). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๔.
- หนังสือพิมพ์แนวหน้า. (๒๕๖๓). เก็บป้ายโฆษณาเถื่อน มิ.ย. เดือนเดียว ๔ พันป้าย ดำเนินคดี-ปรับหลัก/หมด สัญญาหรือทั้งวันที่. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖, จากเว็บไซต์: <https://www.naewna.com/local/503652>
- อลงกรณ์ ภูมิภาญจน์. (๒๕๕๘). การประเมินผลกระทบทางทัศนภาพของป้ายโฆษณาที่ติดตั้งบนอาคารและทางเท้า กรณีศึกษา: ป้ายโฆษณาบริเวณถนนราชดำเนิน และถนนชุมพล อ.เมือง จ.นครราชสีมา. วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- Bayerische Staatskanzlei ก. (ม.ป.ป.). Bayerische Bauordnung (BayBO) in der Fassung der Bekanntmachung vom 14. August 2007. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๖, จากเว็บไซต์: <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayBO>
- Bayerische Staatskanzlei ข. (ม.ป.ป.). Gesetz zum Schutz und zur Pflege der Denkmäler. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๖, จากเว็บไซต์: <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayDSchG>
- Nishimura et al. (2000). Toshi no fukeikeikaku -Obei no keikan kontororu shuho to jissai-. Gakugei shuppansha.
- Referat für Stadtplanung und Bauordnung der Landeshauptstadt München. (ม.ป.ป.). Werbeanlagen. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๖, จากเว็บไซต์: <https://stadt.muenchen.de/infos/werbeanlagen.html>
- Referat für Stadtplanung und Bauordnung der Landeshauptstadt München. (2018). Bauantrag Werbeanlagen. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๖, จากเว็บไซต์: https://stadt.muenchen.de/dam/jcr:cd65ee7f-a5f1-4bc8-acc0-d886b2c263c7/Werbeanlagen_Bauantrag_web_2018.pdf

ภาคผนวก

รายชื่อคณะผู้จัดทำ

๑. คณะที่ปรึกษา

๑) นางชฎานันท์ ภักดิ์จิตต์	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒) นายประเสริฐ ศิริินภาพร	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๑๙ มี.ค. ๒๕๖๗ - ๓๐ ธ.ค. ๒๕๖๗)
๓) นายพิรุณ สัยยะสิทธิ์พานิช	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๒ พ.ย. ๒๕๖๔ - ๓๐ ต.ค. ๒๕๖๖)
๔) นายทรงเกียรติ ตาตะยานนท์	รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕) นายจิรวัดน์ ระติสุนทร	รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖) นางสาวสุจิตรา อยู่ทอง	ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
๗) นายอิศรพันธ์ กาญจนเรชา	ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
(ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๖๓ - ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๗)

๒. คณะผู้จัดทำ

๑) นางชรีณี สุวรรณทัต	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
(ผู้อำนวยการกลุ่มงานสิ่งแวดล้อมชุมชน)
๒) นายวิทยา ตั้งพิทยาเวทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
๓) นายหฤทัย วงษ์ดารา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
๔) นางสาวปิยนันท์ รุ่งศรี	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการ
และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานสิ่งแวดล้อมชุมชน กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ภาคผนวก ก มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลภาวะทางแสงจากป้ายโฆษณาของประเทศไทย และต่างประเทศ (อ้างอิงจาก ชาศริต อิมเจริญกุล, ๒๕๖๐)
- ภาคผนวก ข มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้ายโฆษณา (อ้างอิงจาก ชัชวีร์ คงเมือง, ๒๕๕๖)
- ภาคผนวก ค รายงานการประชุมกลุ่มย่อยรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อ (ร่าง) แนวทางการจัดระเบียบป้าย เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง กลุ่มภาครัฐและรัฐวิสาหกิจในกรุงเทพมหานคร วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๐๐๒ ชั้น ๑๐ อาคารทีบีไค้ ๒
- ภาคผนวก ง รายงานการประชุมรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แนวทางการจัดระเบียบป้ายเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง วันอังคารที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๓๐ น. ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Webex Meetings
- ภาคผนวก จ รายงานการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๐๐๑ ชั้น ๑๐ อาคารทีบีไค้ ๒
- ภาคผนวก ฉ รายงานการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ชั้น ๓ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

ภาคผนวก ก - ฉ

https://drive.google.com/drive/folders/197Aai3FXiL1-_2Yfp4lZuWY9s0BGsOqq

อักษรย่อหน่วยงาน

อักษรย่อ	คำอธิบายอักษรย่อ
กก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กค.	กระทรวงการคลัง
กทท.	กรมการท่องเที่ยว
กทพ.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
กปส.	กรมประชาสัมพันธ์
ขบ.	กรมการขนส่งทางบก
ขสมก.	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
คค.	กระทรวงคมนาคม
ดช.	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ตร.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ทช.	กรมทางหลวงชนบท
ทล.	กรมทางหลวง
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ทอท.	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
พศ.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
มท.	กระทรวงมหาดไทย
ยผ.	กรมโยธาธิการและผังเมือง
รฟท.	การรถไฟแห่งประเทศไทย
รฟฟท.	บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด
รฟม.	การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย
วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
ศก.	กรมศิลปากร
ศน.	กรมการศาสนา
สธ.	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ส.ท.ท.	สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
สนช.	สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
สผ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สร.	สำนักนายกรัฐมนตรี
สวธ.	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
สศค.	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
สศส.	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)
อนม.	กรมอนามัย
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (รวมกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา)
อว.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ASPA	สมาคมป้ายและโฆษณา
depa	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล
TALA	สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย
TMF	กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

